

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

БРОЈ

1251

4

динара

У ОВОМ БРОЈУ
СПЕЦИЈАЛАН
ПОКЛОН—
ВЕЛИКИ ЗИДНИ
КАЛЕНДАР
У БОЈИ!

19.12.1975. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XXXVI

КОМПЛЕТАН
СТРИП
ИСТРАЖИВАЧИ
СВЕМИРА

HM

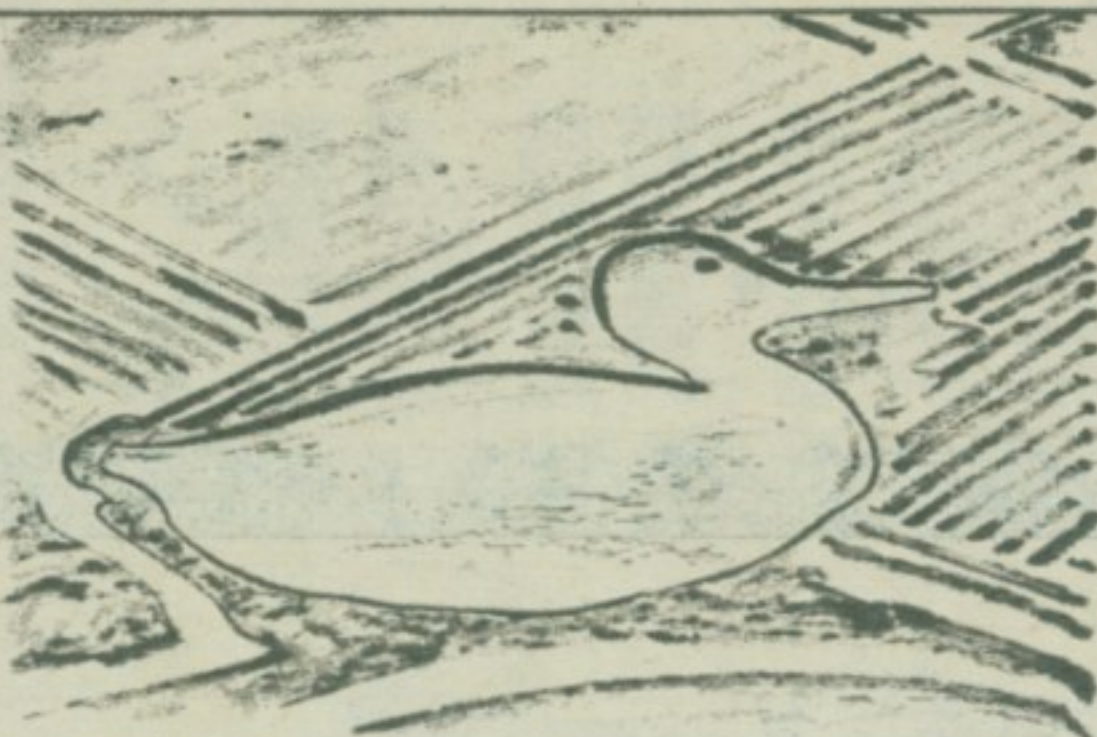
Ripley

Вероватли или не!

Вил Тикетт

ИЗ ТЕЈЛОРА
(ТЕКСАС)
КОЈИ ЈЕ 1904. УЧЕСТВОВАО
НА ЈЕДНОМ РОДЕУ,
САВЛАДАО ЈЕ
ЈЕДНОГ
НЕУКРОТИВОГ БИКА
УГРИЗАВШИ ГА!

УЗИМСКОМ ПРЕБИВАЛИШТУ ПТИЦА

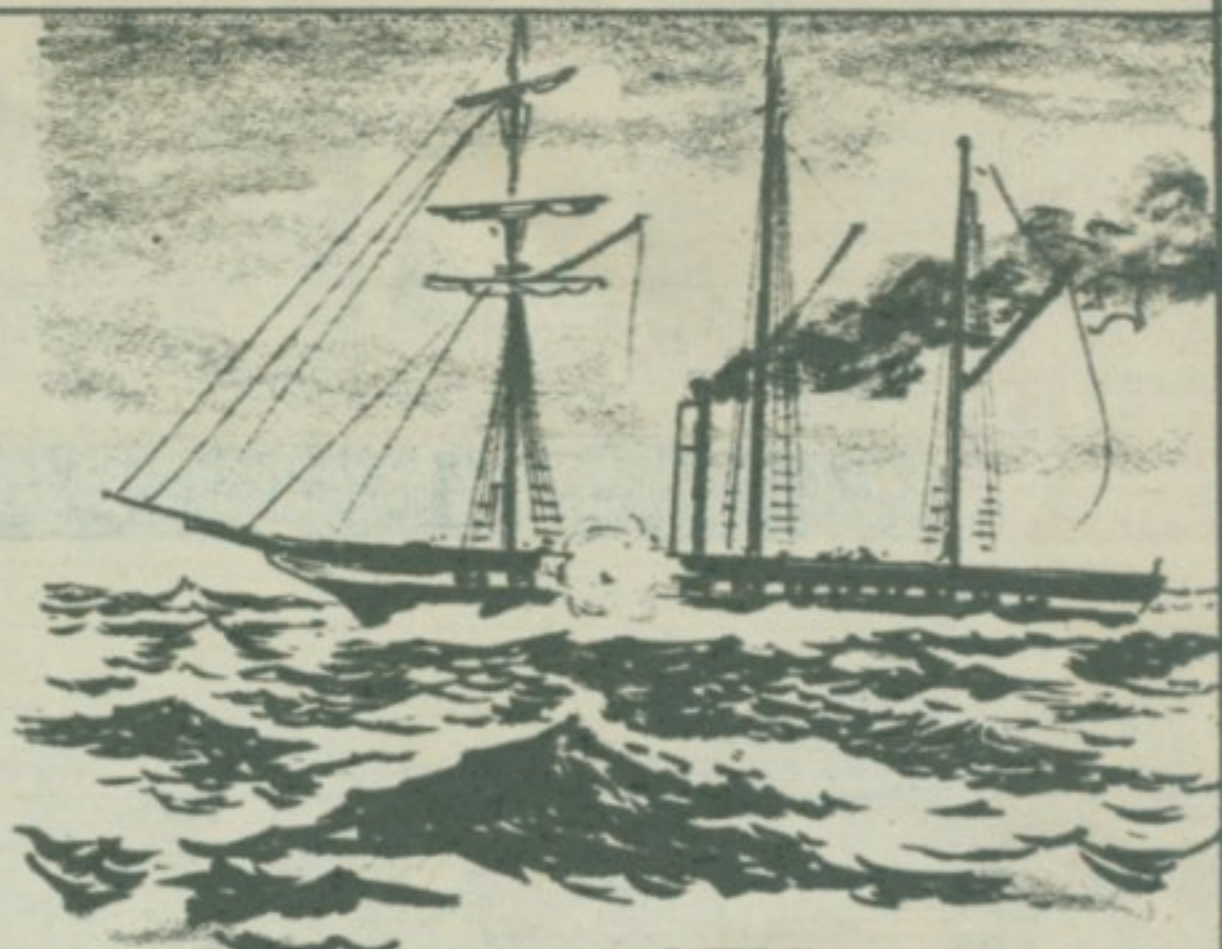
У БЛИЗИНИ
СТОУНВОЛА (САД)
ПОСТОЈИ ЈЕЗЕРЦЕ
КОЈЕ ИМА ОБЛИК
ПАТКЕ.

НАДГРОБНИ СПОМЕНИЦИ

СВИХ ОНИХ
КОЈИ
СУ У СТАРОЈ
ГРИКОЈ
УМРЛИ
НЕ СТУПИВШИ
У БРАК
БИЛИ
СУ
У ОБЛИКУ
ПОСУДЕ
ЗА ВОДУ ИЗ

КАКВИХ ЈЕ НА ДАН СВАДБЕ
ПОЛИВАНО НЕВЕСТАМА И МЛАДО-
ЖЕЊАМА ДА БИ ОПРАЛИ РУКЕ.

„РОЈАЛ ВИЛИЈЕМ“

ЈЕДАН ОД ПРВИХ АМЕРИЧКИХ ПАРО-
БРОДА КОЈИ ЈЕ ПРЕПЛОВИО ОКЕАН.
КАСНИЈЕ ЈЕ ПРОДАТ ШПАЊЦИМА.
ПОД НОВИМ ИМЕНОМ „ИЗАБЕЛА
ДРУГА“ ПОСТАО ЈЕ РАТНИ ПАРОБРОД,
И ТО ПРВИ У ИСТОРИЈИ С КОГА
ЈЕ У БИЦИ ИСПАЉЕНО ИЗ ТОПА.

ЏЕК КАРСТЕНС

ИЗ КЛАЈНЗЕА, У ЈУЖНОЈ
АФРИЦИ, ИСТОВРЕМЕНО ЈЕ
С ЈЕДНИМ ПРИЈАТЕЉЕМ
УПЕЦАО ИСТУ РИБУ.

1254/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● све већа смртност код жена
у последње време забрињава
стручњаке — пише у билтену
Светске организације за здрав-
ље. Према мишљењу познатог
британског лекара Бернарда

Венђалина разлог овоме је што
данас има много више запосле-
них жена које обављају и све
кућне послове. Поред тога да-
нас је све више жена које пу-
ше.

● научнике је одувек занимало
којом брзином пливају рибе.
После вишегодишњих испити-
вања закључак је да се брзина

којом рибе пливају пропорцио-
нално повећава с дужином њи-
ховог тела. На пример, харинга
која је дугачка 12 см плива бр-

зином од 3 километра на час,
док брзина рибе од 80 санти-
метара износи 5 километара на
час. Шарани, лињаци и јегуље
крећу се кроз воду брзином од
12 километара. Пучинске океан-
ске рибе са својим телима слич-
ним торпеду спадају у најбрже
пливаче.

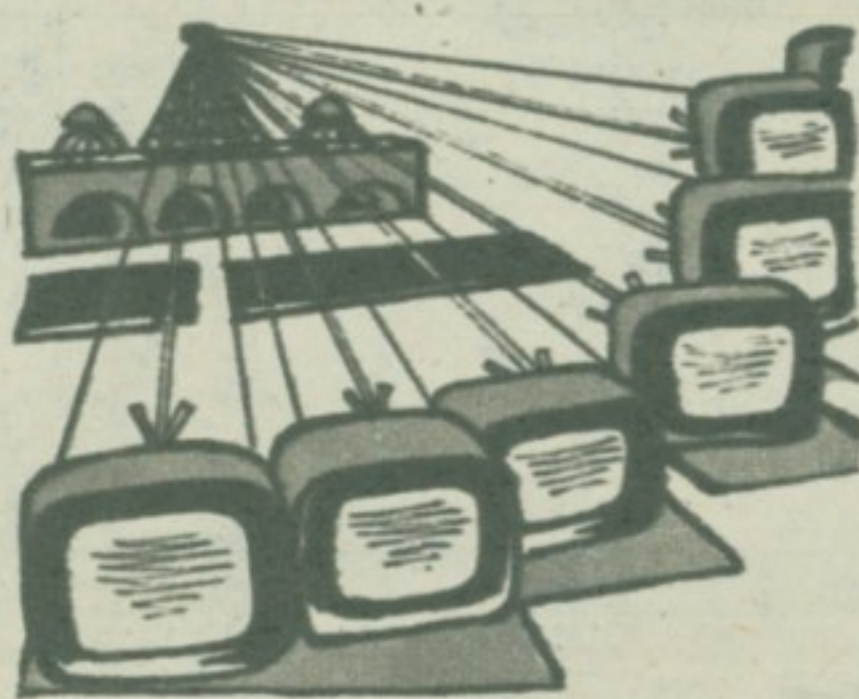
● први удбеник стенографије
на енглеском језику био је об-
јављен још 1588. године. Енгле-
ска је колевка модерне стено-
графије. Проналазач првог си-

стема стенографије био је др
Тимоти Брајт. Његов удбе-
ник носио је необичан на-

слов на староенглеском „Зна-
ковница: вештина кратког, хи-
трог и тајног писања знацима“.

● стручњаци америчке компа-
није РЦА конструисали су ла-
сер који може да замени теле-
фонски кабл. То ће омогућити
да 25 000 особа истовремено раз-
говара телефоном, а њихов раз-
говор преносиће ласеров сноп
до пријемног апарата. На исти
начин моћи ће да се емитује и
20 телевизијских програма.

● Јапанци су постали прави
уметници у прављењу минија-
турних предмета. Један од но-
витета је и минијатурни тран-
зистор који може да се смести
у мост у зубима и једноставним
притиском језика стави у по-
крет.

● за бебе које много плачу од-
недавно се у Америци продају
колевке које имају специјалне
уређаје за успављивање. Наиме,
чим беба почне да плаче из ко-
левке се зачује успаванка пе-
вана тихим и миловључним гла-
сом. Кажу да је успех загаран-
тован.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

СТРАХИЛ ГИГОВ

Рођен је 1909. г. у Титовом Велесу. Још у раној младости, нао метални радник, приступио је радничком покрету а члан КПЈ постао је 1929. године. Суд за заштиту државе осудио га је 1934. године на три године робије. Назну је издржао у Сремској Митровици. После тога постао је истакнути руководиолац партијске организације у Македонији, члан Поправног комитета КПЈ за Македонију и начелник Главног штаба НОВ Македоније. Тоном рата окупатор га је невољно пута осуђивао на смрт и уцењивао његов живот.

После ослобођења народни херој Страхил Гигов налази се на најодговорнијим политичким дужностима.

Током мајске офанзиве 1944. године једна група наших јединица дејствовала је на Козјачком масиву. Били смо принуђени да се повлачимо са севера на југ Македоније јер је то био једини начин да не упаднемо у обруч немачких и бугарских фашиста. Марш је био дуг и напоран, али је имао и једну добру страну — могли смо ударити на непријатеља тамо где се он најмање надао.

Окупатор је осећао нашу снагу и био свестан колико наш поход има и политички снажно дејство у источној Македонији. Зато је у бесучинио све да нас изненади и опколи. И Немци и Бугари непрекидно су били у близини, правили заседе и замке, само да нас разбију и униште. Али сви њихови напори били су безуспешни. Висока политичка свест и прекаљеност наших бораца у дотадашњим окршајима омогућавале су нам да правимо изненадне обрте у борби који су потпуно збуњивали непријатеља. После десет дана непрекидних окршаја изашли смо из обруча као победници.

Али оно што ми се десило 20. маја 1944. године, у току офанзиве,

остало ми је и данас у снажном сећању. Ни онда, ни данас није ми јасно шта се тада, заправо, десило.

НЕМА ОДМОРА ЗА »ШТАБЛИЈЕ«

После непрекидних окршаја са непријатељем, када се није знало ни за јело, да ли време протиче или стоји, успело нам је да заваримо непријатеља и да два-три дана живимо у „миру“. За све борце то је дошло тако неочекивано и било толико чудно да смо се сваки час згледали, не верујући оној глувој тишини око нас која као да је претила да ће нас прогутати.

Ратнику је та тишина веома необична. Ипак, после два дана почели смо се понашати као да рата нема — борци су певали и смејали се, сањарили о дому, деци и о оној највећој речи која нам је увек била на уснама — слободи.

Али то лагодно осећање није дуго трајало, наређен је нови покрет и све је одмах било по старом — издужена колона, договарање у ходу... За нас „штаблије“ није било одмора, чак ни онда када би све около мировало, а поготову у походу. Тако је било и овог пута.

КРАТАК БЛ ШЛЕМС

Окупили смо се на челу Треће македонске ударне бригаде и у покрету расправљали. Измакли смо испред колоне око 300 метара. Кад се разговор завршио, свако је остао са својим мислима. Мајско поподне као да нас је омамило.

Занесен, нашао сам се неких 20 до 30 метара испред другова... Уто неко викну:

— Окупатор!

Тргнуо сам се и погледао испред себе. Али, ништа друго нисам видео осим — кратког блеска шлемова...

Замаглило ми се пред очима. А после тога нисам више знао шта радим. Потрчао сам као да ме гони хиљаду врагова. Ишао сам право на бугарске фашисте, на онај блесак који ми је још ударао у очи.

НА БАЈОНЕТЕ И ЦЕВИ

Другови су почели да пуцају. Нешто су говорили. Викали су, али ја нисам ништа разумео, ни мислио. Нисам ни знао кад сам се бацно на земљу на самој линији фашистичке заседе.

А онда су фашисти почели да беже низбрдицом као помахнито

— СВИ СМО СЕ ИЗЕНАДИЛИ, ЧОВЕЧЕ! КАКО СИ МОГАО? — РАЗАБИРЕМ РЕЧИ БОРАЦА И ПОКУШАВАМ ДА ИХ РАЗУВЕРИМ: — ДРУГОВИ, НИШТА НИСАМ МИСЛИО. ПРЕТРНУО САМ, ПРЕСТРАШИО СЕ И — ЈУРНУО.

крдо. Пристигли су другови, нешто су ми говорили.

Гледам их, познати су ми. Разумем и речи, распознајем њихова лица, драги су ми ти осмеси. Али не схватам шта кажу иако чујем сваку реч, па чак и те њихове усклике примам у себе, слажем се са њима, повлађујем им и враћам осмехе.

Прошло је, ваљда, минут или два док нисам разабрао поједине реченице:

— Сви смо се изненадили, човече!

— Како си могао?

— Нисам знао да си такав! Алали ти вера!

— Нема шта, храбар си.

Извесно време колебао сам се да ли да им кажем истину. Било ми је то тешко ради себе самог, јер тај јуриш одједном је постао и нека моја илузија. А и због њих, јер сам знао да ће им бити криво кад им све искрено признам. Али, Партија нас је учила да никад не лажемо. Истина, у то време није имала само морални смисао, него и нешто више

Замаглило ми се пред очима. После тога нисам више знао шта радим.

ЕСАК ДВА

од тога. Партија нас је водила, лечила нас и давала нам снагу, па смо због те истине често били и немилосрдни.

А моји другови су веровали да сам јуришао на фашисте и да су се они уплашили од мене и побегли. Покушао сам да их разуверим, али њима никако није ишло у главу да сам се, у ствари, препао од оног блеска шлемова, од оних повика и пуцњава. Трчао сам а нисам знао да трчим на бајонете и циви иако сам их добро видео испред себе.

СТРАХ ИЛИ ХРАБРОСТ

Знајући све то, иако ми је било болно да признам, гласно сам рекао:

— Другови, ништа нисам мислио! Претрнуо сам, престрашио се и јурнуо напред. Нисам знао шта бих друго!

Погледао сам их очима пуних молбе. Њу су морали да виде, желео сам да ми опросте, али никако нису хтели да приме моје објашњење. Било је превеише једноставно и није личило нама борцима. Осећао сам да се помало љуте, мислили су да их изигравам, правим се важан. А ствар је јасна и очигледна. Тада њихова питања посташе помало груба. Хтели су да ме испуцају, да ме ухвате на препад и тако натерају да повучем своје речи.

Потиштен, одговарао сам на оно што су ме питали. У ствари, одговарао сам самом себи, покушавајући да сазнам шта се то са мном збило.

Је ли то био страх? Или можда инстинкт који се рађа у човеку кад нема времена да расуђује. Покрећу ли се тада неке полуге свести које саме, уместо здравог расуђивања, доносе одлуку, воде човека и омогућују му да учини оно што је најбоље. Ако та „полуга“ није на време укључена, ако због нечега откаже или упути на погрешан колосек, онда се вероватно дешавају сни други поступци — паника, страх, кукавичлук... све што је супротно чину храбрости и људском достојанству.

Сад кад размишљам о том свом поступку покушавам да схватим и објасним себи колико је понекад танка нит која човека може одвести на једну или другу страну, у панику или подвиг. Али знам да та „тајна полуга“ које нисмо свесни не постоји одвојена од нас или од оног што смо раније били способни да учинимо. Јер ништа није случајно, па ни људски поступци у рату.

И данас када се присетим тих дана покушавам себи да разјасним шта се онда десило. Да ли је то био само страх или нешто друго — траг овести да треба јуришати. Али ни сада не могу да будем сигуран ни у једно, ни у друго.

Неочекивано, преда мном су се појавила два полицајца. Хтео сам одмах да побегнем, али сам одустао јер би ме стигли — они или њихови меци.

ПРВА ЛЕКЦИЈА ДА БИХ ЗАВАРАО ТРАГ, ЧЕСТО САМ МЕЊАО СТАНОВЕ И КРЕТАО СЕ ПО ГРАДУ САМО НОЋУ. ИПАК, ЈЕДНОМ СУ МЕ ДОЧЕКАЛИ.

У рату, а особито у рату какав је био овај наш, ослободилачки, у којем није постојала линија фронта, живот човека зависио је понекад само од једне једине речи, од једног геста. У илегалности је то бивало још пресудније. И зато се школа илегалства пролазила тешко и често скупо плаћала. Свака грешка, па и најмања, стајала је главе.

У почетку оружаног устанка у Македонији ми, комунисти илегалци, то још нисмо ни добро знали, а ни озбиљно схватили, па је понекад било и непотребних жртава. Али, ја сам био те „среће“ да већ у првим данима рата положим тај сурови испит.

РАЦИЈА ЈЕ ПОЧЕЛА

Одмах по доласку Немаца и бугарских окупатора комунисти су прешли у илегалност: нисмо ишли на посао, нити смо се појављивали јавно у граду. Често смо мењали станове да бисмо заварали траг и кретали се по граду само ноћу.

Знали смо да окупатор сваког часа може извршити препад и било нам је јасно да ће одмах почети да хвата комунисте. Зато смо довели одлуку да буду у приправности и они другови који нису много компромитовани својим партијским радом. Та одлука се показала веома корисном. Али, на жалост, било је и оних који нису озбиљно схватили наше опомене.

Једне ноћи, крајем јуна, одржавала се седница Ме-

сног комитета. Састанак се одужио од вечери до самог свитања, јер смо се договарали о последњим припремама за устанак. И управо те ноћи бугарски фашисти пошпи су у акцију „чишћења града од комуниста“. Имали су већ припремљен списак свих грађана који су „обојени црвено“ јер им је полиција старе Југославије дала њихова имена. Како сам касније дознао, тада су намеравали да ухапсе 36 лица. Ипак, нису били те среће, ухватили су 15 другова који су били неопрезни.

До рације је дошло управо у време док смо били на састанку, тако да смо остали поштеђени у оном првом налету. Али то је крило нове замке — веровали смо да је сада све „мирно“ и да нас више на улицама не чека никаква опасност. Уморни али и радосни због блиског устанка, пошпи смо сваки у своју „базу“.

Била је зора, тек се раздањивало и ја се одлучих да за неколико тренутака свратим кући да бих узео неке своје ствари. И док сам размишљао о великим данима борбе које смо тако жељно чекали, нисам обраћао пажњу на окодину и могућа изненађења. Занесен, ушао сам у трем испред куће.

ПРИЈАТЕЉИ, ЗОВИТЕ ДОМАЋИНА!

Неочекивано, преда мном су се појавила два полицајца. Стао сам потпуно паралисан немајући снаге да ишта учиним. Само сам осећао неки бол. Био је то бол

који долази од пораза, оштар бол који се јавља у човеку чак и пре саме мисли.

Хтео сам одмах да побегнем. Али сам одустао од тога јер је било очигледно да им нећу умаћи ни корака — стигли би ме или они или њихови меци, свеједно. А онда, одједном, зачуђен и сам оним што говорим, рекох:

— Молим вас, пријатељи, зовните домаћина. Треба да идемо по хлеб, закаснићемо. „Пријатељи“ су ме љутило погледали. Један од њих учини покрет као да ће поћи према мени... А затим се предомисли и рече:

— Хајде, макни се, какав хлеб!

Нестрпљивим покретом руке показао је према капији, што је значило да се губим.

Направио сам се увређеним а у себи сам тешко скривао радост. Била је то савршена глума коју је створила моја жеља за животом. Погледао сам још једном „пријатеља“, на изглед зачуђен а онда сам се окренуо и сасвим полако изашао из дворишта.

Тек на улици осетио сам прави страх, онај који нагони човека да задрхти или да се сручи на земљу. Тек када сам замакао иза првог угла успео сам да се сасвим смирим, свестан да ми је главу спасла само присебност.

Тако је прошао мој први сусрет с непријатељима и прва „лекција“ која ми је касније, током четири године партизанског ратовања, често користила нарочито кад сам се налазио у тешким ситуацијама.

Први ордени нове Југославије установљени су указом Врховног команданта НОВ и ПОЈ 15. августа 1943. године, а најмлађи наш орден је Орден Републике, установљен 2. јула 1960. године. Најстарија медаља је Медаља за храброст, установљена 15. августа 1943, а најмлађа — Медаља за заслуге, установљена 14. новембра 1955. године.

Ордени су старији по рангу од медаља а могу да се носе на различите начине: ОРДЕН НА ЛЕНТИ представља увек највишу класу једног ордена. Уз њега се редовно носи орденска звезда на грудима. ОРДЕН НА ОГРЛИЦИ може да има и орденску звезду. ОРДЕНСКА ЗВЕЗДА је код највећег броја наших ордена самосталан орденски знак. ОРДЕНСКИ ЗНАК се може носити и о траци на грудима.

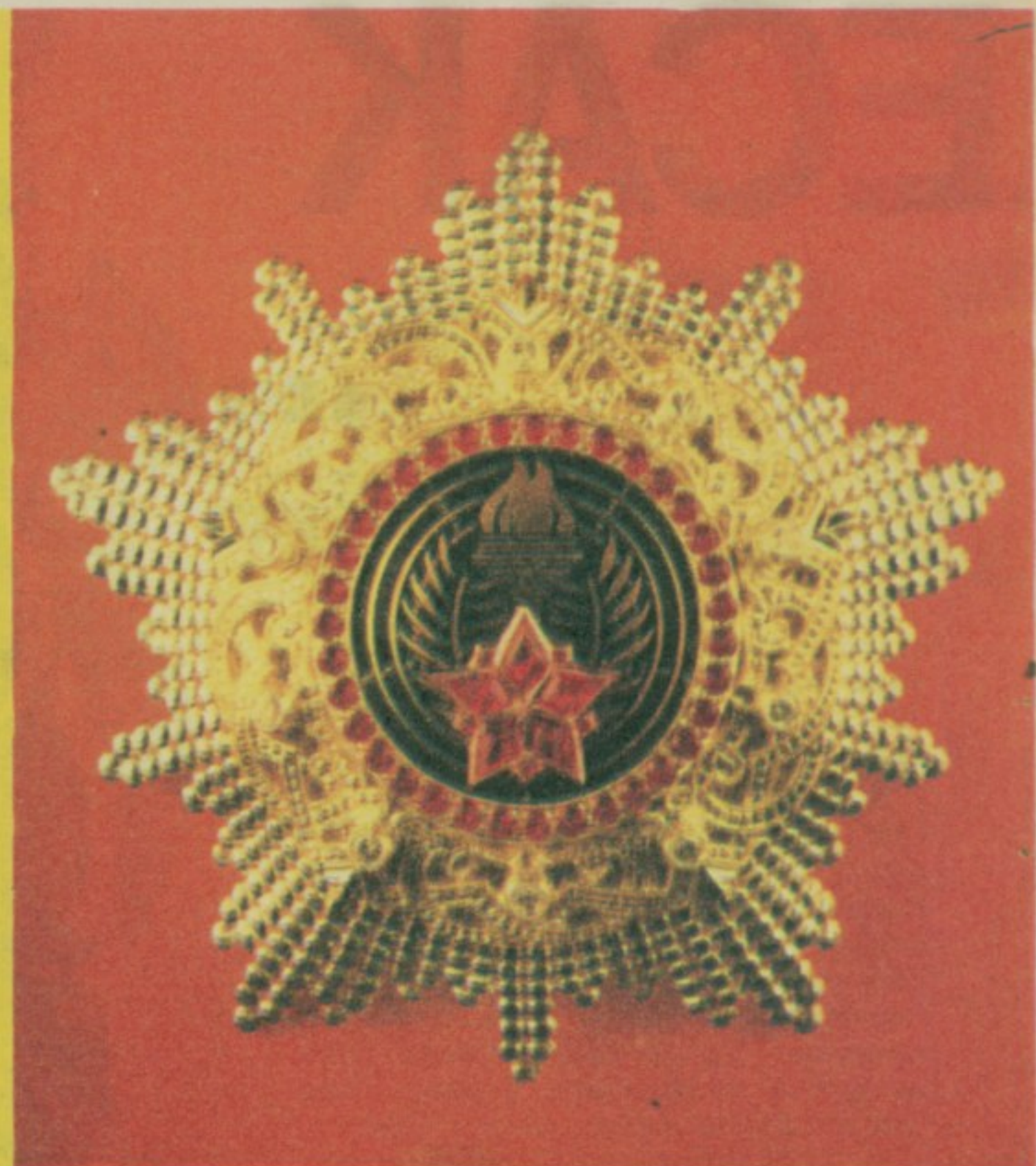
Медаље се увек носе о траци на грудима. Уместо ордена и медаља у обичним или мање свечаним приликама носе се карактеристичне врпце или ленте. Да би се разликовале класе истог ордена, на ленте се стављају често минијатурне ознаке што се назива диференцирањем.

(Објављивање ове серије омогућила је Канцеларија ордена Председништва СФРЈ. Она је редакцији „Политикиног забавника“ ставила на располагање ордене и све материјале у вези с њима).

Сви ордени које објављујемо дати су у природној величини

ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ВЕЛИКЕ ЗВЕЗДЕ — Највиши орден СФРЈ намењен је шефовима страних држава у знак признања за заслуге у развијању сарадње и пријатељства са СФРЈ, као и оним грађанима Југославије који су дугим револуционарним радом и изванредним заслугама за изградњу земље, њену слободу и независност и развијање пријатељских односа између наше и других земаља, стекли право на највише признање наших народа. Поред председника Тита, још десет наших истакнутих револуционара носи овај орден. Орден Југословенске велике звезде састоји се од орденског знака (а), који се носи о ленти од моарираних свила на левом боку, и од орденске звезде (б), која се носи на левој страни груди. Орденски знак има облик златног орнаменталног преплета у чијем је центру плаво

емајлирани медаљон са златним маслиновим гранчицама, пламтећом буктињом и звездом од црвеног емајла. Орденска звезда има облик пентагона израђеног од фасетираног сребра, у чијем је центру умањена реплика орденског знака чији је медаљон оперважен са 40 рубина, а у преплет је уграђено 10 дијаманата. Врпца ордена диференцирана је минијатуром орденске звезде. Установљен је 10. фебруара 1954. године.

НАЈЗАСЛУЖНИЈИМА ВЕЛИ

ОРДЕН НАРОДНОГ ОСЛОБОЂЕЊА — Пети по рангу ордена СФРЈ, Орден народног ослобођења, установљен 15. августа 1943, начињен је по моделу нашег славног вајара Антуна Аугустинчића а додељује се за изузетне заслуге у организовању и руковођењу Устанком и за рад на изградњи СФРЈ. Орден је начињен од позлаћеног сребра, са патинираним сребрним медаљоном у центру, на коме је представљен народ који поздравља ослобођење. Овај орден, додељен до краја 1973. године 316 пута, спада у ретка и драгоцена признања наших народа и народности. Носи се на левој страни груди.

ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ЗВЕЗДЕ СА ЛЕНТОМ — За изузетне заслуге у развоју међународних односа између СФРЈ и других земаља и за развијање пријатељских односа и мирољубиве сарадње између наше и других земаља, додељује се Орден Југословенске звезде са лентом — шести по рангу орден СФРЈ.

Овај орден установљен 1. фебруара 1954. по изгледу је сличан Ордену Југословенске велике звезде, али на звезди нема рубинског фриза и дијаманата. Орденски знак се носи о ленти, на левом боку, а орденска звезда на левој страни груди.

ОРДЕН СЛОБОДЕ — Највиши орден за војне заслуге, а други по рангу међу орденима СФРЈ. Орден Слободе се додељује за изванредне успехе у руковођењу и командовању највећим војним јединицама у рату. Самим тим ово је најређи орден СФРЈ — за протеклих 30 година (установљен је 9. јуна 1945. године) додељен је само шест пута. Орден има облик правилне петокраке звезде од рубина, оперважен фризом дијаманата и са великим солигером у центру. Пет златних мачева укршта се на звезди. Вршца Ордена Слободе диференцирана је малом златном репликом ордена.

ОРДЕН НАРОДНОГ ХЕРОЈА — Трећи у рангу ордена СФРЈ, Орден народног хероја, установљен 15. августа 1943, који носиоцима даје право на почасно звање народног хероја, додељује се припадницима оружаних снага и појединцима који су се истакли изузетним јунаштвом у борби против непријатеља. Од прве доделе народног хероју Петру Лековићу до данас додељен је 1320 пута, често као посмртно признање палом борцу. Осим тога, Орден народног хероја је додељиван и војним јединицама, разним друштвено-политичким организацијама и градовима-херојима. Председник Тито је једини двоструки носилац Ордена народног хероја. Орденски знак је начињен од патинираног злата и представља партизанског борца са пушком и развијеном заставом. Носи се о огрлици од моарираних свила.

ОРДЕН ЈУНАКА СОЦИЈАЛИСТИЧКОГ РАДА — Четврти по рангу, Орден јунака социјалистичког рада, установљен 1. децембра 1948, даје право носиоцу на почасно звање јунака социјалистичког рада. Први носилац ордена био је Милоша Пијаде, коме је додељен 1949. године. Председник Тито и Борис Кидрич добили су га 1950. године. До краја 1973. године додељен је 33 пута, и то по јединицама, радним организацијама и јединицама ЈНА, као признање за изузетне заслуге и радне подвиге у изградњи самоуправног социјализма, као и за привредни, научни и културни развој СФРЈ. Орденски знак је начињен у виду звезде коју формира пет женских фигура од злата, одевених народне ношње и са гирландама од лавора у рукама. Свака фигура украшена је по једним великим рубином, дофриз од 38 рубина обухвата медаљон од патинираног сребра са апотеозом рада (женска фигура са заставом и индустријским мотивима у позадини). Орден јунака социјалистичког рада носи се на левој страни груди.

КА ЗВЕЗДА

ОРДЕН РАТНЕ ЗАСТАВЕ — Седми по рангу, Орден ратне заставе, установљен 29. децембра 1951. додељује се војним старешинама за нарочиту личну храброст, пожртвовање и способност у командовању, као и за велике заслуге за изградњу и јачање ЈНА. Орденска звезда је петокрака, начињена од злата, и носи између кракова зраке од дијаманата и рубина. У центру звезде је медаљон од патинираног сребра са стројем бораца под заставом које се вијоре. Орденска звезда се носи на левој страни груди.

ОДЛИКОВАЊА НОВЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ОРДЕН ЈУГОСЛОВЕНСКЕ ЗАСТАВЕ СА ЛЕНТОМ — Орден југословенске заставе са лентом је осми по рангу орден СФРЈ, установљен 26. новембра 1947, а додељује се за заслуге на пољу јачања пријатељства и сарадње између наше и других земаља, као и за нарочите заслуге у развијању свести грађана у борби за независност. Облик орденског знака, који се носи на левом боку, а ленти у националним бојама, има оригиналну форму развијене заставе од злата. Орденска звезда, начињена од сребра, носи се на левој страни груди. У њеном центру је емајлирана застава СФРЈ. Вршца је диференцирана златном репликом са црвено емајлираном звездом.

Текст: Д. Ацовић; Снимци: Љ. Патрногић

ЗАСЕДА НА ДРУМУ

На ивици шуме водник Љубомир Ковачевић угледао је три нејасне прилике које су се обазриво кретале. После неколико тренутака кроз ноћ се проломиле громогласно: — Стој!

Прохладно јулоко вече спуштало се на планинску долину. У караули Стрезимировци пазила су се прва светла.

— Вечерааа... — викну са кухињских врата кувар.

— Ааууу... — као да му се подручну из дворишта пас Бамби.

— Ђути иначе нећеш до бити свјетлу порицу! — обречну се кувар и несташе у вратима.

Десетак минута касније, високо засуканих рукава, већ је спајао јело док је прелазници одјекивао неспрљивим жапор гладних војника.

По својој „марљивости“ у пражњену тавицу, као и увек, истицали су се војници Радоје Милосављевић и Мирослав Симић. Већ су вишли по „репете“. Требао је ускоро да крену у патролу па су знали колико ходање по планинским јаругама и превојима може да изгладни.

СИГУРАН ЗНАК

И док су њихови другови заузимали места испред телевизора, Радоје и Мирослав су с „дежурним“ пасом Бамбијем грабили пут оближњег љутика, ка граничној линији.

Ноћ је била тиха, без месецине. Патрола се кретала журно. Знали су сваки жбун, сваки камен. Мрак за њих као да није постојао. Сигурним израцама пели су се само њима знавом изјом стазом која је ишла преко тресена и спуштала се кроз хрестову шуму ка Безименом потоку.

— Да се одморимо кад сиђемо доле — предложи Радоје.

— Важи — сложи се задихани Мирослав.

Али тек што су почели да се спуштају стрмом урвином, Бамби који је трчкарио испред њих застаде наксспрешивши се. Високо уздигнуте њушке и начућени ушију немирно се освртао. Пас је, одједном почео да цвили. Био је то несумњив знак да је нешто осетио. Граничарима је било јасно да су негде у близини илегални прелазници пранице јер у свој доба и на овом месту јасу могли очекивати докозе шегаче.

Радоје осети како му ледени жмарци клизе низ кичму и нехотице задрхта. Обузе га нека чудна хладноћа.

Граничари се укочаше у месту покушавајући да разаберу неки звук. Ништа. Тихину шуме нарушавала

је само једна усамљена сова и лишће које је нечујно друговало с ветром.

— Ступи одмах у везу с водником и... — Радоје није спигао да заврши кад Бамби поскочи и појури у ноћ тако силовито да негос водич за тренутак изгуби равнотежу и паде, испустивши каиш.

— Држи се Радоје, није сад време за излекавање — добаши му Мирослав и ступи се за пасом.

ТРАГОВИ НЕСТАЈУ

Увежбани пас грабио је шумом вешто заобилазећи стабла и препреке. Био је то „друг од поверења“. Повремено би застао и подигнуте главе испитивао ваздух нестрпљиво се окрећући да види да ли га војници следе. А Радоје и Мирослав су се с муком придржавали за стабла настојећи да се не оклизну о влажно лишће. Никако нису успевали да стигну Бамбија који им је стално измицао.

— Стани, проклет да си — прдио га је Радоје полугласно. — Ноге љу да пољаким, ђаволе један!

Бамби се изје освртао на Радојеве грекор. Осетио је уљезе и журио да их нађе. И он као да је знао да нико не сме кришом да пређе границу.

Тек кад су, уз много напора, двојица граничара оцила до потока умедали су чиназа патроле. Бамби је трчкарао по сбили и њушио тихо цвилећи. И док

је Мирослав покушавао да успостави радио-везу са дежурним карауле водником Љубомиром Ковачевићем, Радоје је три препрегај светлости батеријске лампе протрљао свежје трагове.

— Тражи, Бамби! — наредио је пасу.

Стално цвилећи Бамби је узнемирено трачао до потока и назад. Трагови су водили до воде а онда једноставно нестали. Прелазници су, изгледа, схватили да су спривези па су одлучили да завајају траг тако што ће даље бежање наставити кроз воду. Знали су да је немогуће пратити траг кроз воду. Као да је и Бамби прозрео њихову намеру те крену низ водом њушкајући. Пратећи га патрола је, гацајући по блату и леденој води, прешла више од 500 метара. Радосно цвиљење и — траг је поново нађен.

— Браво, Бамби! — истовремено се огласише војници.

И док је Мирослав поново покушавао да успостави радио-везу са караулом, Радоје се напрезао да ухвати неки звук. Међутим, опет ништа. Само зврјање отпремника. Кад

су најзад добили везу, саслушали су водникова упутства и кренули за пасом који је осетивши људе у близини почео потмуло да режи.

ПРИГУШЕН ШАПАТ

Дежурни карауле, старији водник Љубомир Ковачевић, знао је да сада све зависи од њега. Прелазници су, вероватно, схватили да су откривени и зато ће покушати да се што пре дочепају друма. Можда их тамо неко чека по договору, размишљао је. Само, где? Искусном граничару одговор се сам наметнуо: вероватно на месту где се друм највише приближава шуми. Прелазници су могли сваког часа да се појаве.

Засада је већ постављена а водник се посково питао: шта ако се греварио у прорачуну. Ереме је споро одмичао а већ је прошао читав сат откако су лежати сакривачи иза жигице друма. Нервоза се полако увлачила. Одједном трже га пригушени шапат. Неко се приближавао. Напрежући се да у мракку распозна силуеете Љубомир је успео да на илгити шуме угледа три нејасне прилике које су се обазриво кретале.

— Пустићемо их да нам се што више приближе! — чуо је шапат командира.

У истом тренутку тишином ишчи одјекну лаваж. Приближио се Бамби. Схвативши да нису успели да се „спресу“ граничара три прилике свом снагом пострчаше ка друму. Јурили су право на заседу. Већ су били сасвим близу кад се мракком проломи:

— Стој!

Резки глас их за тренутак заустави а онда се прелазници раптркаше на три стране пражећи спас у бекству.

— За њима! — нареди Љубомир и журну за једним од бегунаца. Упаничени бегунац није далеко стигао, Љубомир је већ био на њему. Али, ни бегунац се није дао. Гушање у мрклој ноћи и отпор жилавог пропљивника нагосветавали су огорчену борбу. Међутим, искуство стечено баш у оваквим и сличним ситуацијама омогућило је воднику Ковачевићу да и овога пута изађе као победник. Противник је био савладан. Уто су стигли остали војници водећи другу двојицу прелазника. Сноп светлости осветлио је командировог за робљеника. Запрепастићење је било опромно. Жилави противник била је — крхка плавокоса девојка.

— Јака је, нема шта! — није издржао а да не промрља водник Ковачевић, отресајући са себе лишће.

Праница је и овог пута сачувана. Колона са заробљеницима кренула је ка караули.

О. Вукadinовић

Осетивши да се у близини налазе непознати људи, Бамби је тано силовито појурио да су га двојица граничара једва сустизали.

Паскал Ривале увек би напуштао своје дечачке игре када би у посету долазио његов ујак капетан Жером Лага. Одушевљавао се његовим причама о великом војсковођи и цару Наполеону Бонапарти. Јер незадржива Наполеонова војска годинама је односила битке и проширивала француске територије. Капетан Жером Лага говорио је о томе с усхићењем и поносом. А онда је дошао 18. јун 1815. и битка код Ватерлоа. Енгле-жо-пруске групе до ногу су потукле француску војску.

РОБОВИ СЕ ВРА

Изгубљена битка код Ватерлоа у ствари је дефинитиван пораз Наполеона Бонапарте. Четири дана касније, 22. јуна, цар абдицира у корист свог сина Наполеона II а онда одлази у прогонство на Свету Јелену.

Међу многим Французима који су изгинули код Ватерлоа био је и капетан Жером Лага. Младог Паскала, коме је тада осамнаест година, то је дубоко погодило. Ујак Жером заувек је изгубљен, размишљао је, а велики цар чази заточен на неком далеком пустом острву. У његовој глави по чела је да се рађа мисао да ослободи Наполеона са Свете Јелене!

ОКОВАНИ ПОД ПАЛУБОМ

Две године касније, напуштајући кришом родитељски дом у Вандому, Паскал Ривале сбрео се у Тангеру. Ту се, као слепи путник, укрцао на брод „Левијатан“ за који му је речено да пливи на југ, уз обале источне Африке. Проћи ће поред Свете Јелене, рачунао је Паскал.

Два дана провео је кријући се на броду, а онда га је један морнар пронашао и одвео пред капетана Роналда Блекворда.

— Куда си научио момче? — упитао је капетан грубо ледјајући га хладним безизразним погледом.

Паскал је ћутао. Ако призна шта је смеао, капетан ће му се сигурно подсмехнути. У сваком случају, чекају га окупи.

— Јави се бродском кувару — рече најзад капетан — помоћник му ионако треба.

Паскал је био немало изненађен. Међутим, убрзо је сазнао да брод пливи за Америку, а да је „добродушни“ капетан, у ствари, трговац робљем и да је потпалубе пуно црнаца!

ФИТИЉ И БАРУТ

„Левијатан“ се све више удаљавао од афричке обале: ветар је био повољан и

брод је пуних једрица пловио према западу.

У невеси која га је снашла Паскал је прижељкивао да наиђе неки брод, видео је у томе трачак наде да се спасе с „Левијатана“. Ноћима је узалуд сањарио о избављењу, о родном Вандому. На Свету Јелену готово да више није ни мислио.

Једног јутра обављао је своје усбицајене послове кад се с осматрачнице зачу:

— Једра на видику!

Капетан Блекворд, који је о томе одмах обавештен, истрчао је на палубу а за њим и његов помоћник Конан. Морнари су ишчекивали.

— Енглески ратни брод! — рече леденим гласом капетан Конану. — Нареди кормилару да окрене на југ.

Приметивши убрзано маневрисање на „Левијатану“ и енглески брод је променио правац. Дувао је повољан северни ветар и раздалјина између бродова брзо се смањивала.

Капетан је био ван себе од беса и немощи.

— Шта ћете да предумете? — упита Конан бојажљиво.

— Борићемо се!

— То је лудост! Имају три пута више топова и бржи су од нас.

Блекворд није желео да се тек тако преда:

— Ако их задржимо до ноћи, спасени смо.

— Али ако се приближе... — наваливао је Конан.

— Пре него што се сувише приближе, укрцаћемо се на две барке и напусти-ти „Левијатан“... Пред полазак запалићу фитиљ на бурету с барутом и — Енглези ће одлетети у ваздух заједно с нашим бродом.

— А црнци? — усуди се да упита Паскал.

— Да нећемо и њих водити! — обрину се капетан и, као да је тек гад прихватио Паскала, запрети: — Реч ако им кажеш, завршићеш као и они!

Одлазећи за послом, Паскал је размишљао: Блекворду није довољно то што ће их оставити него ће још и да их запали! Била је то

У жељи да ослободи Наполеона Бонапарту заточеног на острву Света Јелена један двадесетогодишњи младик кришом се укрцао на брод „Левијатан“ и кренуо на далек пут. Два дана касније почео је да сањари о сопственом избављењу.

сурова судбина за човека, за десетине људи.

Док је припремао вечеру, посада се насружавала. На „Левијатану“ су вршене последње припреме за битку јер енглески брод је био довољно близу да је сваког часа могло доћи до пуцња-ве.

СПАСИ НАС

У потпалубљу црнци су вечерали. Јели су споро и без апетита, као да су осећали да се напољу нешто важно догађа. Паскал их је гледао узнемирено. Тада се зачула пуцњава. Црнци се згледаше а онда се све очи упериле у Паскала. Један од црнаца по имену Тимеата, који је важио међу њима као старешина, придиге се не скидајући поглед с младића.

— Спаси нас — рече тихо. — Дај нам алат да пре-

сечемо ланце. — Придигло се тада и остали, а Тимеата, охрабрен, настави: — Наши животи су у твојим рукама. Врати нас нашим кућама а и ти пођи с нама... Мој ће те стац примити као сина.

Збуњен, Паскал је оклевао. У тренутку се уплашио последица. Шта ће се догодити ако се црнци ослободе ланаца, хоће ли направити покољ на „Левијатану“ да би се осветили капетану Блекворду и посади брода?

Уто је паљба престала. Паскал је чуо како капетан наређује да се барке за спасавање спусте у море. Значи, Енглези ће оваки час пристати уз „Левијатан“ и Блекворд ће дићи у ваздух и брод и — црнци! Није више оклевао: потрчао је у складнице и донео неколико чекића и јаких ножева. Док их је растурао међу црнцима, на брзину је об-

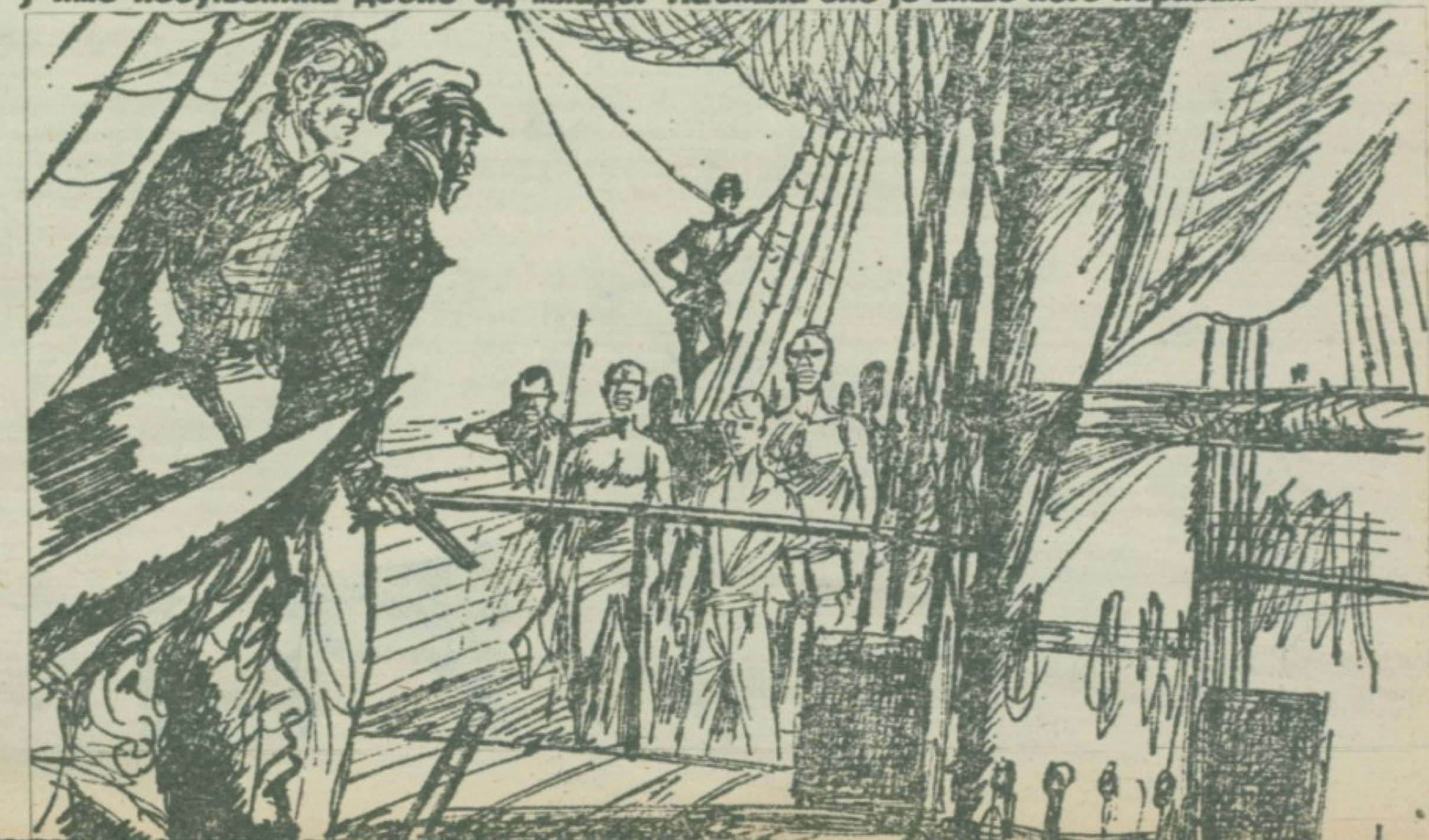
јаснио капетанов план. А сави, чим се ослободе ланаца, треба да пресеку фитиљ везан за буре с барутом.

У ОЧЕКИВАЊУ ВЕТРА

Као да се ништа није догодило, Паскал је изишао на палубу. Тражећи погледом капетана, одједном, застао је изненађен: није више било ни дашка ветра и два брода лежала су непомицно један наспрам другог на весма малој раздалјини. Догодио се тачно оно што је капетан и очекивао и сада је требало у току ићи, чим дуне и најмањи поветарац, удаљити се неспажено.

Време, које је споро одмицало, Паскал је проводио као у грозници. Сваког часа неко од посаде могао би открити да су се црнци ослободили окова, а њима треба јавити да ништа не

— Шта хоће ти црнци? — упитао је капетан Блекворд грубо. Одговор који је у име побуњеника добио од младог Паскала био је више него поразан.

СТАЈУ

желео је да угуши и скрши отпор принца јер сваки од њих вредео му је хиљаду франака, али — жив! Због тога је решио да убијању прибегне само у крајњем случају.

Принци су се повукли неколико корака назад, до велике катарке, затим је настало затишје. Обе стране ћутећи су се посматрале не предузимајући ништа. Савезујући се са Тимеатом, Паскал је одлучио да оде до капетана и да покуша да се са њим нагоди. На неколико корака од њега младић засташе и пре него што је ишта рекао Блекворд загреме:

шао са десетак црнаца у просторију изнад које се налазила капетанова кабина. Почели су да пробијају рупу на таваници. Силовите ударе заглашавала је бука црнаца с моста. За пола сата отвор је био толики да се могао провући човек. Принци су се смејали од задовољства када су схватили како ће доскочити капетану.

Први је у кабину ушао Паскал. Наредио је црнцима да сачекају, а затим полако отворио врата каине и изашао на степенице. Тада примети човека на врху степеништа и брзо се врати. Очигледно, човек је кренуо у капетанову кабину. Паскал је стао иза врата држећи пиштољ у руци, а црнци га окружише спремни да се боре.

Врата се отворише и Конан уђе. Скамењен од запрепаштења зурio је у Паскала окруженог десеторицом наоружаних црнаца. После неколико тренутака узмаче. Одлучно и мирно Паскал му се обрати:

— Станите! Принци неће учинити ништа најкамо посади. Желе само да се дочепају капетана.

— Много си наиван, младићу! Све ће нас поубијати, а и тебе на крају чим се буду дочекали брода. Тако се догађало у свим побунама на бродовима који превозе робље — одговори Конан сажаливо гледајући Паскала.

— Овога пута неће бити освете. Морнари су им потребни да би их вратили у Африку. Ви ћете остати у капетановој кабини до краја битке.

— Уз вас сам — одједном одлучи Конан. Затим из једног плакара извади неколико капетанових пиштоља. — Поћи ћу први и изнаенаћење ће бити потпуно.

Тако су сви заједно кренули. Нико од морнара није приметио док су им прилазили с леђа.

— Стрпљења — говорио је капетан морнарима — пустите их да се заморе, а онда ћемо их лако савладати. Ако све добро пође, удавостручавам следовање рума до краја пута.

На то одјекну Конанов глас:

— Ја, преузимам команду! Нека приђу они који су уз мене.

Морнари се окренуше. Нису схватили шта се догодило. Конан је искористио њихову збуњеност:

— Људи, капетан вас је преварио. Када вас је најмало, није вам рекао да тргује робљем. Да нас је стигао британски брод — сада бисмо пловили према тамници. Приђите ми, спасићу вас.

У тренутку када је капетан хтео нешто да одговори, већ је половина морнара била прихватила Конану. Остали се нису мицали и нетрпељиво су гледали у капетана. Он је схватио да је побеђен али се с тим није могао помирити и упери пиштољ у Конана.

— Пази шта радиш — рече Конан не мичући се.

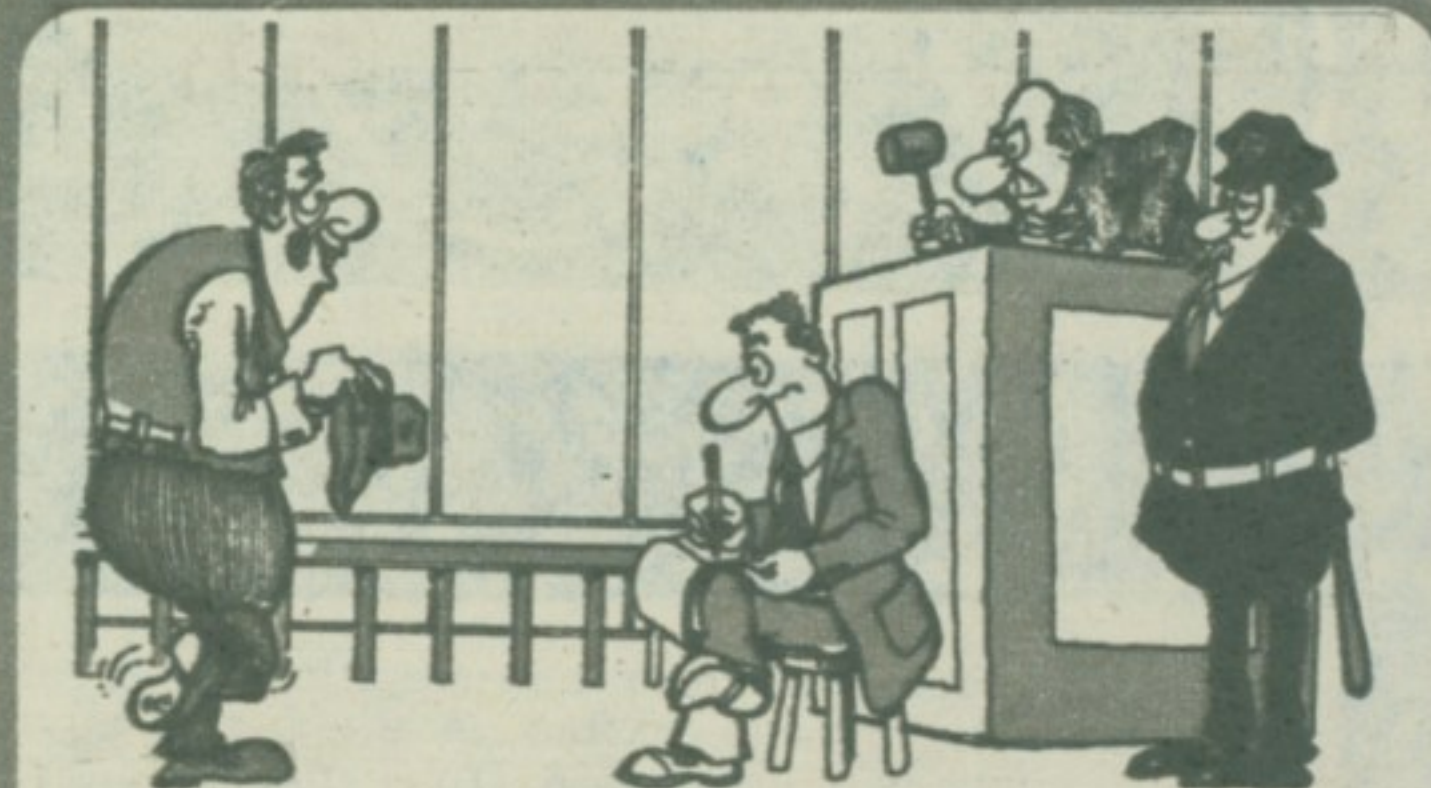
Капетан засташе, затим безбожно одбаци своје оружје.

Брод је луним једрицама запленио пут Африке. Н. В.

СУМЊАЛИЦА — У једном енглеском листу појавио се недавно необичан оглас: „Под хитно тражим људе рођене 1921. године који су завршили школу у Гренстоуну и који би ми могли потврдити да је мој отац током читавог иколовања био по успеху први у разреду, како то он тврди“.

Оглас је дао дванаестогодишњи Хари Баркинс.

НОГЕ НЕ ЛАЖУ — За 25 година рада у градском суду у Бостону стенограф Лесли Морган записао је 222 милиона речи које су изговорили оптужени, тужитељи и њихови сведоци. Дугогодишња пракса омогућила је Моргану да готово без грешке утврди кад неко од њих говори истину а кад лаже.

— Многи мисле да ја до својих закључака долазим на основу њихових изјава — каже Морган. — То, међутим, није тачно. Ја њихове речи записујем потпуно механички, не схватајући понекад ни смисао. Закључке у ствари доносим на основу тога како стоје, као и на несвесним покретима њихових ногу.

ОСВЕТА — Размишљајући како да се освети својим сестрићима-дангубама који су му били и једини наследници, шведски милионер Ортестројм дошао је на заиста необичну идеју: свој тестамент сакрио је у једну од књига велике Краљевске библиотеке. Када је недавно старац умро, његови сестрићи, који дотле баш нису много друговали с књигама, готово су се преселили у библиотеку и сад листају књигу по књигу. Чека их огроман посао: да прегледају око три милиона књига. Најгоре је то што је садржина сакривеног тестаментa непозната.

предузимају на своју руку. Стајао је на палуби као прикован и са осталим ишчекивао.

Била је већ дубока ноћ кад су осетили ветар. Полако, „Левијатан“ се покретуо а онда све брже нестајао у помрчини Атлантика, удаљавајући се од енглеског ратног брода. Сви су одахнули осим Паскала који је очекивао обелодањење свог подухвата.

Пред свитање црнци су одједном нагнули из потпалубља. Вичући, журнули су на палубу, у кабине... Изненађени морнари нису ни покушали да их зауставе.

— Не покушавајте да нам пружите отпор — проговорио је Тимеата. — Број нији смо а имамо ножеве и чекиће... Ништа вам нећемо лоше учинити, само ћемо вас везати док се не доскопамо капетана.

Морнари су се двоумили али, немајући избора, допустише црнцима да их вежу. Међутим, већина морнара налазила се у задњем делу брода, тамо где црнци још нису доспели.

ОПАСНОСТ ИЗА ЛЕЂА

Паскал се без размишљања придружио црнцима. Све га је то плашило, али је за повлачење сада било прекасно. Кренуо је са њима ка крми брода где их је очекивао капетан и група морнара са упереним пушкама. Видећи да црнци оклевају, капетан повика:

— Сместа се вратите под палубу. Иначе, отворићу ватру...

Капетан још није ни завршио свој говор кад према њему полете неколико чекића. Међутим, морнари нису одговорили ватром. Блекворд је био стрпљив,

— Шта хоћеш, ешитар-јо?!

— Дошао сам да се са вама часно нагодим, али по што ме вређате, нећу да говорим о томе.

Рањено Паскалово самољубље улило је капетану краброст. Био је љут што се један обичан куварски помоћник усудио да му се овако обрати, а ипак упита:

— Шта хоће ти принци?

— Ево наших услова — почео је Паскал полако, на глашавајући сваку реч: морнари ће предати оружје, ви ћете бити затворени у вашој кабини, Конан ће преузети команду и вратити црнце у Африку. Тада ћете бити ослобођени. Опомињем вас да ћете платити главом ако на путу за Африку посада буде покушала да опет зароби принце...

Капетанов одговор био је веома брз: он подиже руку у којој је држао пиштољ и окиде. Паскал се баци на палубу и избеже метак. Пузећи, вратио се црнцима, а морнари су већ отворили ватру и рањили неколицину црнаца. Још се дим од барута није разишао а црнци журнуше на морнаре наоружани свиме што им се нашло надокхват руке. Приближили су се, у правилном реду, све до на неколико корака од капетана и морнара. Посада се узнемирила. Сва њихова пажња била је усредсређена на оне који су се налазили на мосту, па нису ни помишљали да би опасност могла да дође с друге стране. Паскал је баш то и желео.

КОНАН ПРЕУЗИМА КОМАНДУ

Рекао је Тимеати да ништа не предузимају већ само да праве галаму да би заплашили и заварали непријатеље, а затим је си-

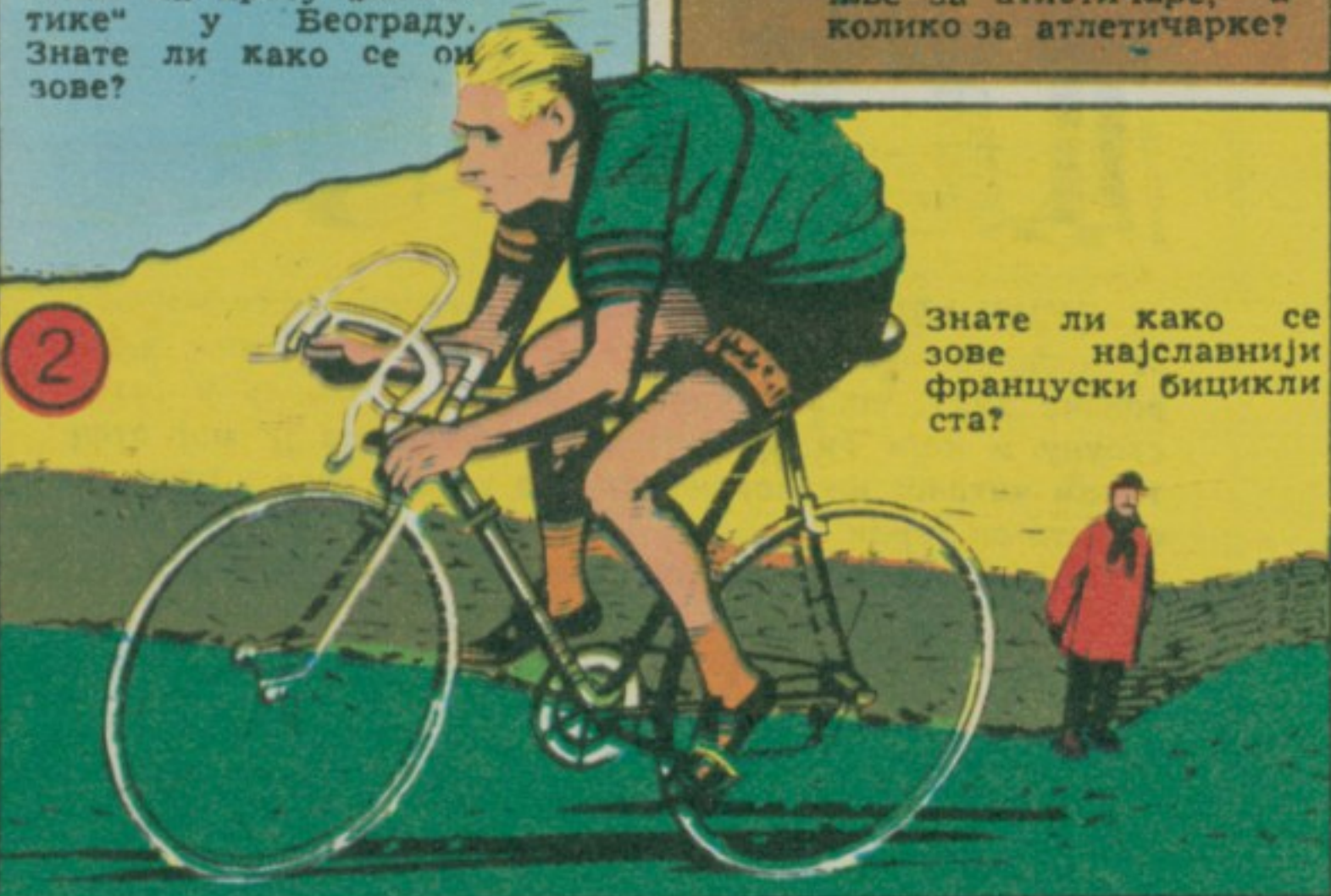
СПОРТСКА КВИЗИЈАДА ПЕТ ПУТА ПОБЕДНИК

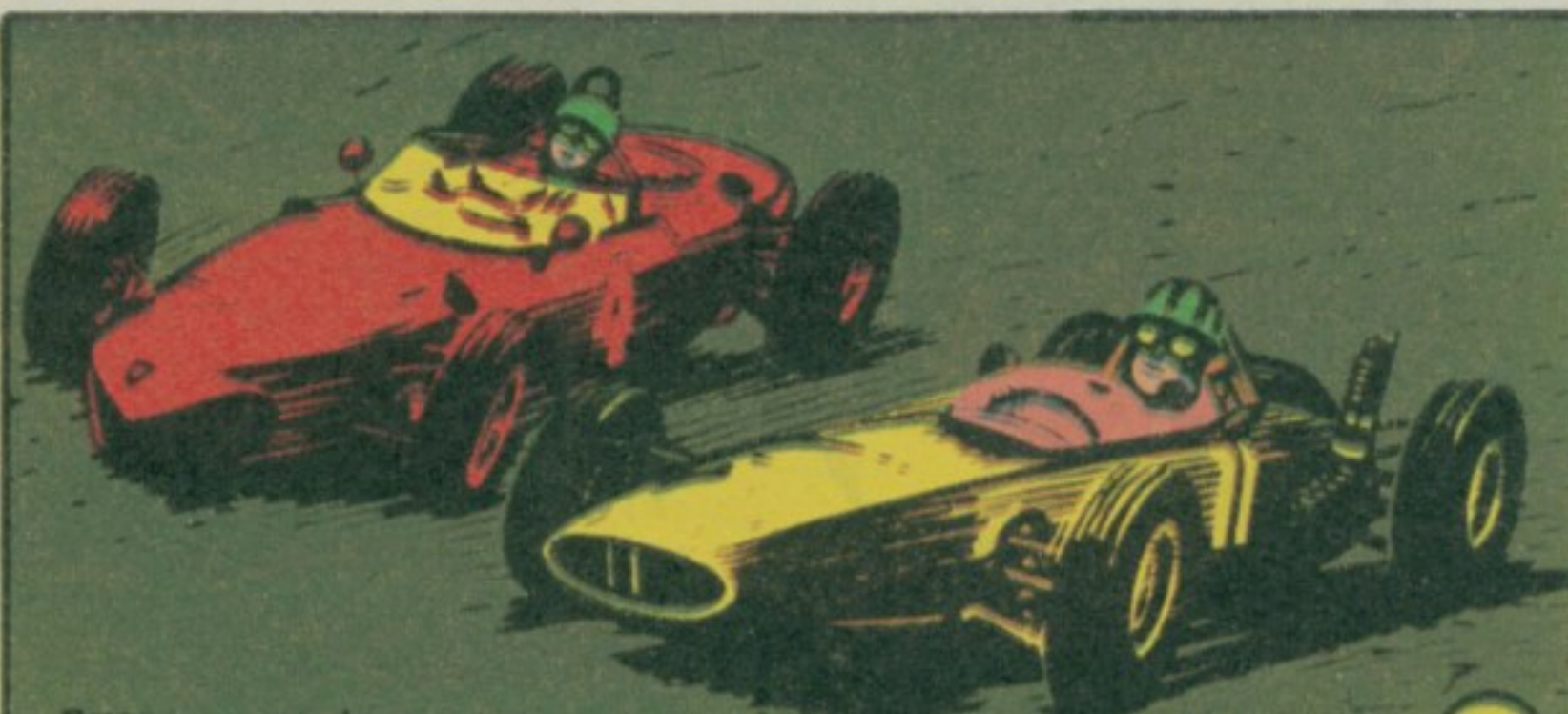
1
Један југословенски атлетичар пет пута је био победник на најдужијој стази на кросу „Политике“ у Београду. Знате ли како се он зове?

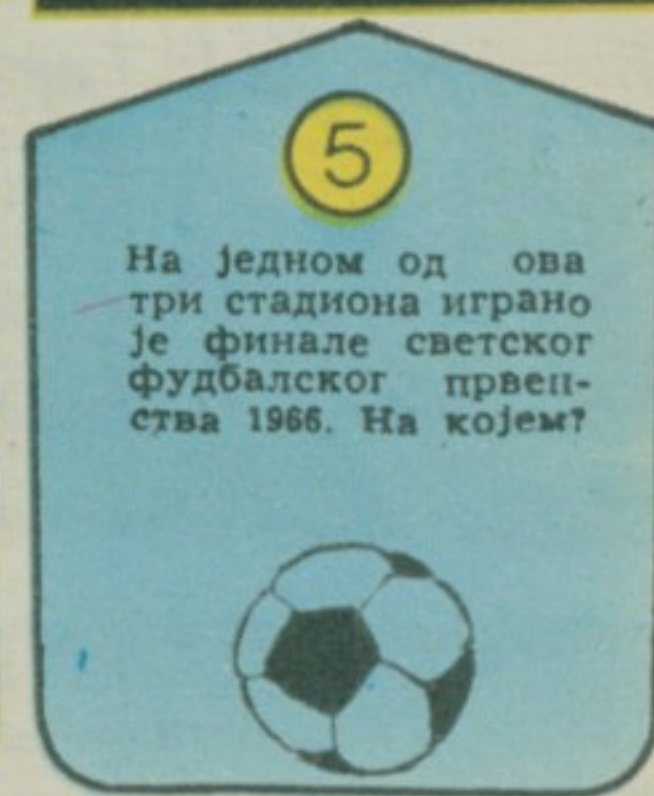
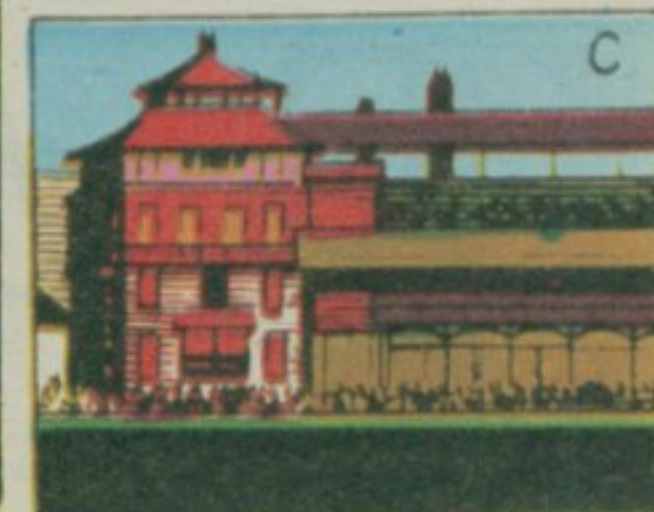
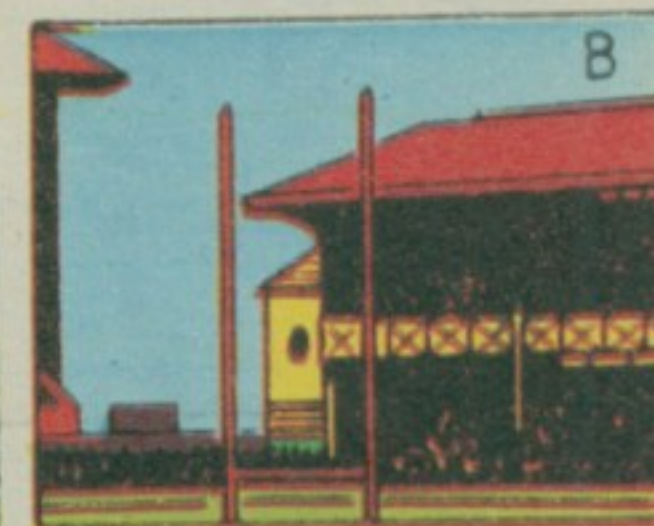
3
Колико је тешко копље за атлетичаре, а колико за атлетичарке?

2
Знате ли како се зове најславнији француски бициклиста?

4
Знате ли ко је светски првак у аутомобилизму за 1975. годину?

5
На једном од ова три стадиона играно је финале светског фудбалског првенства 1966. На којем?

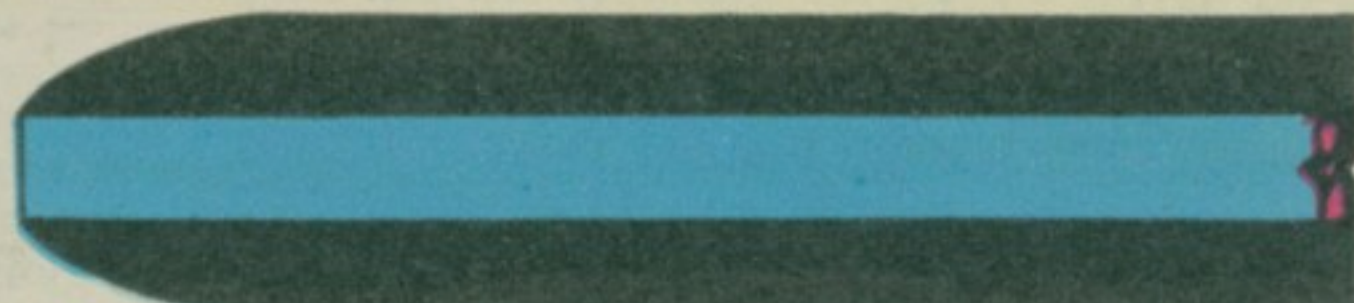
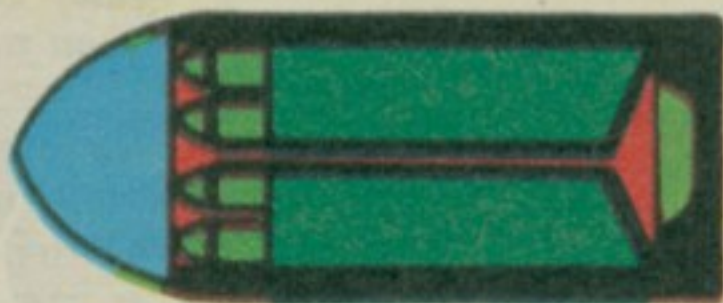
ОДГОВОРИ:

1) Наш атлетичар Дане Корича пет пута је победио на најдужијој стази на кросу „Политике“ у Београду. 2) Најславнији француски бициклиста је Жак Анкетил. Он је победио пет пута на трци „Тур д'Франс“. 3. Копље за атлетичаре тешко је 800, а за атлетичарке 600 грама. 4) Светски првак у аутомобилизму за 1975. годину је Аустријанац Ники Лауда. 5) На стадиону Вембли (A) одиграно је финале светског фудбалског првенства за 1966. годину.

Слобода се брани и оружјем...36

Граната, шупље артиљеријско зрно напуњено експлозивом, односно експлозивом и неком другом материјом, први пут се помиње 1536. Прве гранате биле су сферног облика, са зидовима једнаке дебљине. У почетку су пуњене светлећом или запаљивом материјом, а затим експлозивом (црни барут). Французи су први успешно употребили гранату при опсади града Ламота. Граната је шире приме-

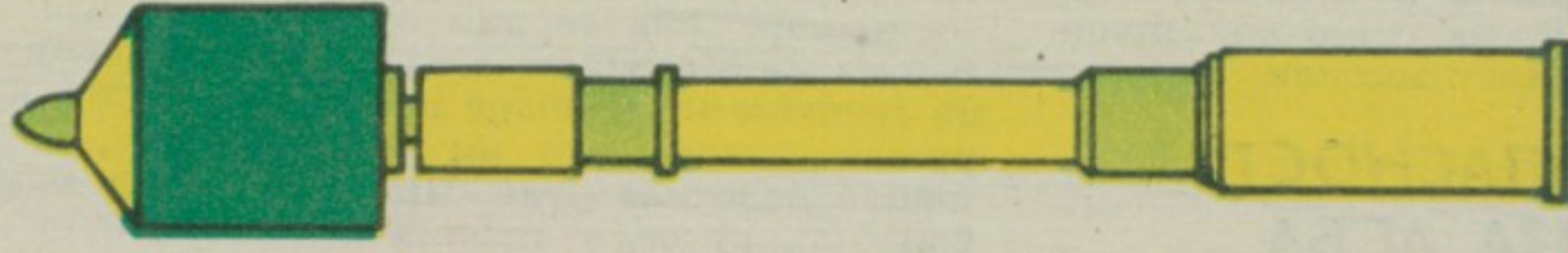
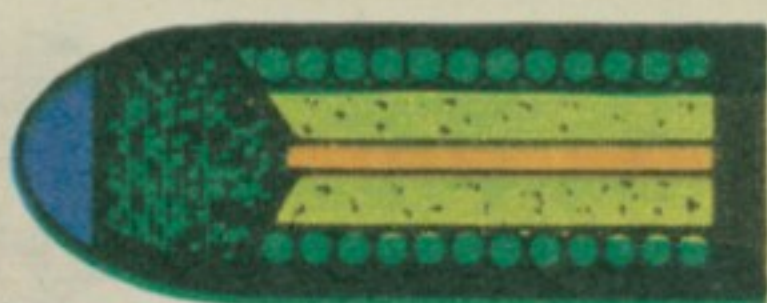
њена тек крајем 17. века и то најпре из мерзера који су гађали уз мали барутни притисак, па је постојала мања опасност од распрскавања зрна у цеви. Потом су избациване из хаубица, а крајем 18. века из топова. Донесимо три топа немачких граната „гебауер“, „бруст“ и „манесманререн верке“.

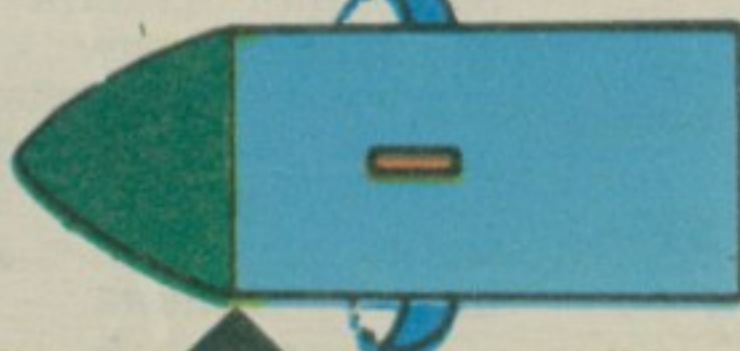
Граната „гебауер“ имала је више шрапнела које је избацивала уназад; граната „бруст“ је била на истом принципу, само што је уне-

сто шрапнела у себи имала више граната које су се распрскавале још у ваздуху и граната „манесманререн верке“ конструисана за неизо-

лучене топове ипак се окретала помоћу елисе постављене у каналу издубљеном у телу саме гранате.

Шрапбова граната са ацетиленом; Граната са независном главом; Испод: два типа граната са кукама намењеним за цепање омотача цепелина... и балона.

Ове куке служиле су такође и за аутоматско опаљивање; Штрмова граната имала је дно са жицом од платине која се спонтано палила гасом из балона.

Dik
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

ПУНИХ ОСАМ ГОДИНА ЧИРОКЕШКИ ПРАВНИЦИ СУ СЕ УЗАЛУДНО БОРИЛИ ПРЕД СУДОВИМА СЈЕДИЊЕНИХ АМЕРИЧКИХ ДРЖАВА ПРОТИВ ЗАКОНА О ПРЕСЕЉЕЊУ.

ЧИРОКИ НА

СТА

Једна од најцрних страница у историји Америке свакако је уништење индијанског племена Чироки и њима сродних Чокто, Чикасо и Крик Индијанаца. О тој историјској срамоти амерички историчари су дуго и упорно ћутали, а касније мало и нерадо говорили и писали.

Чироки су живели у Апалачким планинама, у близини атланске обале, на територији каснијих држава Тенеси, Џорџија, Јужна и Северна Каролина. Био је то високоцивилизован народ, много културнији од белих дошљака. У време шпанских освајања огорчено су се борили против конквистадора. Касније су, развијајући своју цивилизацију, постали мирољубив и радан народ који је с гнушањем гледао на било какво насиље.

Већ 1730. године лондонски листови с дивљем пишу о дипломатском наступу и сјајном говорничком дару духовите седморице чикашких дипломата на двору Џорџа II. Сваке вечери, после преговора, индијански дипломати одлазили су у позоришта и оперу, преко дана обилазили музеје и библиотеке и давали интервјуе новинарима. После успешних преговора Чироки су с Енглеском склопили државни уговор о трговачкој и културној размени.

У то време Чироки су живели у лепо уређеним градовима. Били су пријатељски расположени према белцима, женили се белим девојкама и удавали своје кћери за беле дошљаке. До 1802. године сви су примили хришћанство. Држава Чироки добила је и устав 1817. године.

„Ми, изабрани представници Чироки народа, једнодушно окупљени у задатку и намери да сваком појединцу обезбедимо правду, ред и мир, да осигурамо грађан-

ско благостање и да нама и нашим потомцима осигурамо личну слободу, оглашавамо ступање на снагу овог Устава“.

Овлашћења председника Чироки државе одговарала су каснијим овлашћењима председника САД, а двострано законодавно тело састојало се од Националног комитета од 13 чланова — сената и Народне скупштине.

У сваком од осам правосудних округа судио је по један судија изабран слободним и тајним гласањем на шест година, а у Њу Ешоти постојали су апелациони и касациони суди.

ГРАДОВИ ОДБАЧЕНИХ

Адвокат Секвоја који је завршио науку на Принстонском универзитету објавио је 1821. године азбуку чирокешког језика од 85 слова и она је уведена у 43 основне школе. Четири године касније основана је Национална академија у којој су млади Чироки студирали права, математику, математику, механику, рударство, геологију, пољопривреду и стране језике. Године 1828. изашао је први број независног листа „Чироки Феникс“.

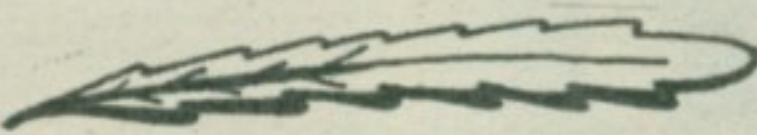
Државници Секвоје, како су Чироки називали своју државу, спровели су за оно време изненађујуће напредне демократске реформе: кве су тек деценијама касније почеле да се спроводе у другим земљама.

Сврха кривичног законодавства и правосудја није се заснивала на принципу освете као код белаца. Чироки су сматрали да човек никада није изгубљен, да сваки преступник може да увиди своје грешке и да опет постане равноправан

члан заједнице. Истина, право на освету против прорачунатих убица имали су чланови уже породице, али под врло одређеним условима.

Казна затвором није постојала, јер су Чироки сматрали да је ограничење слободе увреда за окривљеног, као и за друштво које би такво насиље примењивало. Најтежи преступници морали су да оду у један од два „Града одбачених“ којима су сами управљали. Сваки осуђени могао је да поведе и чланове породице. Нико није био осуђен на вечно прогнанство. Од понашања кривца зависило је колико ће остати у „Граду одбачених“, а само онај ко би побегла постајао је човек „ван закона“. Свики члан породице оштећеног могао га је тада убити или затражити његов вечити изгон из Секвоје.

ЗАБРАЊЕНО — ТУЋИ ДЕЦУ

У Секвоји корупција није постојала. Државни чиновници били су једном годишње јавно критиковани и оцењивани, а плате су им биле сразмерне просечном националном доходу.

О деци се посебно водило рачуна. Било је забрањено туђи децу. Школовање од основне школе до Академије било је потпуно бесплатно. Жене су биле равноправне с мушкарцима. Постајале су лекари, правници, професори, народни посланици.

Планска пољопривреда, интензивно сточарство, рударство и велики извоз обезбедили су Секвоји економску стабилност. Чирокешке банке давале су велике кредите Американцима.

После победе над Енглеским у рату за независност

Американцима је напредна индијска држава постала трн у оку. Бледолики нису могли поднети помиса да много дугују црвенокошцима, њихово благостање болно их је подсетило на сопствени нижи ступањ развитака.

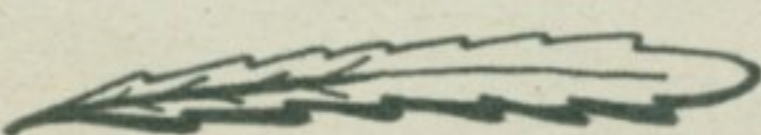
Кад је „Оштри нож“ Ендрју Џексон, који је сматрао и јавно говорио да „црвени и бели људи никад у миру неће моћи живети једни поред других“, постао председник САД, један од правих послова му је био да кроз конгрес 23. маја 1830. године прогласи злогласни „Indian Removal Bill“, закон о свеопштем пресељењу Индијанаца, па и Чирокија, на западне обале Мисисипија.

Американци нису признали државу Чирокија, јер су они државни уговор склопили с побеђеном Енглеском. Изједначили су Чирокије с осталим „дивљацима“. Пуних осам година чи-

рокешки правници узалудно су се борили пред судовима САД против закона о пресељењу. Кад су сва правна средства била исцрпљена, 15.655 Чирокија је потписало последњу жалбу председнику Џексону, али је он без речи одбацио.

НАЈСРАМОТНИЈИ ДОЖИВЉАЈ

Неки политичари, научници, свештеници, и новинари преклињали су Џексона да

цивилизоване Чирокије поштеди понижавања и мука. Церми Еварт, издавач „Хришћанског гласника“, послао је Џексону отворено писмо:

„Елементарно зло тог закона је чудовишно, господине! Насиље које он доноси је до крајности брутално, кршење поверења и вере је најбедније, од бескрајне глупости коју он онажује диже се коса на глави. Неминовне патње које из њега проистичу су неизмерне. Преклињем вас, господине, не плујте на часно име ове земље због профита и удобности, не прикривајте на крст сопствени Устав. Бољих Америкаца од Чирокија нема!“

Америчке трупе под генералом Винфилдом Скотом почеле су 6. јуна 1838. године да пресељавају Чирокије. „Стаза суза“ водила је кроз Тенеси, Мисури и Арканзас, у безводну камену

пустињу Оклахому. Од 18 хиљада Чирокија четвртина је на том путу помрла од глади, жеђи, колере, тифуса и исцрпљености. Војник Џон Берет је учешће у „пресељењу“ Чирокија описао као најсрамотнији доживљај у животу:

„Та мука и туга једноставно се не може заборавити. Видео сам како војници халсе беспомоћне Чирокије, како их бајонетима изгоне

ВИ СУЗА"

из њихових кућа и терају у сабирне логоре окружене бодљикавом жицом. Затим су тог студеног кишовитог јутра као стадо оваца Чироки, жене и деца, били сабијени у 645 војничких кола и пут на запад је почео. Председник Џон Рос и чланови њихове владе ишли су пешице на челу. Иза њих су у шесторедовима ишли судије, адвокати, свештеници, учитељи и чиновници. Сви су се молили. Кад су одјекнули сигнали трубе, кола са женама и децом су кренула по цомбовитом путу. Видео сам многе дечије руке како машу све док су куће њиховог града биле на виду".

Десет месеци трајао је пут Чирокија "Стазом суза". Онима који су живи стигли у пустињу Оклахоме влада САД је ускратила обећану одштету за напуштене куће и имовину у висини од 800.000 долара, под изговором да "Чироки нација,

која је то обећање добила, више не постоји".

Вредни и способни Чироки су сурову земљу западно од реке Арканзаса за неколико година претворили у цветну, богату, плодну. Применили су до тада непознате методе наводњавања, обраде тла и гајење стоке. Из градили су нове градове, школе, гимназије и две академије од којих је она у Тулси била прва Пољопривредна академија Америке. Чироки агент Џорџ Ба-

тлер је 1859. године у извештају Бироу за индијска питања написао:

ИСТИНА НЕ СМЕ НА ВИДЕЛО

"Двадесет једна хиљада Чирокија је на запањујући начин камену пустињу Оклахоме претворила у пољопривредну ризницу, а њихов ниво образовања далеко надмашује знања оних који се досељавају на Запад".

Богату земљу Чирокија Американци су, на основу Закона о пресељењу, сматрали резерватом. Нису је признавали за суверену индијанску територију. "Виша" бела раса вребала је погодан тренутак да још једном опљачка Индијанце.

По закону, бели људи нису без дозволе смели да се настањују на индијанској територији, али се мало ко бринуо за тај закон. Хиљаде досељеника навалиле су у богату земљу Чирокија. Индијанци су осетили опасност, па је председник Рос 1876. од америчког Конгреса, поткрепљујући то непобитним историјским правним и економским доказима, затражио да нова Секвоја буде призната за самосталну савезну државу. Тај захтев је лежао у Конгресу пуну 31 годину.

Тада су се појавили "писци" сензационалних извештаја, хроника и сведочења о Чирокима. "Очевици" су тврдили да су за време пресељења на "Стази суза" дивљаци Чироки одбијали да једу одличне конзерве које им је нудила војска и да су радије јели месо својих мртвих. Говорници и новинари су подсећали на борбену прошлост Чирокија, на њихову огорчену борбу против Шпанаца и касније дивљаштва према белим колонима. Историјска документа су доказивала да су се у грађанском рату сви Чироки борили на страни омрзнутог

Југа, мада је исто толико Чирокија било у војним јединицама Севера. Потанко су била описивана дивљаштва Чирокија над белим женама, децом и старцима.

Истину о земљи и народу Чирокија нико није јавно говорио. У међувремену у земљи Чирокија непрестано су се настањивали бели. Кад је њихов број достигао 392.000, посланик из Мичигена Хамилтон затражио је од Конгреса да усвоји закон којим ће Оклахоми бити призната за савезну државу а захтев је поткрепио "снажним доказом" — у Оклахоми има много више белаца него Индијанаца.

Конгрес је муњевито одлучио. После свега четрнаест дана председник Теодор Рузвелт је 16. новембра 1907. потписао прокламацију којом се Оклахома прогласава за "белу" четрдесет шесту савезну државу.

А захтев за признање индијске државе Секвоје лежао је под дебелим слојем прашине у архиви Конгреса.

Грабежљивост и закони бledoликих допринели, су да се за свега неколико деценија угаси култура и цивилизација Чирокија који су на сопственој земљи постали подстанари трећег реда. Богати народ Чирокија постао је народ просјака.

Надмоћна бела раса одне-ла је још једну срамну победу.

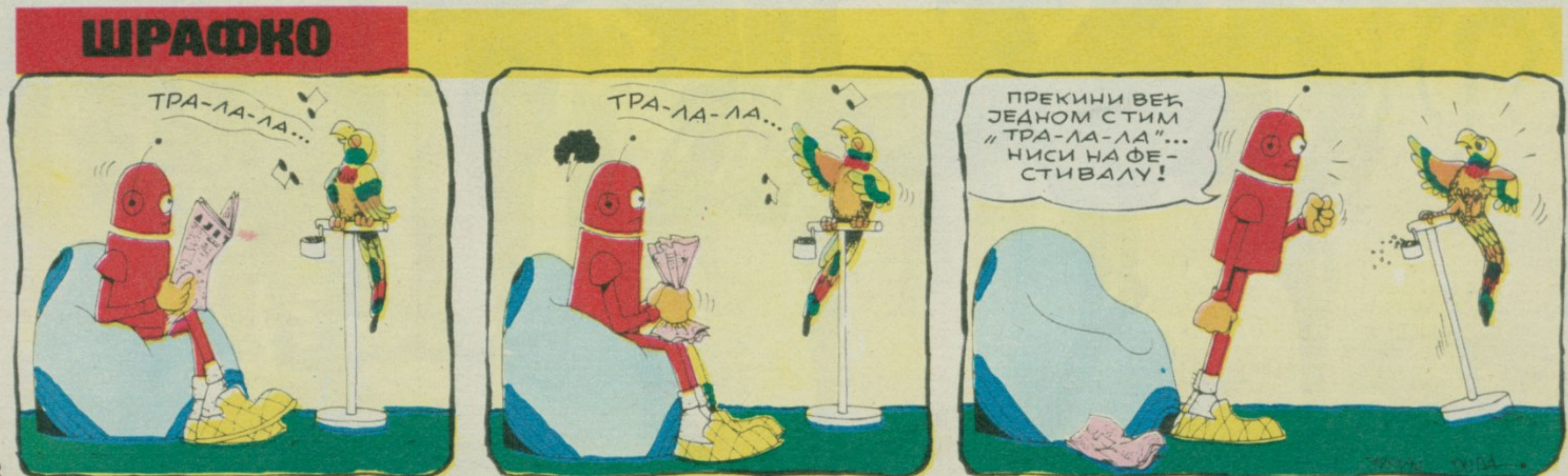
А. Р.

До пустиње у Оклахоми из-учени Индијанци путовали су десет ил месеци.

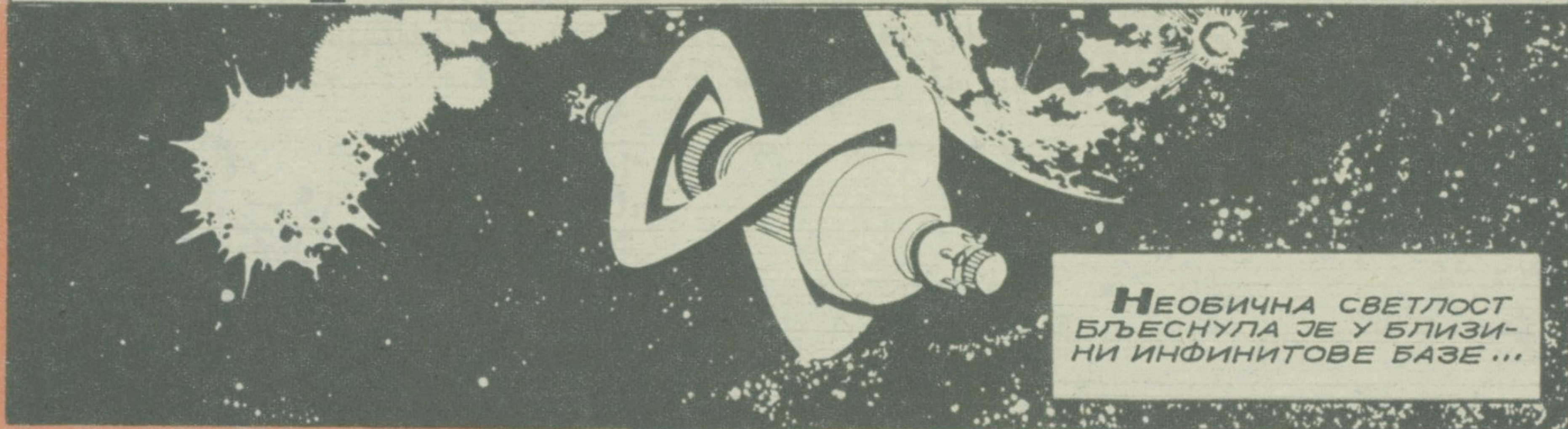

БИМ И БУМ

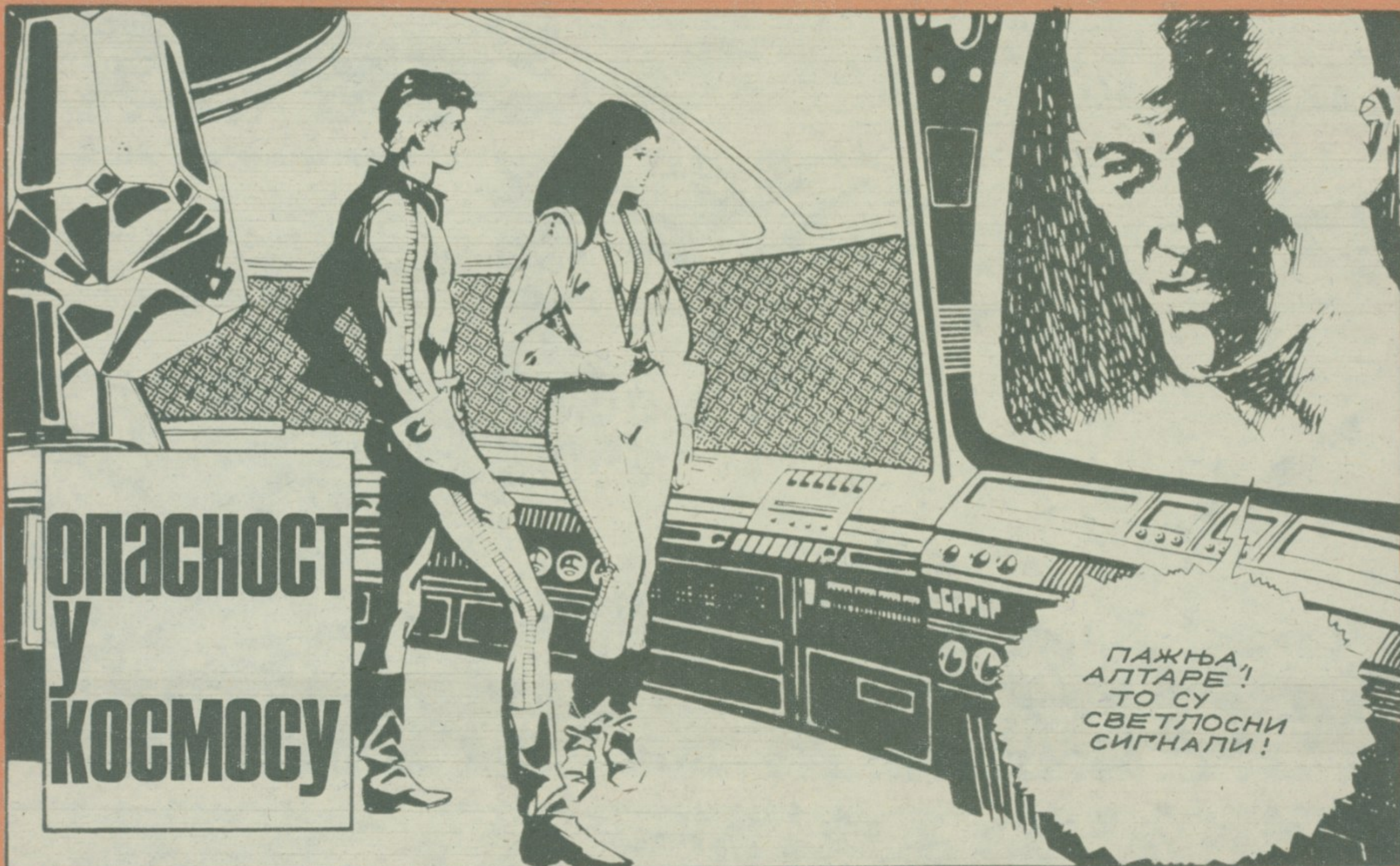
JOE MUSIAL

Истраживачи свемира

НЕОБИЧНА СВЕТОСТ
БЉЕСНУЛА ЈЕ У БЛИЗИ-
НИ ИНФИНИТОВЕ БАЗЕ...

ОПАСНОСТ
У
КОСМОСУ

ПАЖЊА!
АПТАРЕ!
ТО СУ
СВЕТОСНИ
СИГНАЛИ!

ШТА ЛИ
ЗНАЧЕ?

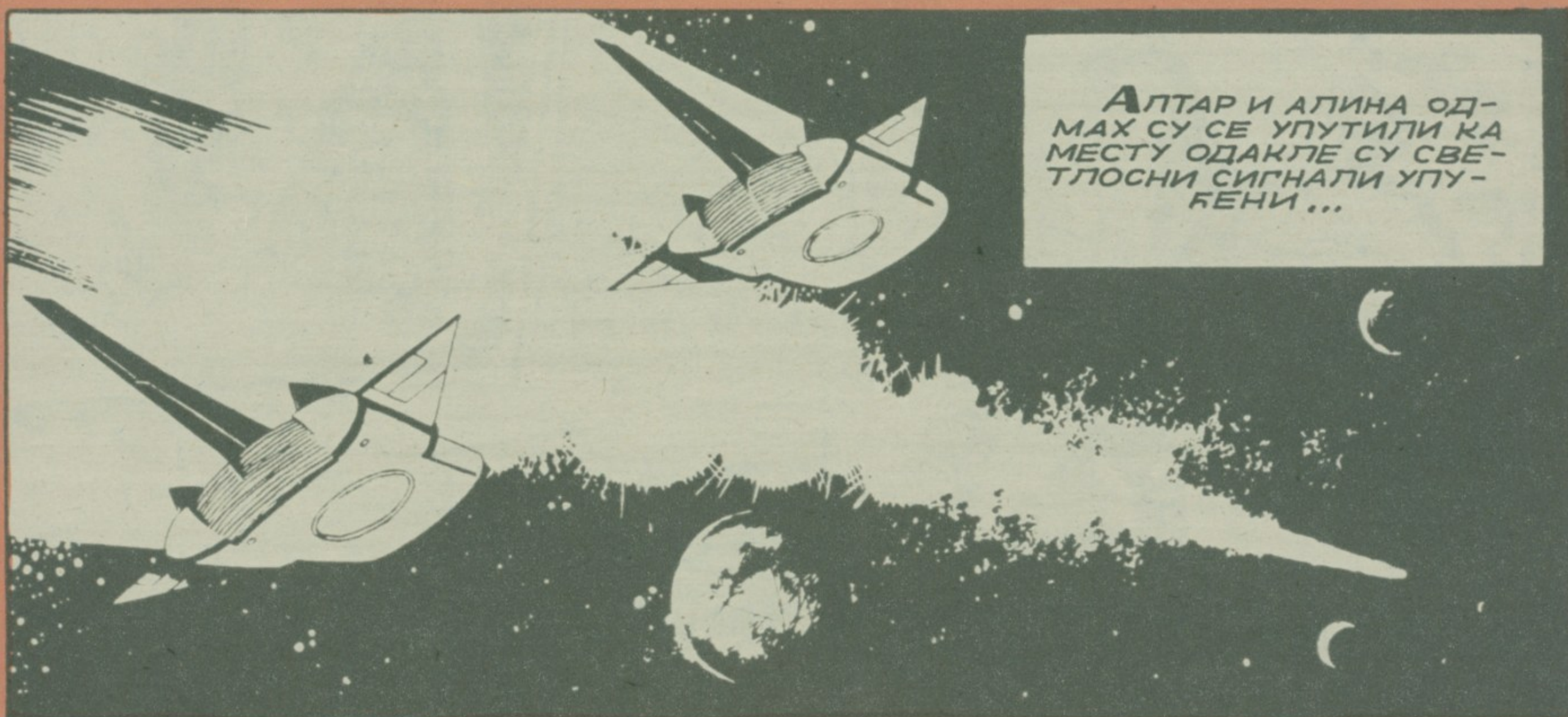
ИЗГЛЕДА
ПОЗИВ
У ПОМОГ!

СЛЕДИТЕ ИХ
И САЗНАЈЕТЕ
ОДАКЛЕ
ДОПАЗЕ!

ПАЗИТЕ!
МОЖДА ВАМ
ПРЕТИ
ОПАСНОСТ!

АЛТАР И АЛИНА ОД-
МАХ СУ СЕ УПУТИЛИ КА
МЕСТУ ОДАКЛЕ СУ СВЕ-
ТЛОСНИ СИГНАЛИ УПУ-
БЕНИ ...

ПОЗИВ ЗА
ИНФИНИТА! ОТ-
КРИЛИ СМО СВЕ-
МИРСКИ БРОД
КОЈИ НЕ ОДГОВА-
РА НА НАШЕ ПО-
ЗИВЕ!

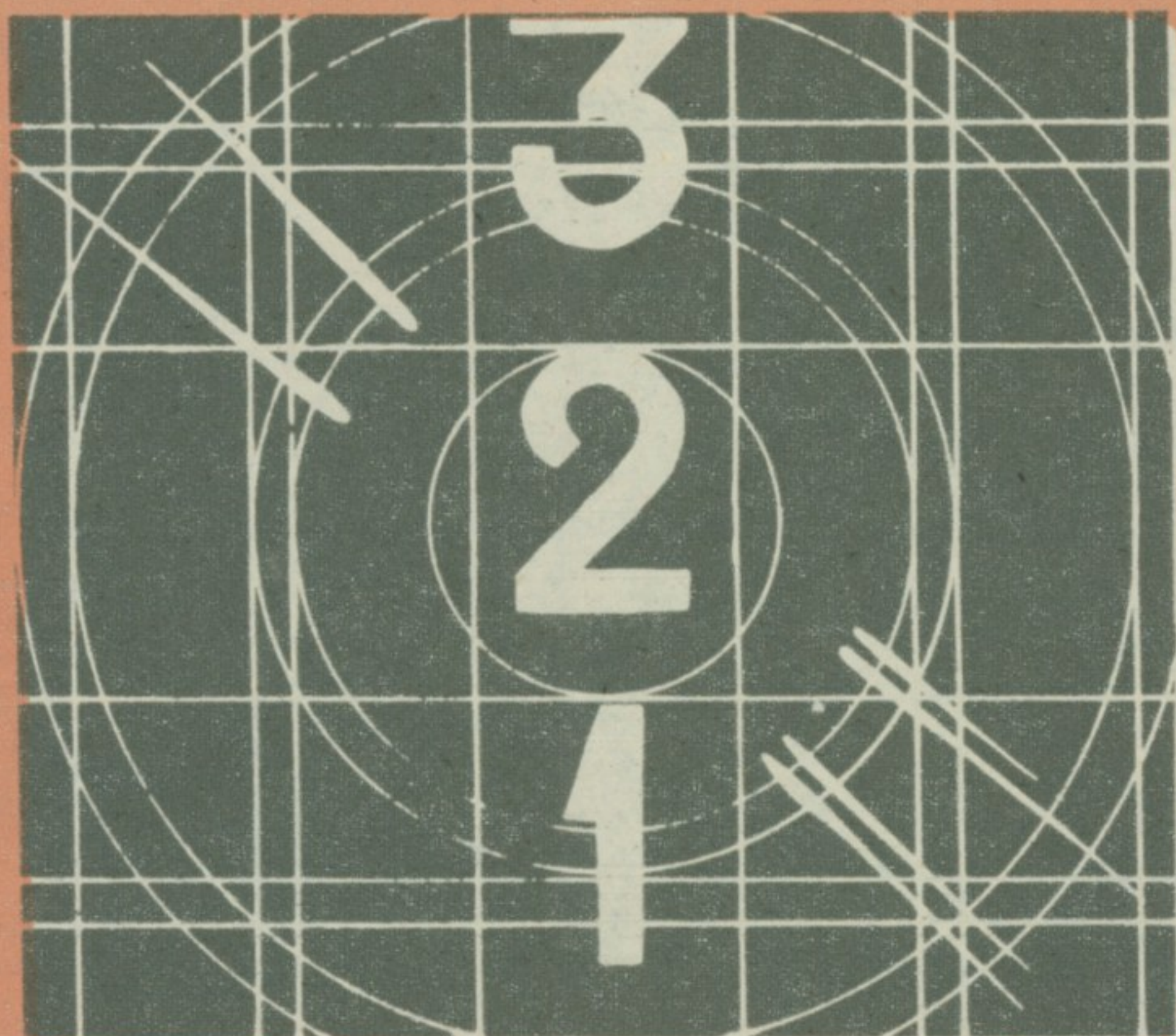
ИМА ЛИ ЖИВОТА НА ОВОМ
ТАЈАНСТВЕНОМ БРОДУ?

**ОСЕТЉИВИ
ИНСТРУМЕНТИ НА
БРОДУ УПОЗО -
РИЛИ СУ НА
ОПАСНО -
СТ.**

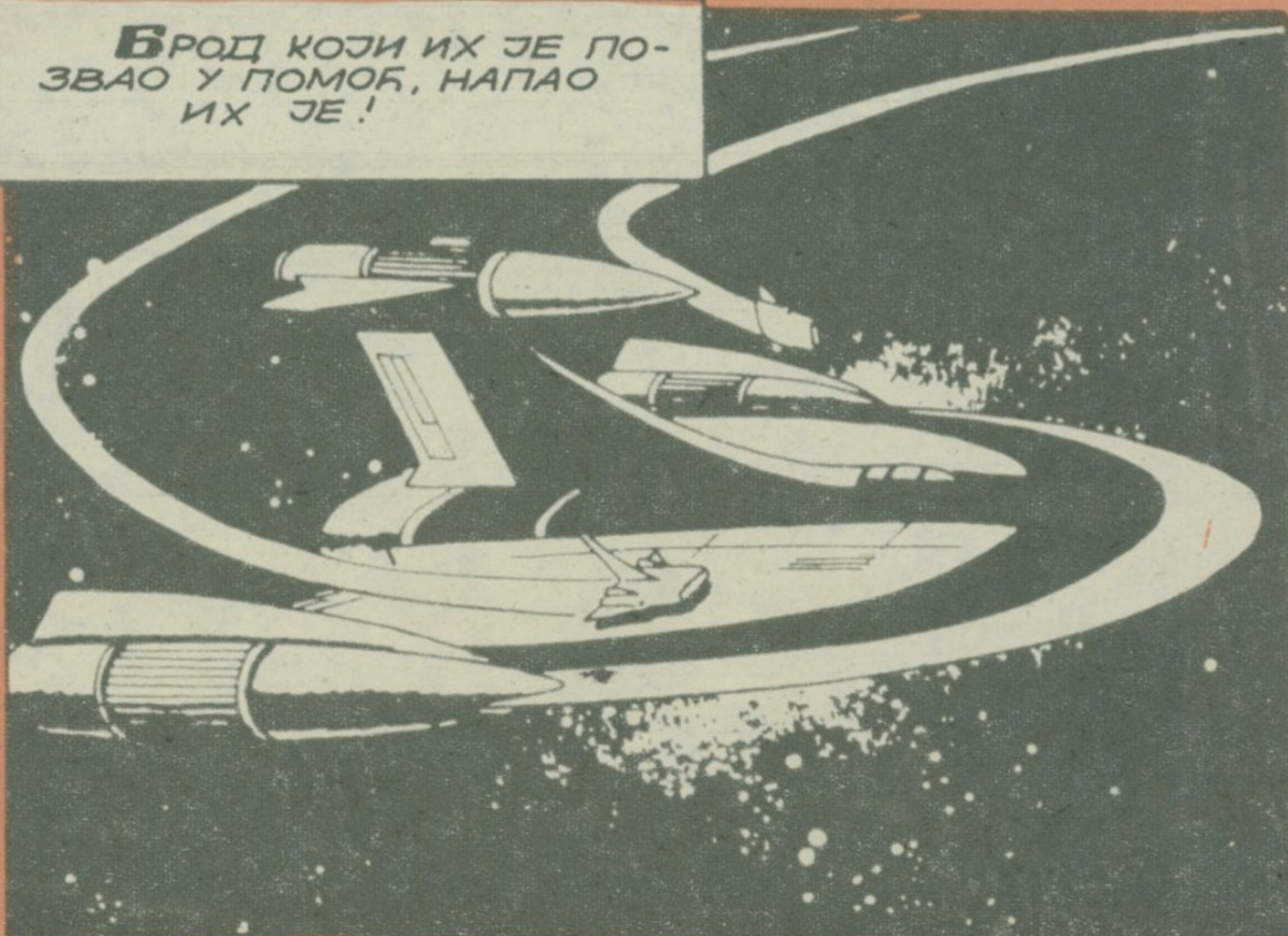
Вииииззззз

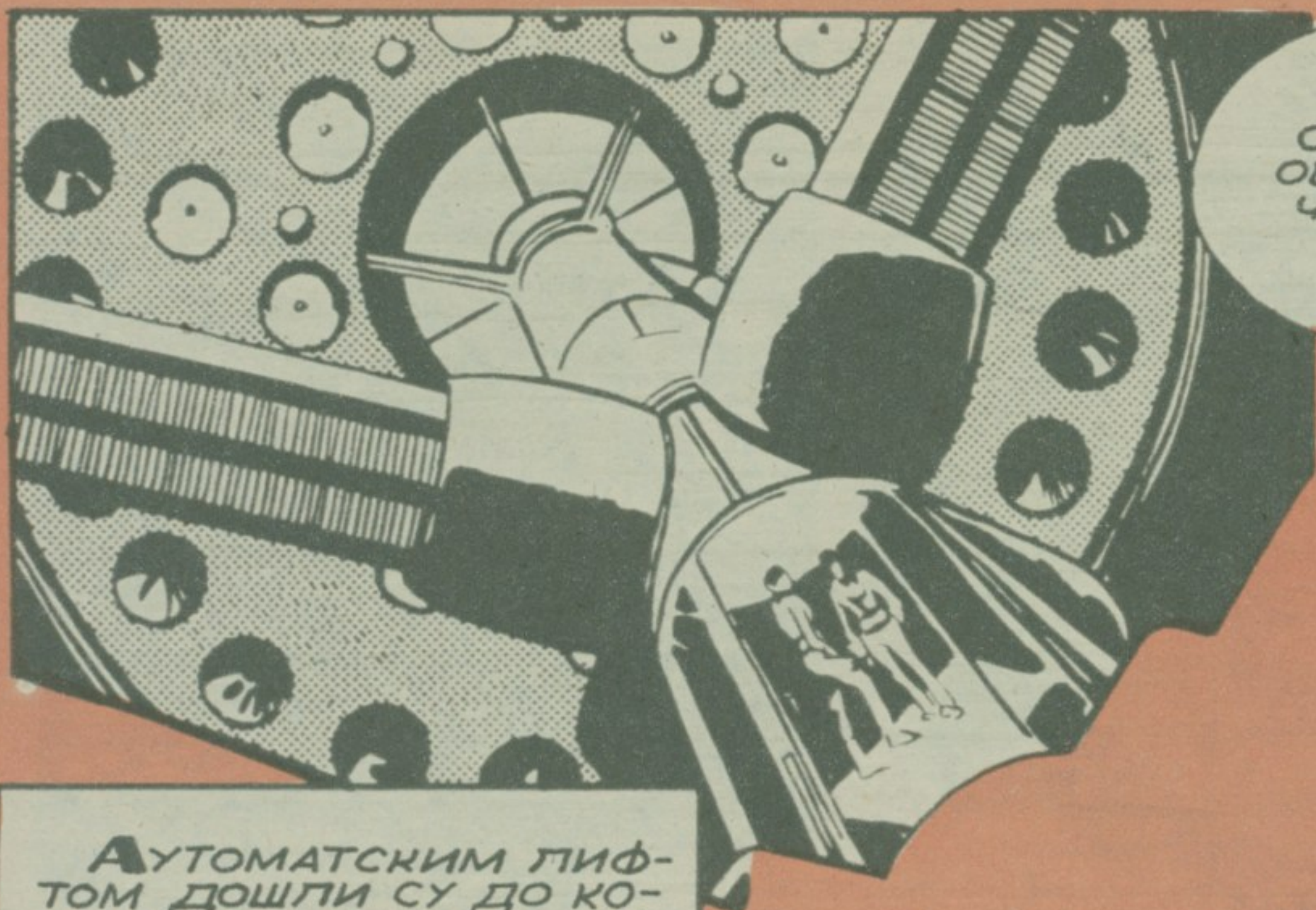
**ПАЗИ!
ДВА ЈОН -
СКА ПРОЈЕК
ТИЛА НАМ С
ПРИБЛИЖА
ВАЈУ!**

АУТОМАТСКА ОД-
БРАНА БРОДА БР-
30 ЈЕ ДЕЈСТВОВА-
ЛА ...

БРОД КОЈИ ИХ ЈЕ ПО-
ЗВАО У ПОМОЋ, НАПАО
ИХ ЈЕ!

СВЕ МИ ЈЕ
ОВО ТАКО
ЧУДНО!

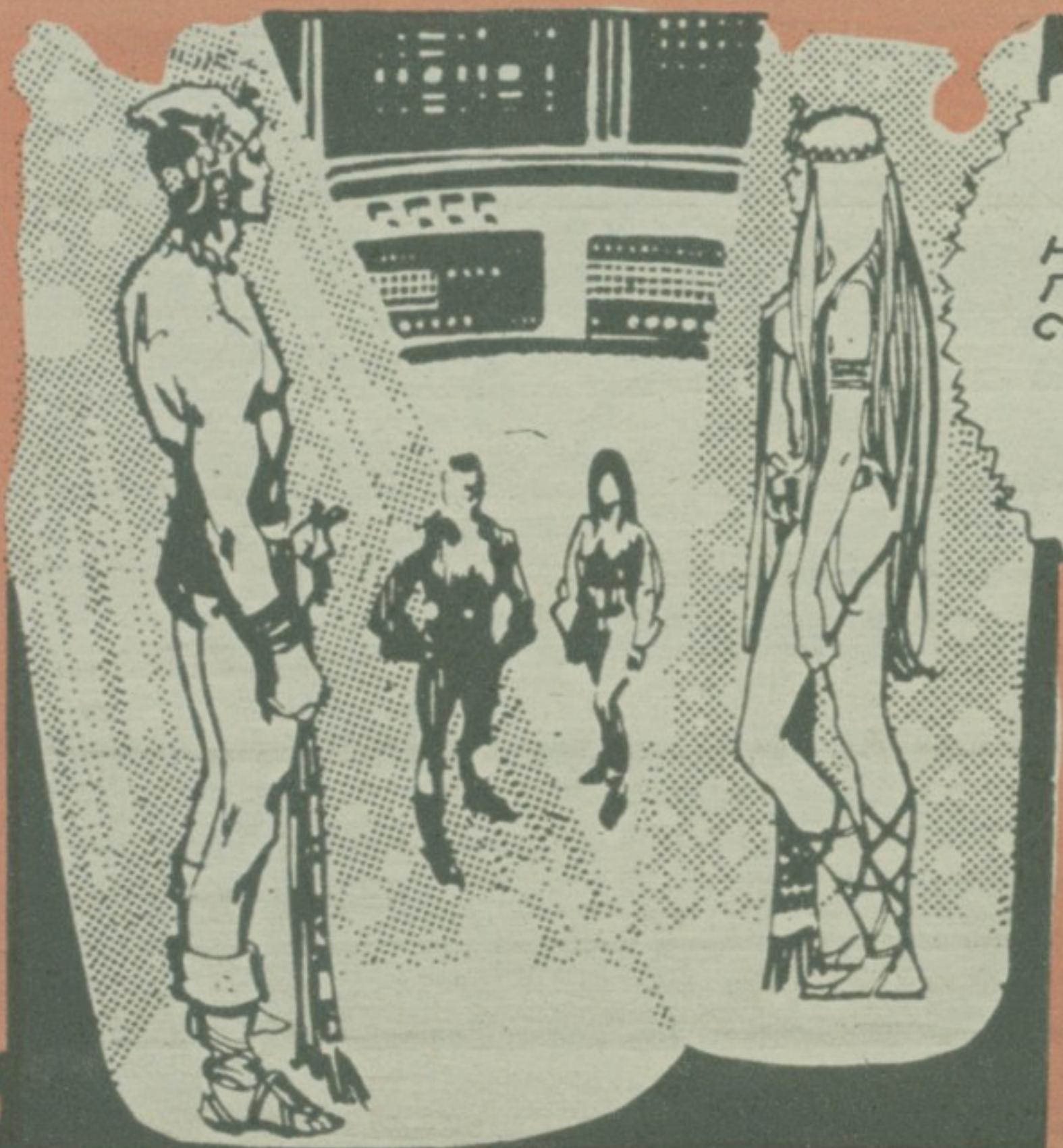

АУТОМАТСКИМ ЛИФ-
ТОМ ДОШЛИ СУ ДО КО-
МАНДНЕ КАБИНЕ НЕПО-
ЗНАТОГ БРОДА ...

КО СУ
ОНО
ДВОЈЕ?

МИ СМО КИС И НИСИР,
СА ПЛАНЕТЕ САР-
ГОН.
У СТАЊУ ХИБЕР-
НАЦИЈЕ СМО И ПО-
ТРЕБНА НАМ ЈЕ
ПОМОЋ!

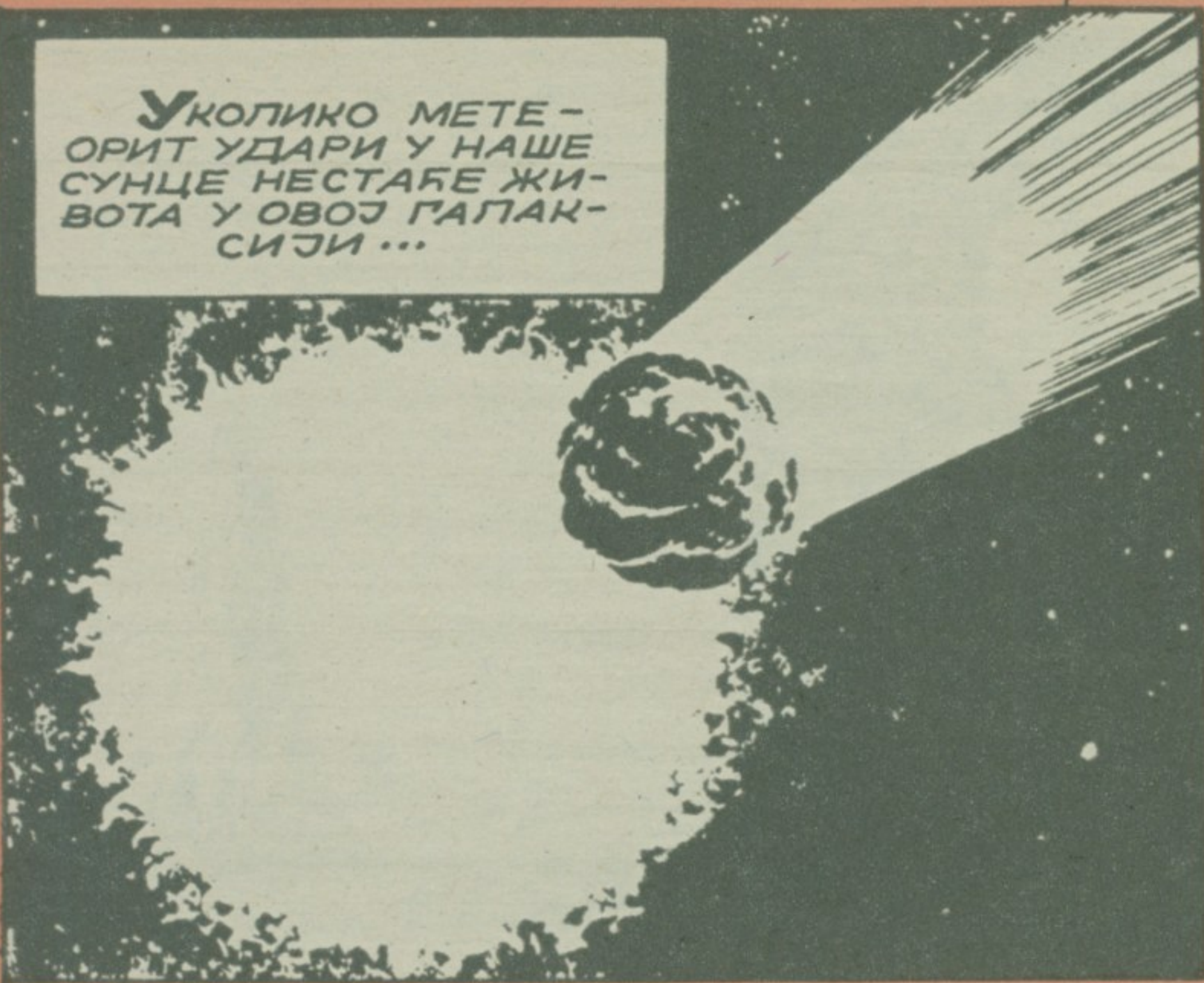
РАДИОАКТИВ-
НИ МЕТЕОРИТ
ПРИБЛИЖАВА
СЕ НАШЕМ СУН-
ЦУ!

ЗАШТО
СТЕ НАС
НАПАЛИ?

АЛТАР И АЛИНА
ЗАПАЊЕНО СУ ИХ
ПОСМАТРАЛИ ...

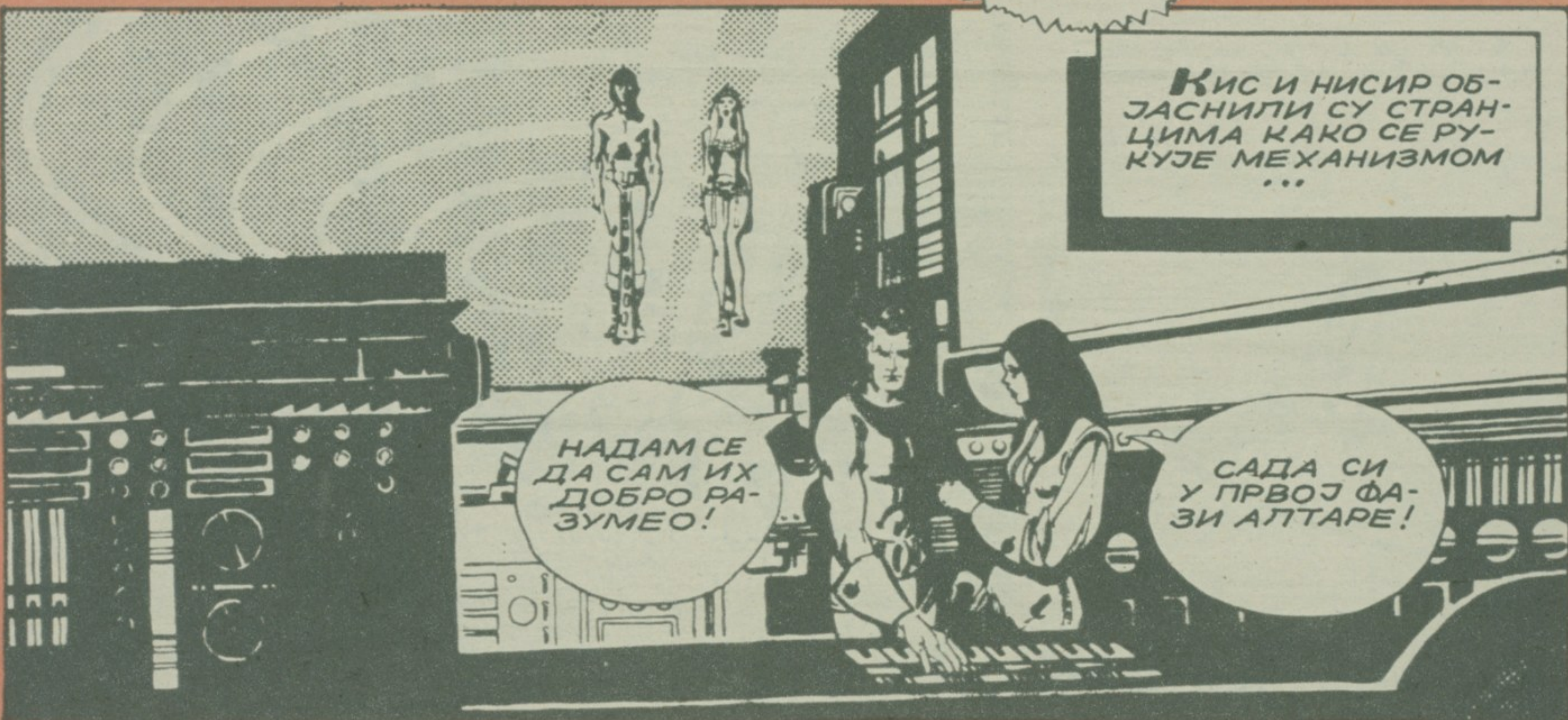
УКОЛИКО МЕТЕ-
ОРИТ УДАРИ У НАШЕ
СУНЦЕ НЕСТАЋЕ ЖИ-
ВОТА У ОВОЈ ГАЛАК-
СИЈИ ...

АКО ЖЕ-
ЛИТЕ ДА НАС
СПАСЕТЕ, ОС-
ЛОБОДИТЕ НАС
ОВОГ СТАЊА!

КИС И НИСИР ОБ-
ЈАСНИЛИ СУ СТРАН-
ЦИМА КАКО СЕ РУ-
КУЈЕ МЕХАНИЗМОМ
...

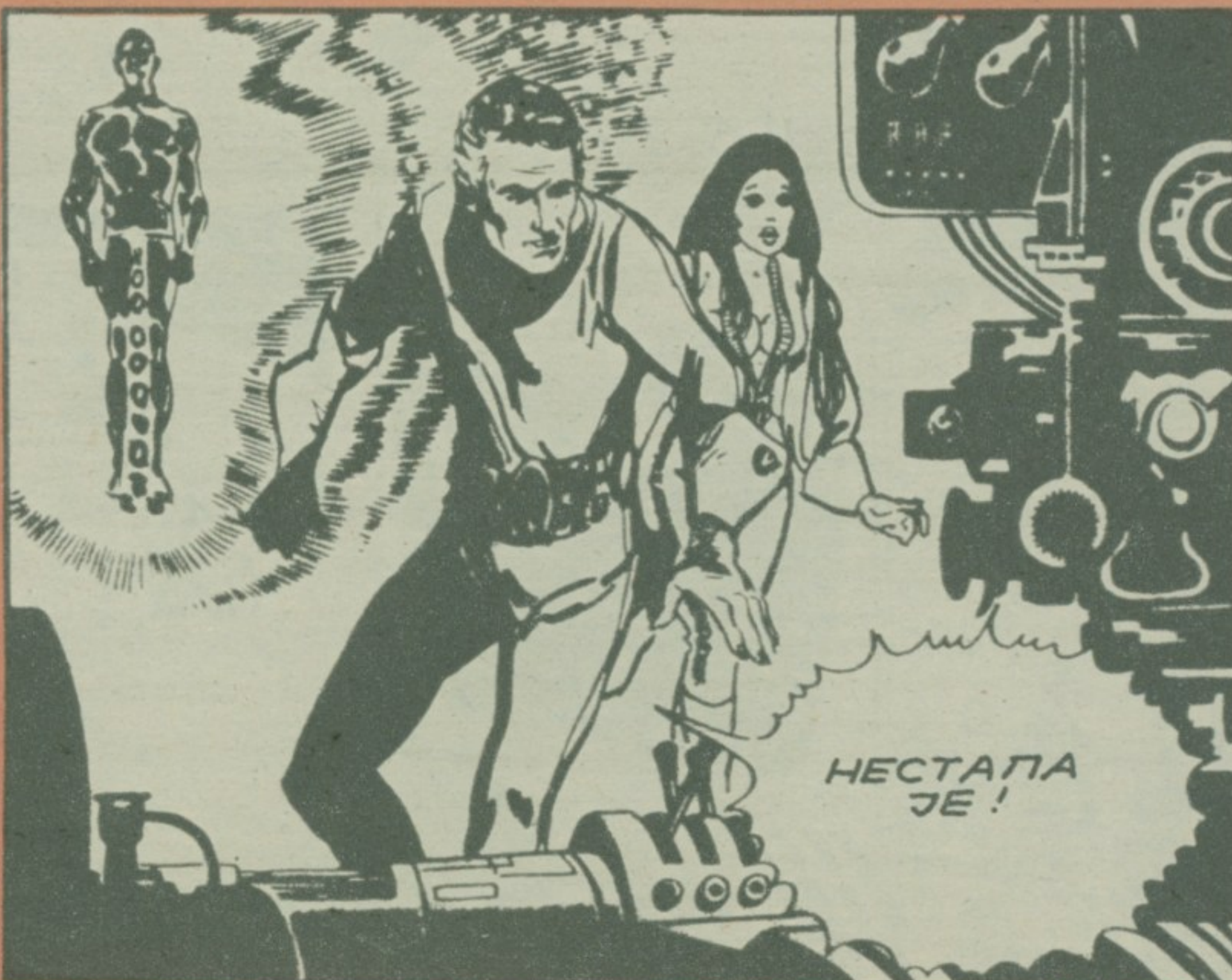

НАДАМ СЕ
ДА САМ ИХ
ДОБРО РА-
ЗУМЕО!

САДА СИ
У ПРВОЈ ФА-
ЗИ АЛТАРЕ!

ИЗНЕНАДА СЕ МУ-
ЋА ОБАВИЛА ОКО
КИС ЖЕНЕ СА ПЛА-
НЕТЕ САРГОН ...

НЕСТАЛА
ЈЕ!

КИС СЕ ПРЕТВО-
РИЛА У ПАРУ... ХОЋЕ
ЛИ СЕ ИСТО ДОГОДИТИ
И СА НИСИРОМ ?

ЛЕТИМО ОД-
МАХ КА САР-
ГОНУ! ОВА ГА-
ЛАКСИЈА ЈЕ
У ОПАСНОСТИ!

САРГОН ЈЕ НА
ВИДИКУ...

СВЕ ЈЕ БИЛО СПРЕМНО
ЗА ДОЧЕК ИСТРАЖИВАЧА
СВЕМИРА...

СТАНОВНИЦИ САР-
ГОНА СРДАЧНО СУ ИХ
ПРИМИЛИ!

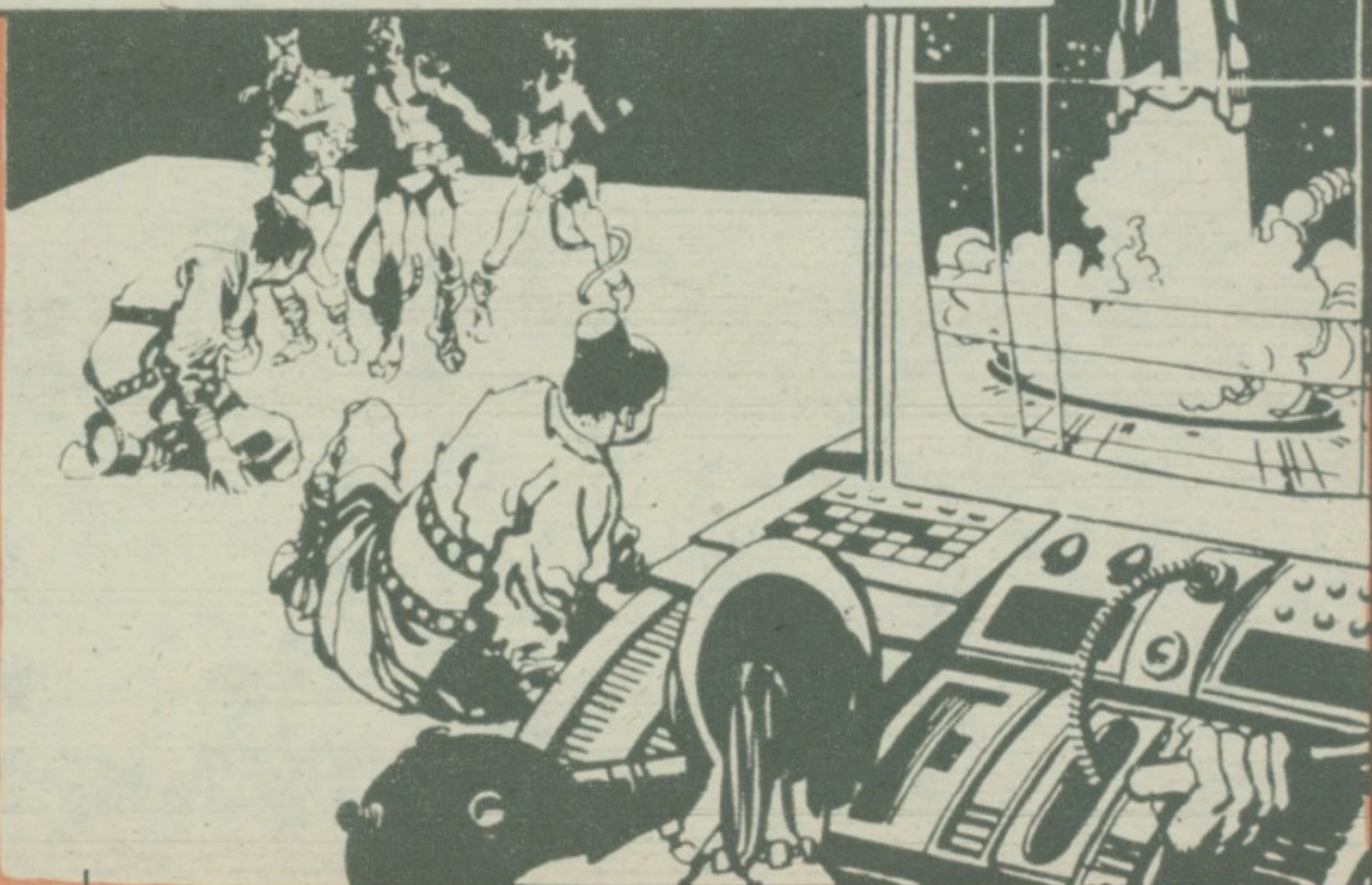

ДОБРО
ДОШЛИ НА
НАШУ ПЛА-
НЕТУ! ОДМАХ
БЕМО ВАМ ОБ-
ЈАСНИТИ О ЧЕ-
МУ СЕ РАДИ.

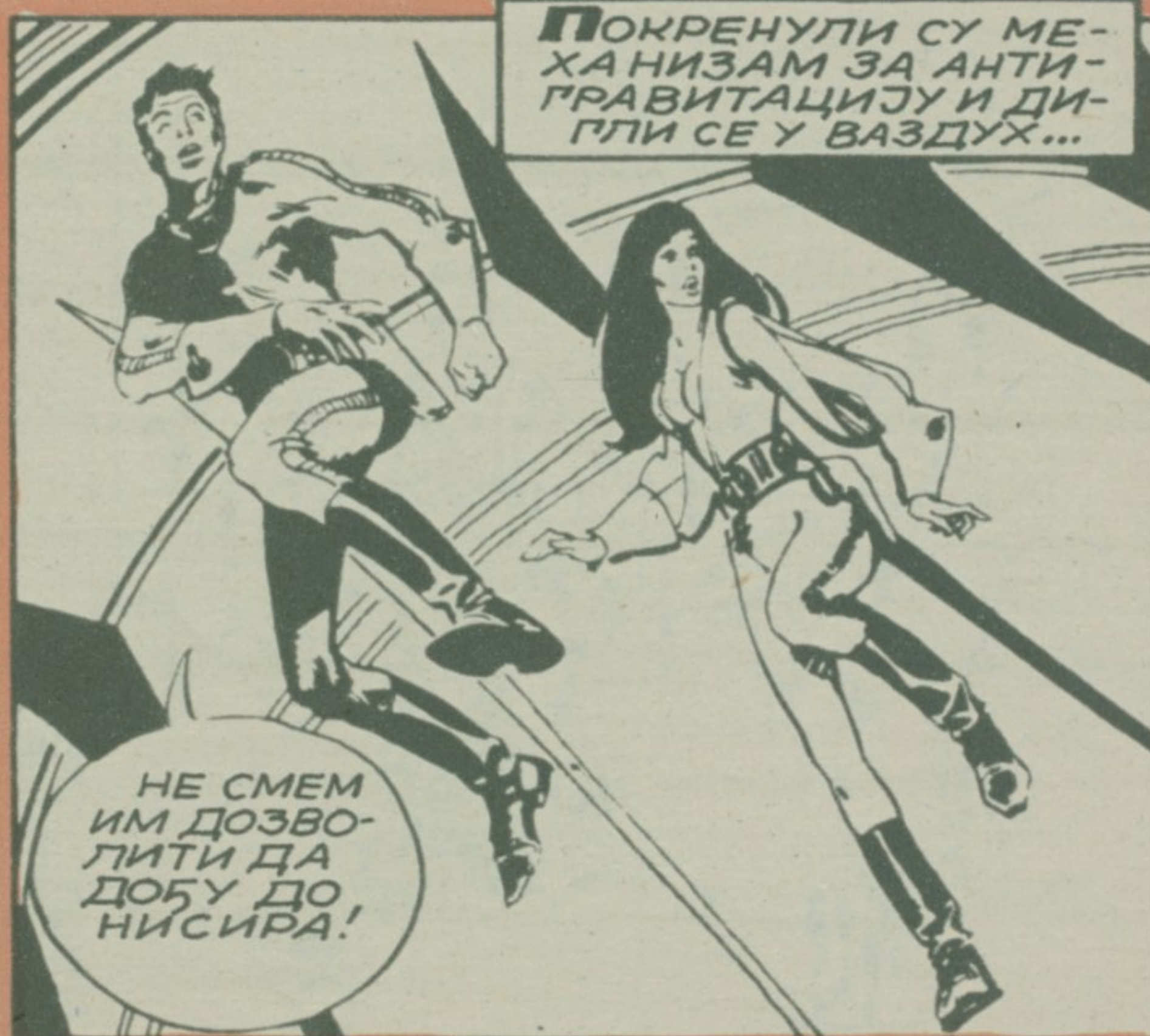
СТАНОВНИЦИ
СУБАДА, ПОДЗЕМ-
НОГ КРАЉЕВСТВА
ОБЈАВИЛИ СУ НАМ
РАТ!

— ЖЕЛЕ ДА СЕ ДОКОПАЈУ КИСЕ
И НИСИРА, НАШИХ ПОЗНАТИХ НА-
УЧНИКА КОЈЕ СМО ПОСЛАЛИ У ОР-
БИТУ ДА ЗАТРАЖЕ ПОМОЋ!

АЛИ АЛТАР СЕ
ОКРУЖИО ДИМНОМ
ЗАВЕСОМ...

ГОТОВО JE
С НАМА!

МОРАМО
ДОКИ У ДО-
ДИР СА
КРАЉЕМ
СУБАДА!

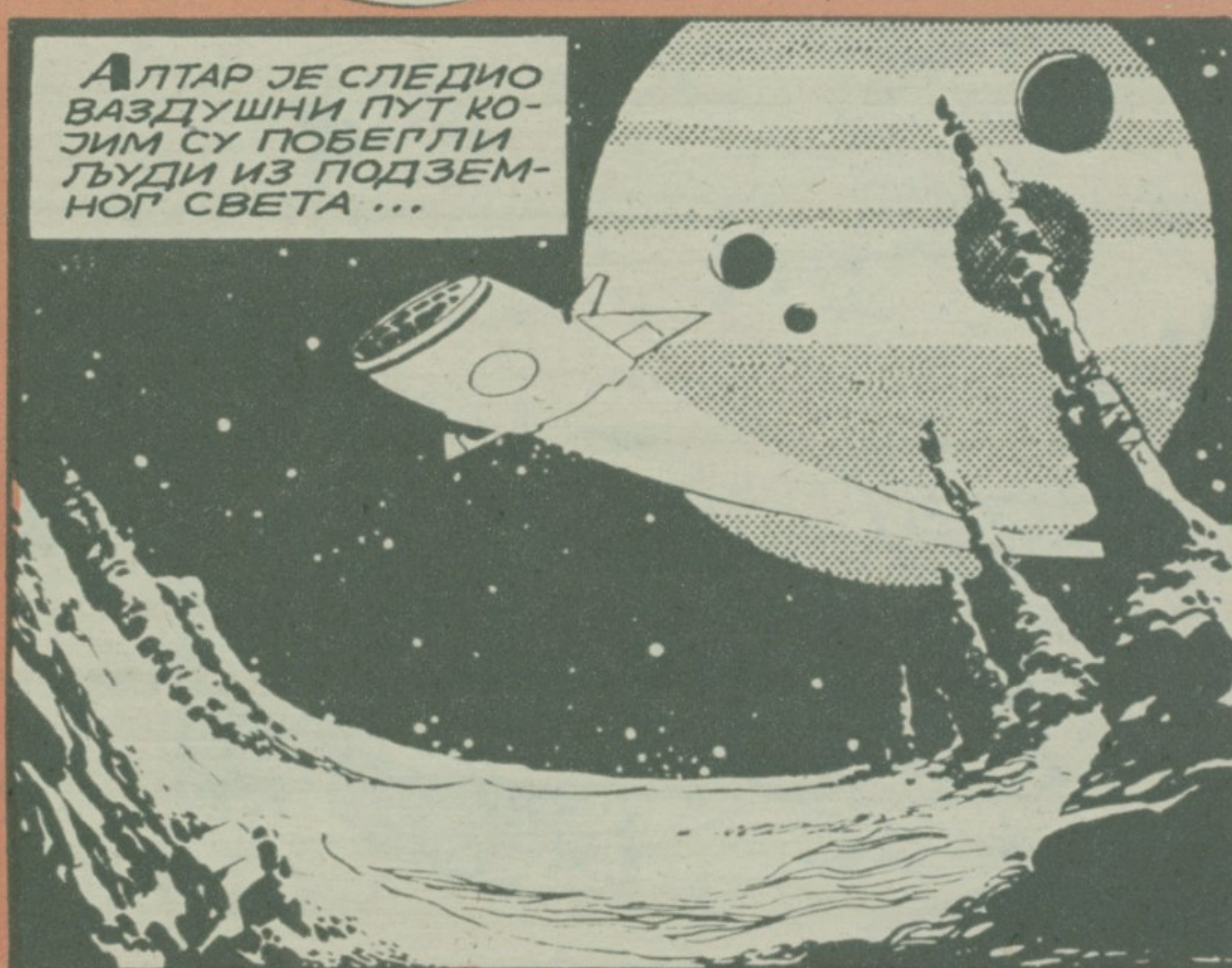

КАСНО JE!
МЕТЕОРИТ JE ВЕК
САСВИМ БЛИЗУ!

АЛИНА И
ЈА СЕ НЕ ПРЕ-
ДАЈЕМО ТА-
КО ЛАКО!

ИДЕМО
МАПА!

АЛТАР JE СЛЕДИО
ВАЗДУШНИ ПУТ КО-
ЈИМ СУ ПОБЕГЛИ
ЉУДИ ИЗ ПОДЗЕМ-
НОГ СВЕТА ...

ЗАУСТА-
ВИ БРОД
АЛТАРЕ! ИС-
ПРЕД НАС СЕ
НАПАЗИ МА-
ГНЕТНО ПО-
ЉЕ!

НЕ МОЖЕ-
МО БРОДОМ
ДА ГА
ПРЕЋЕМО!

ПОГЛЕ-
ДАЈ, ПУ-
КОТИНА!

ПРОКИ
БЕМО КРОЗ
ЊУ!

НА ДНУ ВО-
ДОПАДА НА-
ЛАЗИ СЕ
ОТВОР!

МОЖДА
ЈЕ ТО
ПОДВОДНИ
УЛАЗ!

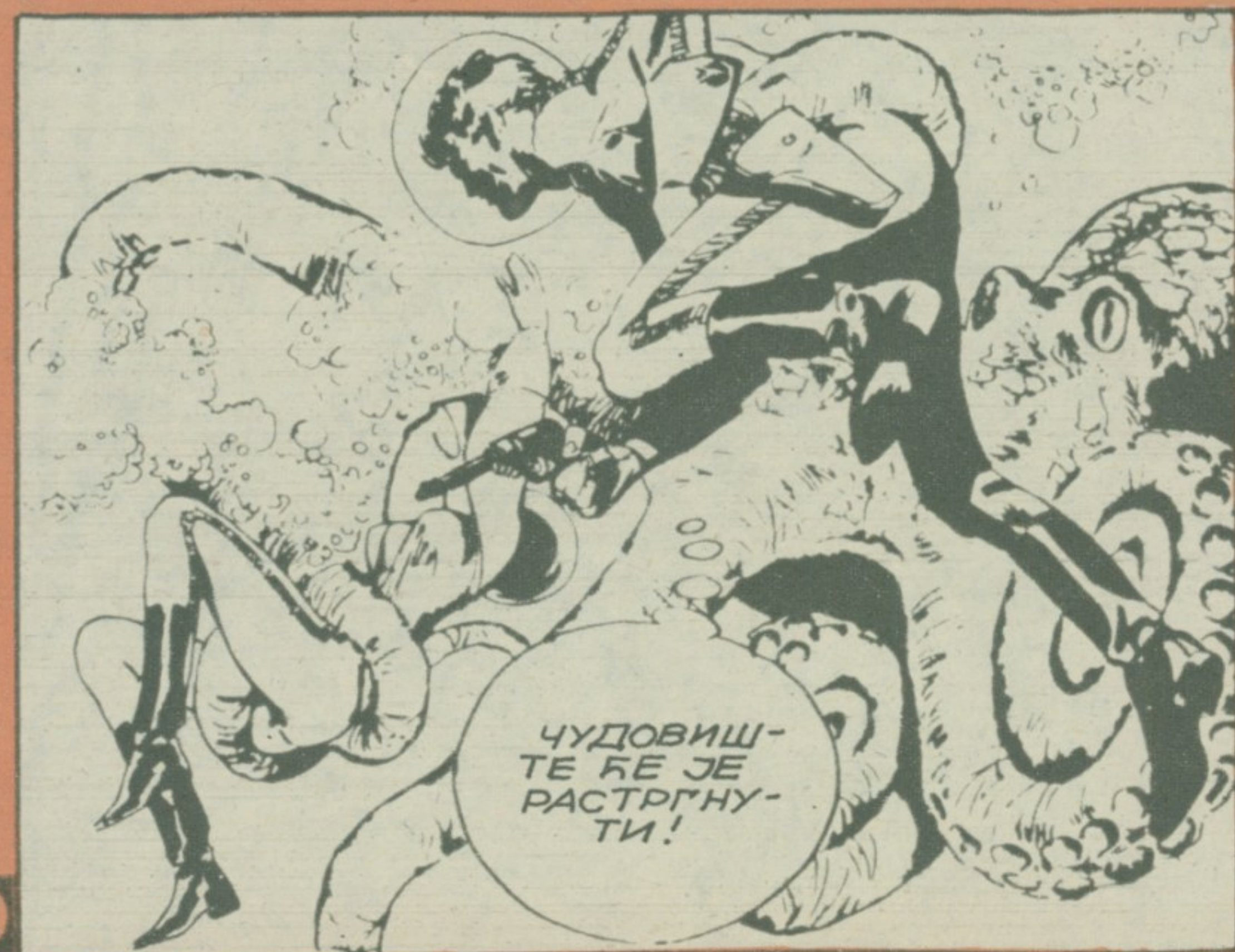

УКЉУЧИ
ГЕНЕРАТОР
СА КИСЕО-
НИКОМ, АЛИ-
НА!

ЗАРОНИЛИ
СУ У НЕПОЗНАТ
И НЕПРИЈАТЕЉ-
СКИ СВЕТ ...

УЈЕШЋЕ
МЕ!

ИЗГЛЕДА ДА ЈЕ СВЕ
ИЗГУБЉЕНО ЗА ИНФИ-
НИТОВЕ ИСТРАЖИВАЧЕ!

АЛИ НЕ! АЛТАР
ЈЕ ПОГОДИО ВИ-
ТАЛНИ ЦЕНТАР
ХОБОТНИЦЕ...

КАКО СЕ
ОСЕЂАШ,
АЛИНА?

САСВИМ
ДОБРО,
ДРАГИ!

ОГРОМНО
ЈЕ ОВО
ПРОСТРАН-
СТВО!

НА КО-
ЈУ БЕМО
СТРАНУ
?

ИЗГРУБЉЕНИ
СУ У МРАЧНИМ
ХОДНИЦИМА
ПОДЗЕМНОГ
СВЕТА ...

ПРОПАЛИ
СМО!

ИЗГЛЕДА
ДА НЕМА
КРАЈА ОВ-
ИМ ПЕКИ-
НАМА!

ШТА ЂЕМО
САД?

ИМАМ
ИДЕЈУ!

АКО ЈЕ КИС ЖИВА,
ПОКУШАЋУ ТЕЛЕПА-
ТИЗОМ ДА ДОБЕМУ
ДОДИР С ЊОМ...

МИСЛИШ
ДА ЂЕШ
УСПЕТИ?

ЗАР ЈЕ
ИНФИНИТО НИЈЕ ОДАБРАО
ЗБОГ ЊЕНИХ УМНИХ МОГИ?

ОСЕЋАМ
НЕШТО!

ОВУДА,
АЛТАРЕ!

ИЗВАНРЕДНА
СИ
АЛИНА!

Али није лако
доспети у тај
свет дубина!

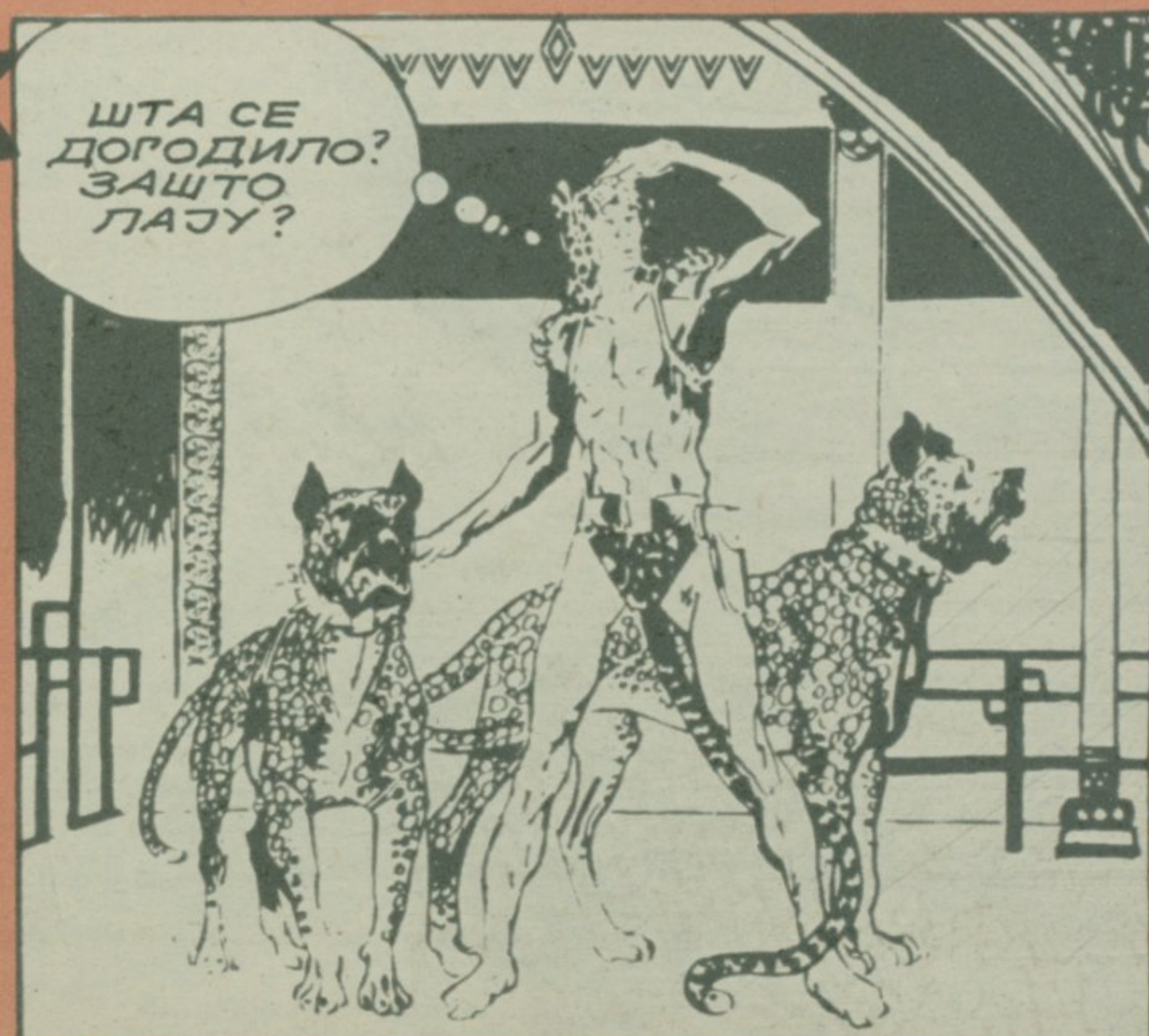

Почели су са
спуштањем...

КРЕТАЋЕ -
МО СЕ ДУЖ
КУПОЛЕ!

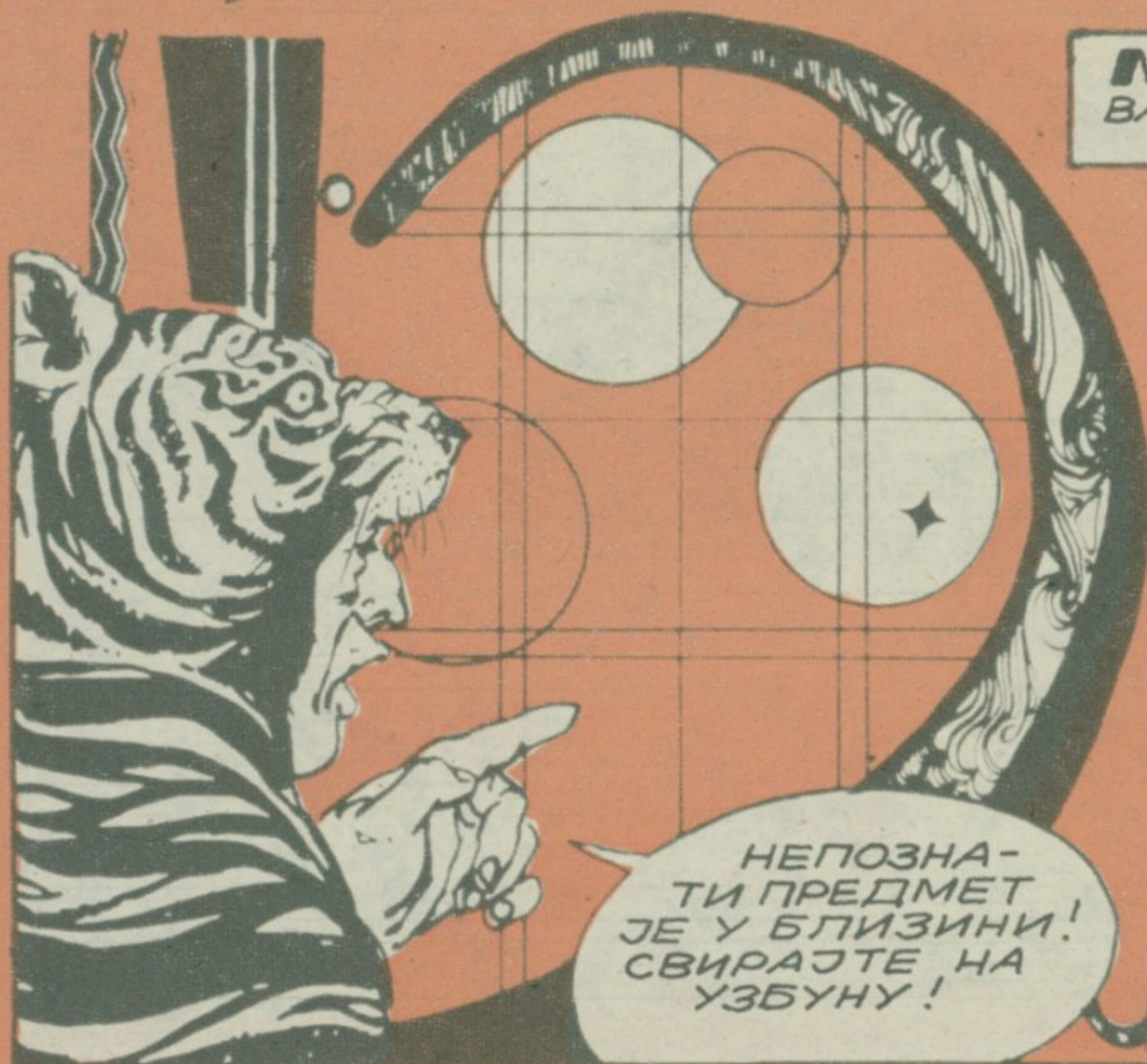
Али чуло ми-
риса ових ог-
ромних паса
сувише је осе-
тљиво...

ГРРР...

ШТА СЕ
ДОРОДИЛО?
ЗАШТО
ПАЈУ?

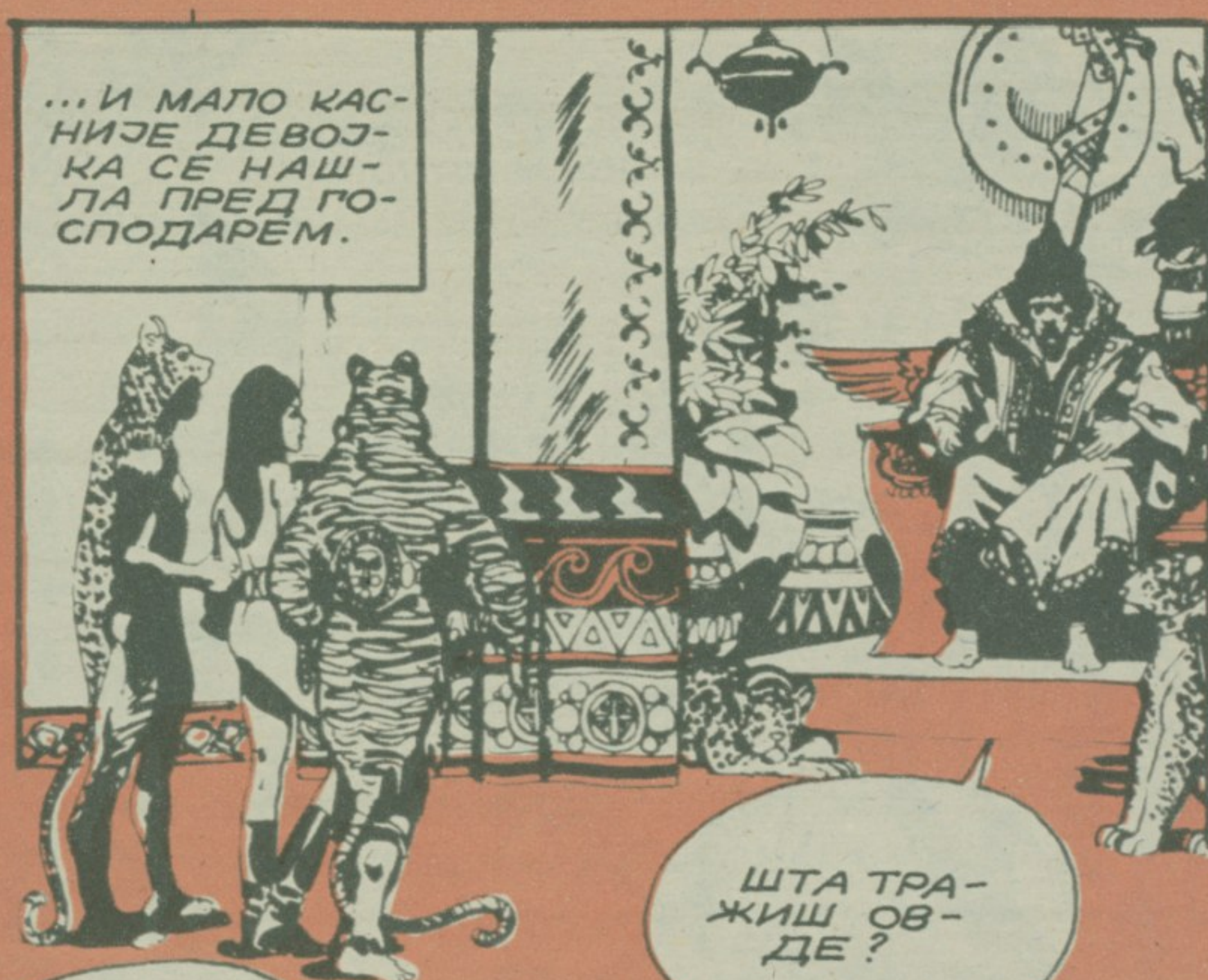

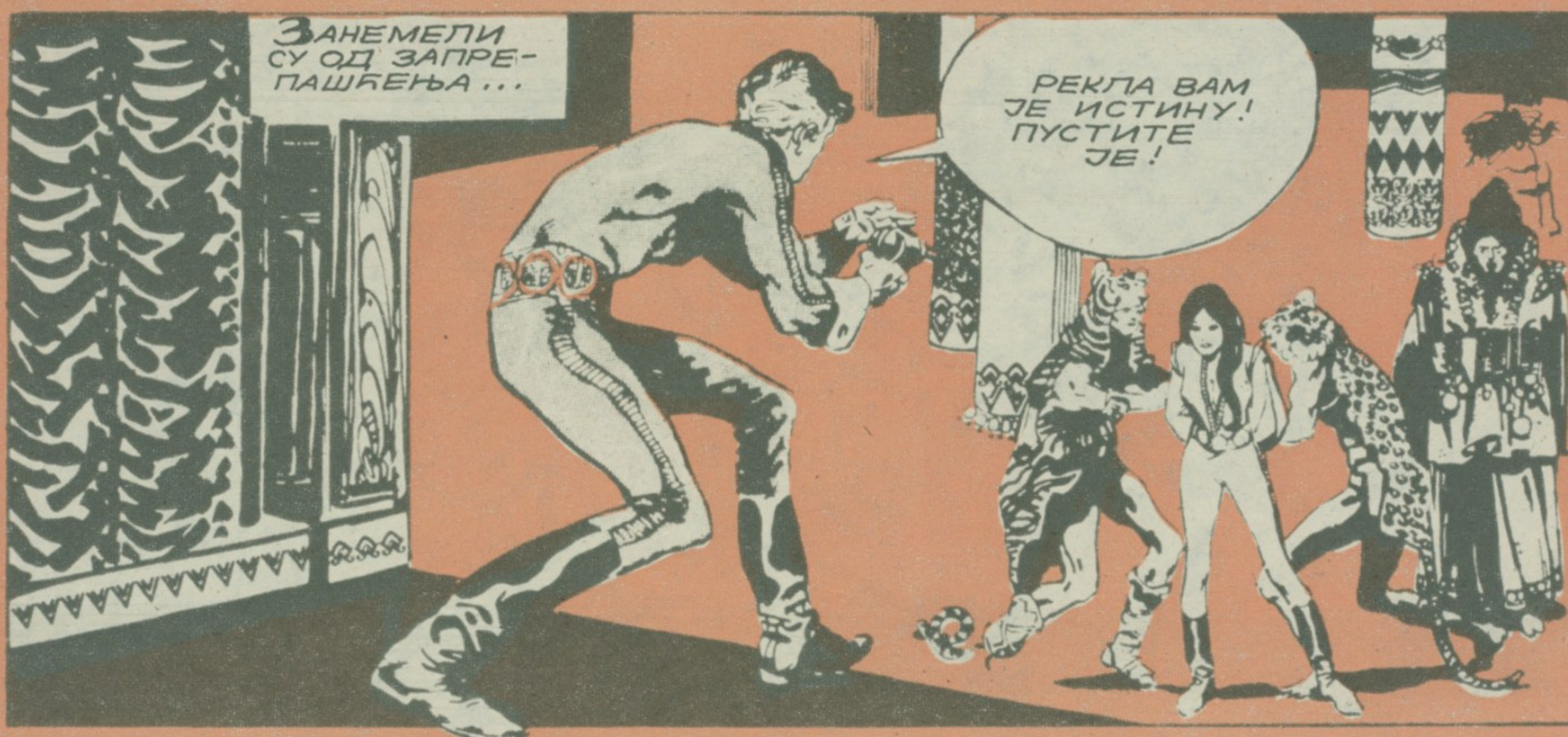

МАЛО КАСНИЈЕ УХ-
ВАТИЛИ СУ АЛИНУ...

ЈА БУ ЈЕ
ОДВЕСТИ ДО
ГОСПОДАРА!

МИСЛИШ ЛИ
ДА САМ ЛУД?

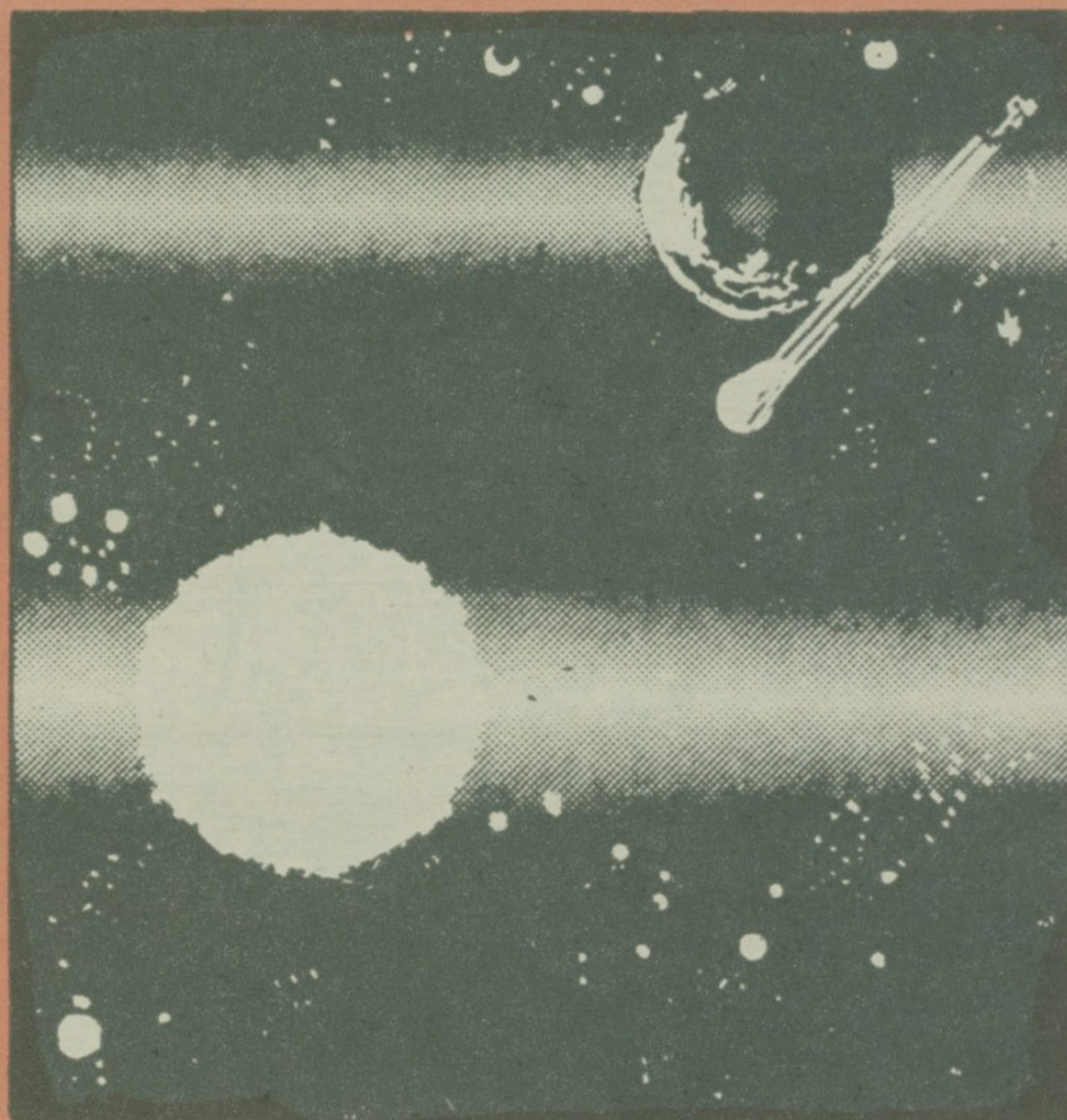
ВЕРУЈТЕ МИ!
МЕТЕОРИТ НАМ СЕ
ПРИБЛИЖАВА ОГРОМ-
НОМ БРЗИНОМ! СВА-
КОГ ТРЕНУТКА БЕ НАС
УНИШТИТИ!

ЉУДИ СА САРГО-
НА НЕ БОРЕ СЕ ПРОТИВ
ВАС! ЖЕЛЕ ДА СЕ ОС-
ЛОБОДЕ ОПАСНОСТИ
КОЈА ПРЕТИ И ЊИМА
И ВАМА!

ТВОЈА ПРИ-
ЧА ЈЕ
НЕВЕРОВАТ-
НА!

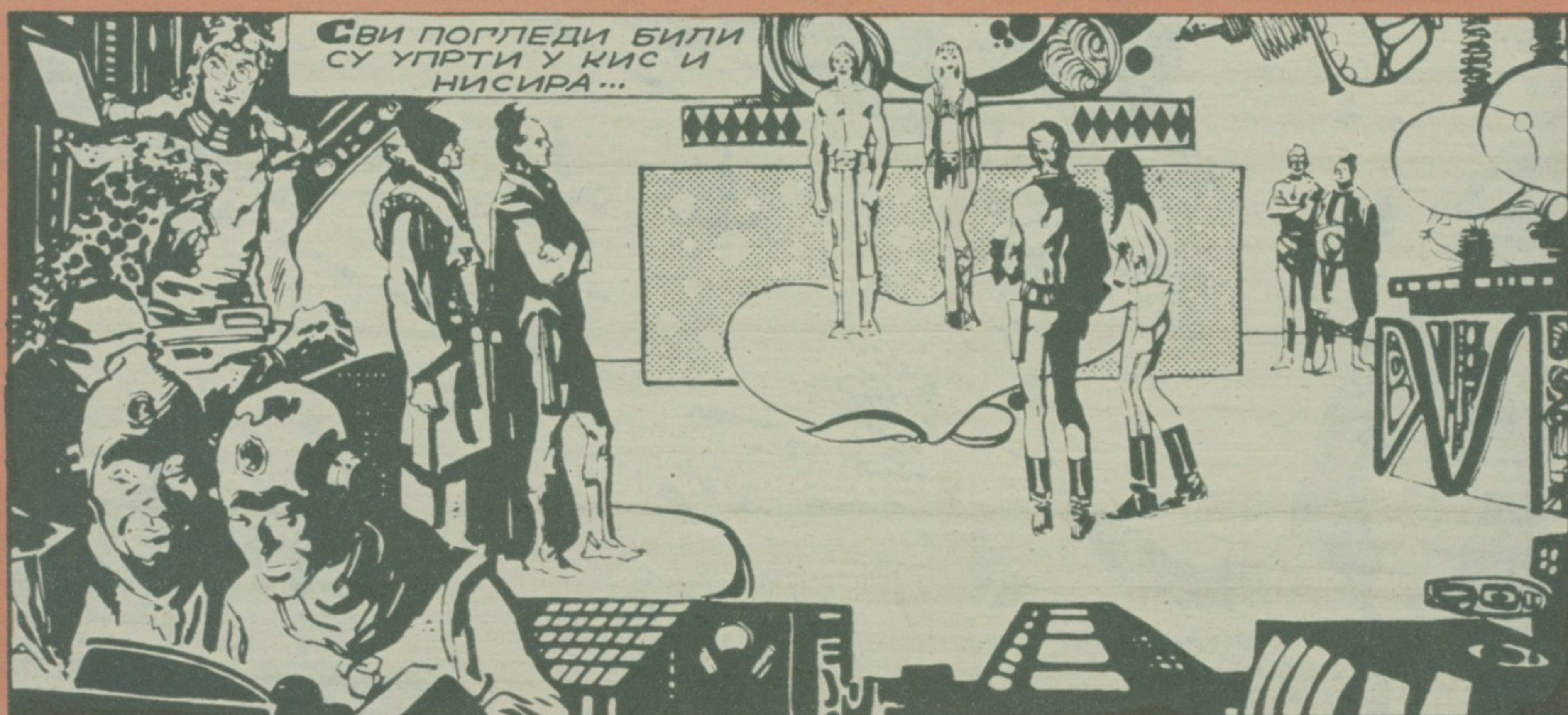
У ТОМ ТРЕНУТКУ
СТРАШНА БУКА ПО-
ТРЕСЛА ЈЕ ПОДЗЕ-
МНИ СВЕТ...

ВВВВРРУУУММ

СВИ СУ ЗАНЕМЕЛИ...

1251/20

АЛТАР ЈЕ НА-
ПРЕГНУТО РАЗ-
МИШЉАО ...

СЛУШАЈ МЕ, АЛИ-
НА! ПОМОГУ НА-
ША ДВА БРОДА
СТВОРИЋЕМО
ПОЉЕ ИНЕРЦИ-
ЈЕ!

НЕМОГУЋЕ!
СУНЧЕВИ ЗРА-
ЦИ ЋЕ НАС ИС-
ТОПИТИ!

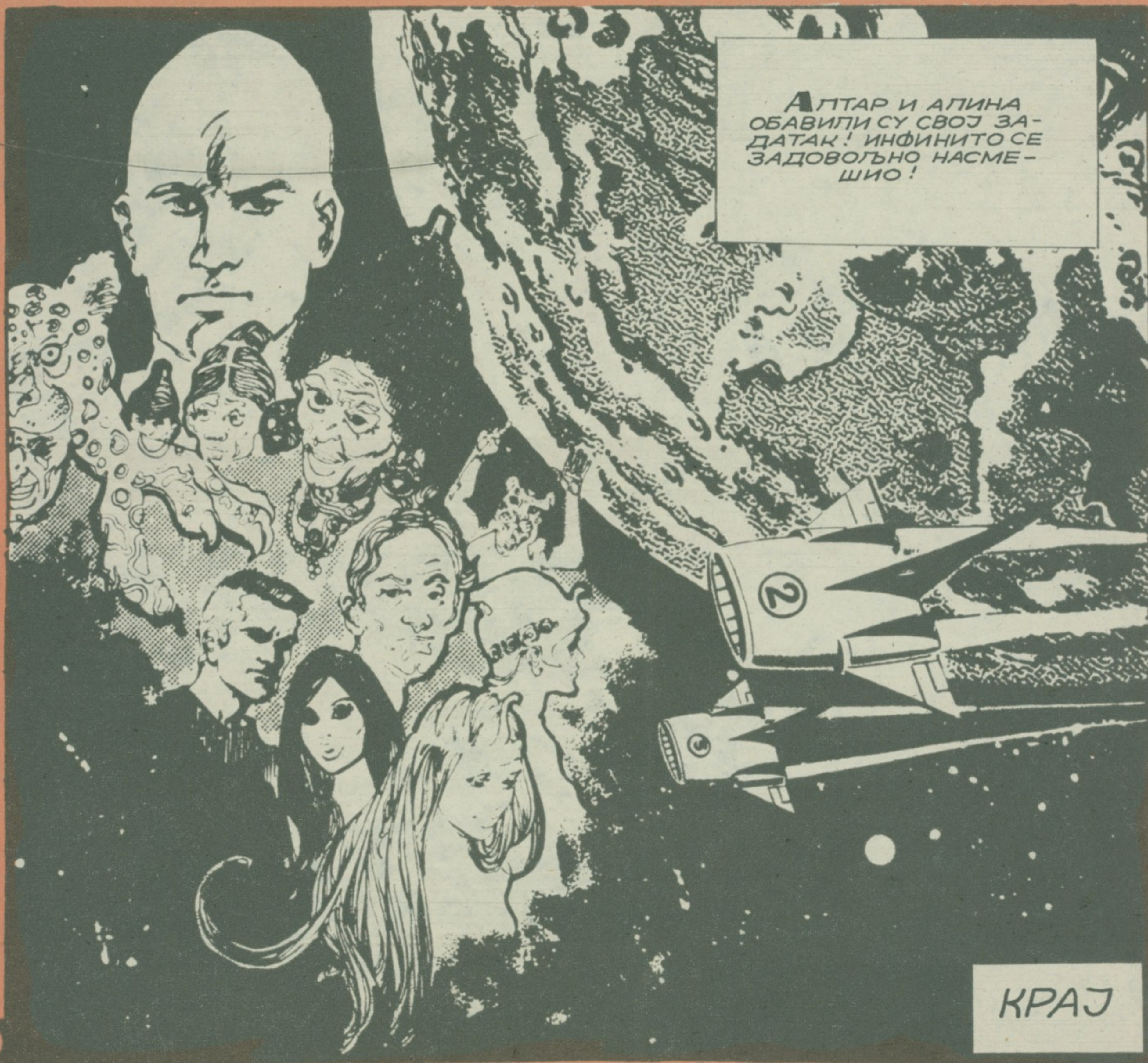
НЕБЕ АКО СЕ
ЗАДРЖИМО САМО
СЕКУНД ИЗМЕЂУ
МЕТЕОРИТА И СУН-
ЦА!

ТО ЈЕ
САМОУБИ-
СТВО!

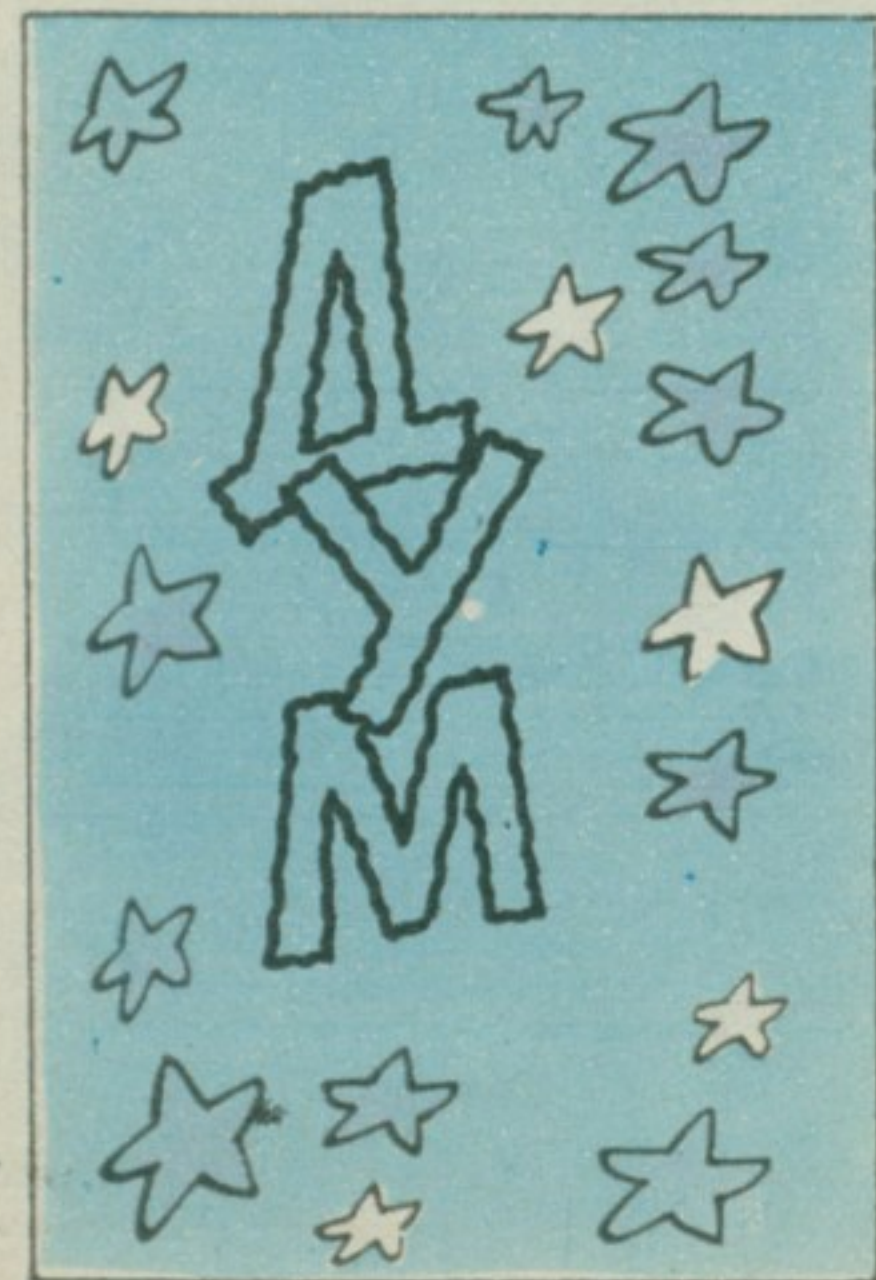
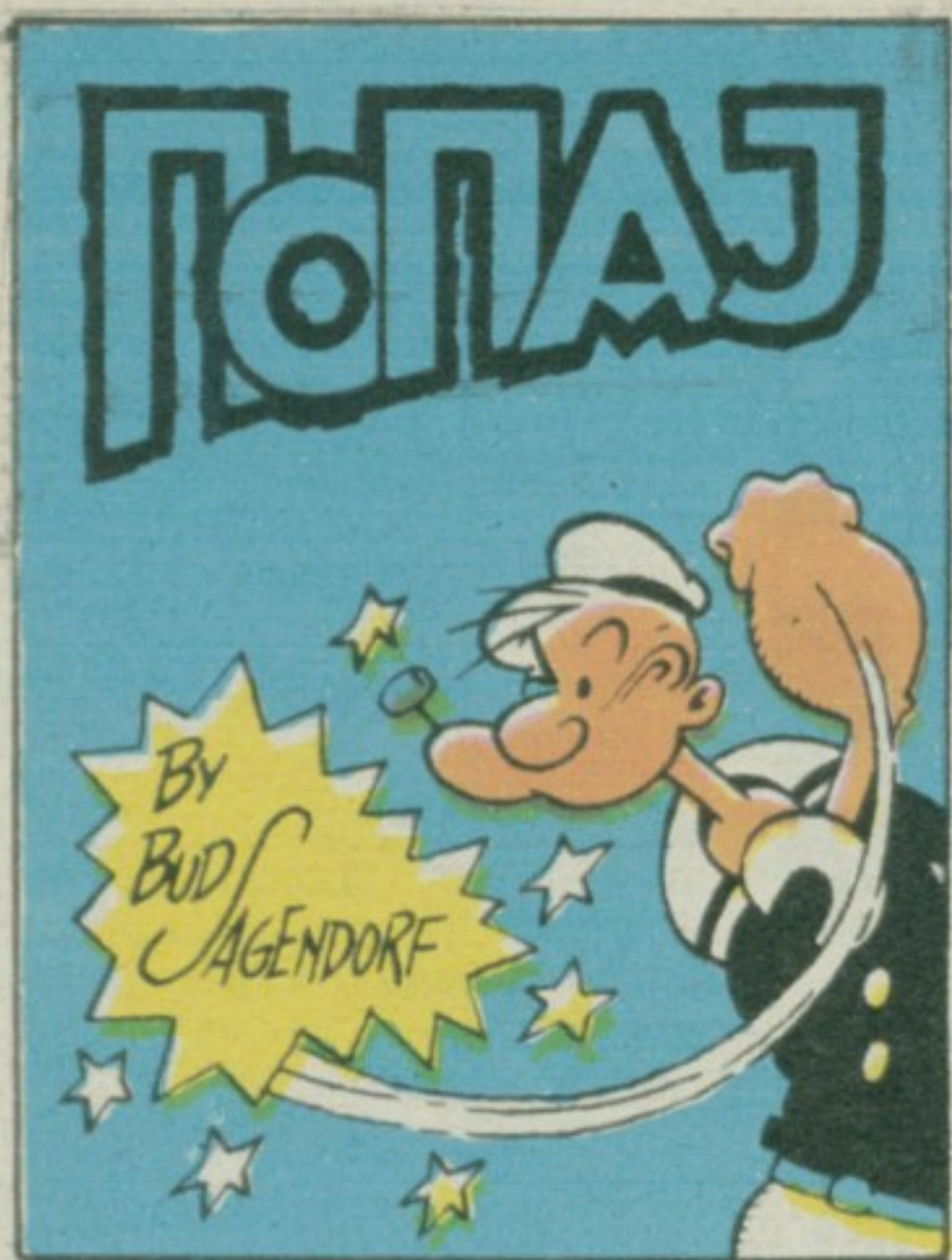
МАЛО
КАСНИЈЕ ...

НЕУСТРАШИВО СУ КРЕ-
НУЛИ ДА ОСТВАРЕ ОНО ШТО
ИМ ЈЕ ЈОШ ЈЕДИНО ОСТАЛО...

КРАЈ

НЕДОВРШЕНИ РЕКВИЈЕМ

могао бити и тај што је написао музику за Бомаршеову комедију „Фигарова женидба“. Наиме, бечке власти забраниле су оперу због њених левичарских идеја.

ЧАРОБНА ФРУЛА

Има и оних који сматрају да је разлог за Моцартову прерану смрт његова последња опера — „Чаробна фрула“. Мисли се, наиме, да је у овој опери Моцарт издао тајне ритуале масонске секте, односно ложе слободних зидара којој је и сам припадао.

Ипак, најчудније је оно што се дешавало после 5. децембра 1791. Констанца ни неколико година после Моцартове смрти није посетила нити обележила његов гроб. Изјавила је да је дужност локалних власти да поставе надгробни камени. Зар то није чудно понашање за једну олану и увелећу удовицу? Можда је и она веровала у говор-кања да је Моцарт са својом ученицом, извесном госпођом Хофтемел, имао сина? Таква говорања оживела су нарочито после његове смрти када је Хофдемел напао својг супруга а затим се убио. Зато неки и претпостављају да је композитора отровао овај љубоморни муж.

О свим овим нагађањима знала је и Констанца. О томе писала није хтела да говори. Поуздано се зна да јој је неколико месеци пре своје смрти Моцарт рекао: „Нећу дуго. Убеђен сам да су ме отровали“. Да ли је она знала ко су то „они“ и зашто су то учинили — није јасно.

М. Ј.

Волфганг Амадеус Моцарт, један од највећих музичких стваралаца у свету, умро је 5. децембра 1791. године у пола једног ујутро. Било му је тек 35 година.

Зашто је овај даровити композитор умро тако млад — то је питање на које и данас, после 184 године од његове смрти, покушавају да одговоре неки историчари. Наиме, чудне и сумњиве околности у којима је умро још онда су изазвале забуну и нагађања, а ни до данас нису расветљене.

Свако од оних који се труди да одгине шта се збивало последњих дана Моцартовог живота износи своју претпоставку и жестоко је заступа, мада се сви слажу у једноме — сцена око Моцартове самртне постеље била је веома необична, а извесно је да је неколико људи желело ком-позиторову смрт. Ипак, указати на правог кривца, уколико га уопште има, веома је тешко.

УЦВЕЉЕНА УДОВИЦА

Блед и исцрпљен честим нападима реуматизма Моцарт је лежао на постељи у једном углу собе. Окружен уцвељеном родбином, с времена на време покушавао је да се придигне и отпева неке делове реквијема који су музичари изводили у — другом углу. Његова жена Констанца, избезумљена од бола, бацала се на његов кревет ридајући.

Реквијем који су музичари изводили на самрти младог композитора анонимно је наручен. Моцарт се, иако већ болестан, прихватио рада, али је био уверен, како је изјављивао, да је то за његову сахрану. Можда је то био превелик напор за њега и он је умро не завршивши и не дочекавши свечано извођење свог последњег дела.

У последњим тренуцима крај Моцарта се нашао и његов богати пријатељ и заштитник барон Фон Сви-ген. Када је Моцарт издахнуо, он је наредио да се удовица одведе а за свог штићеника наручио је нај-јевтинији могући погреб.

Испраћају славног композитора било је присутно само четворо људи — барон Франц Сисмајер, његов у-

И данас се поставља питање да ли је Волфганг Амадеус Моцарт убијен.

ченик, Јозеф Ланге, Моцартов зет и Антонио Салијери, дворски музичар. Композиторова болест, а нарочито смрт и спровод, дали су повода многим да сумњају у природну смрт. А знало се да је Моцарт имао много непријатеља којима би његова смрт до-бродошла.

Неколико година после Моцартове смрти његови пријатељи и познаници објавили су своје теорије о томе. Од тога су пошли ка-

ОКРУЖЕН РОДБИНОМ, МОЦАРТ И НА САМРТНОЈ ПОСТЕЉИ ПОКУШАВА ДА ПОМОГНЕ МУЗИЧАРИМА КОЈИ СУ У СОБИ ИЗВОДИЛИ ЊЕГОВО ПОСЛЕДЊЕ ДЕЛО.

сније и многи историчари који су тражили мотив за убиство и убицу.

ОТРОВАО САМ ГА!

Као могући убица поми-ње се Антонио Салијери. Он је, као дворски музичар силно завидео Моцарту на музичким способностима, а Моцарт је, спет, омаловажавао Салијерија и његов положај на бечком двору.

Сукоб између њих двојице био је толико познат да је и славни руски писац Александар Сергејевич Пушкин много касније написао малу драму „Моцарт и Салијери“.

Причало се да је овај дворски музичар пре своје смрти, а умро је у 75. години у санаторијуму за нервно оболеле, изјавио да је он отровао Моцарта.

Ако је заиста тако онда је он то врло вешто и паметно извео. Зна се да је Моцарт болсвао од повратних напада реуматизма, а симптоми те болести веома су слични тровању aqua toffanom. Овај дуго-трајан и тих отров често је употребљаван у 18. веку — за непосељене. Прављен је по тајном рецепту једне Италијанке, а међу осталим састојцима у њему су се налазили оловно белило и арсеник.

Неки сматрају да би разлог за Моцартово убиство

Kandit

НАЈСЛАЂА НАГРАДНА ИГРА НА СВЕТУ

ГЛАСАЈТЕ ЗА НАЈСЛАЂЕ

26. ЕЛИЗАБЕТА
МИЦЕВА
8. 4. 1969.27. КНЕЖЕВИЋ
ЈЕЛЕНА
2. 3. 1970.28. СРЕЋКОВИЋ
ЖУЖАНА
10. 1. 1972.29. БАЈТ
БЕРНАРДКА
9. 7. 1971.

Објадљујемо других 25 најслађих дечака које је специјални жири „Кандита“ одабрао међу онима који су послали фотографије за конкурс — НАЈСЛАЂА НАГРАДНА ИГРА НА СВЕТУ! Читаоци Забавника, гласајте за једног дечака, разуме се оног који вам се највише свиђа. На купону упишите број дечака, за вас најслађег, исечите купон, залепите на дописницу и пошаљите одмах на адресу: И П К — КАНДИТ, 54000 Осиек, ул. Републике 45.

Међу свима који гласају за најслађег дечака из друге групе, извући ће се на срећу више добитника. Они ће добити по један слатки пакет, поклон фабрике „КАНДИТ“.

ИЗАБЕРИТЕ ЈЕДНУ ДЕВОЈЧИЦУ!

30. СТОЈАНОВИЋ
МАРИЈА
22. 5. 1971.31. ЧАРДАКЛИЈЕВИЋ
КАТАРИНА
10. 7. 1971.32. ЈЕСТРАТИЈЕВИЋ
СЛАВЕНА
2. 3. 1971.33. КОВАЧ
СЕРГЕЈА
12. 7. 1967.34. МЕЛИТА
БОШЊАК
24. 1. 1972.35. МАРЈАНОВИЋ
САША
20. 6. 1968.36. ЕМИЛИЈА
ПИНТО
2. 11. 1970.37. ОЛИВЕРА
КОСТИЋ
27. 4. 1971.38. ЈОВОВИЋ
ЖАНА
18. 11. 1969.39. КУЋАРИЋ
НИНА
11. 10. 1969.40. УРШИКИЋ
СВЕТЛАНА
28. 1. 1969.41. АНТОАНЕТА
АТАНАСОВА
3. 9. 1969.42. РАСТИСЛАВА
МИРКОВИЋ
29. 4. 1971.43. ТАТЈАНА
НИКОЛИЋ
27. 11. 1970.44. РИСТИЋ
ВЕСНА
12. 12. 1971.45. ЉУБЕНКОВИЋ
ТАТЈАНА
18. 3. 1968.46. СВЕТЛАНА
БЕЛИЋ
16. 1. 1971.47. САНДРА
ЖАРИЋ
8. 4. 1970.48. ХУСЕЉИЋ
ЗИНАИДА
5. 10. 1971.49. РАДМИЛА
ИВАНОВСКА
22. 2. 1969.50. ЧАНАДИ
ВАЛЕРИЈА
21. 7. 1970.

ФАБРИКА ЧОКОЛАДЕ И БОМБОНА *Kandit* НАГРАДИЋЕ НАЈСЛАЂЕГ ДЕЧКА И НАЈСЛАЂУ ДЕВОЈЧИЦУ 1975. СА ОНОЛИКО ЧОКОЛАДЕ И БОМБОНА КОЛИКО СУ ТЕШКИ

ГЛАСАМ ЗА
ДЕВОЈЧИЦУ бр.

(Име и презиме)

(пошт. број и место)

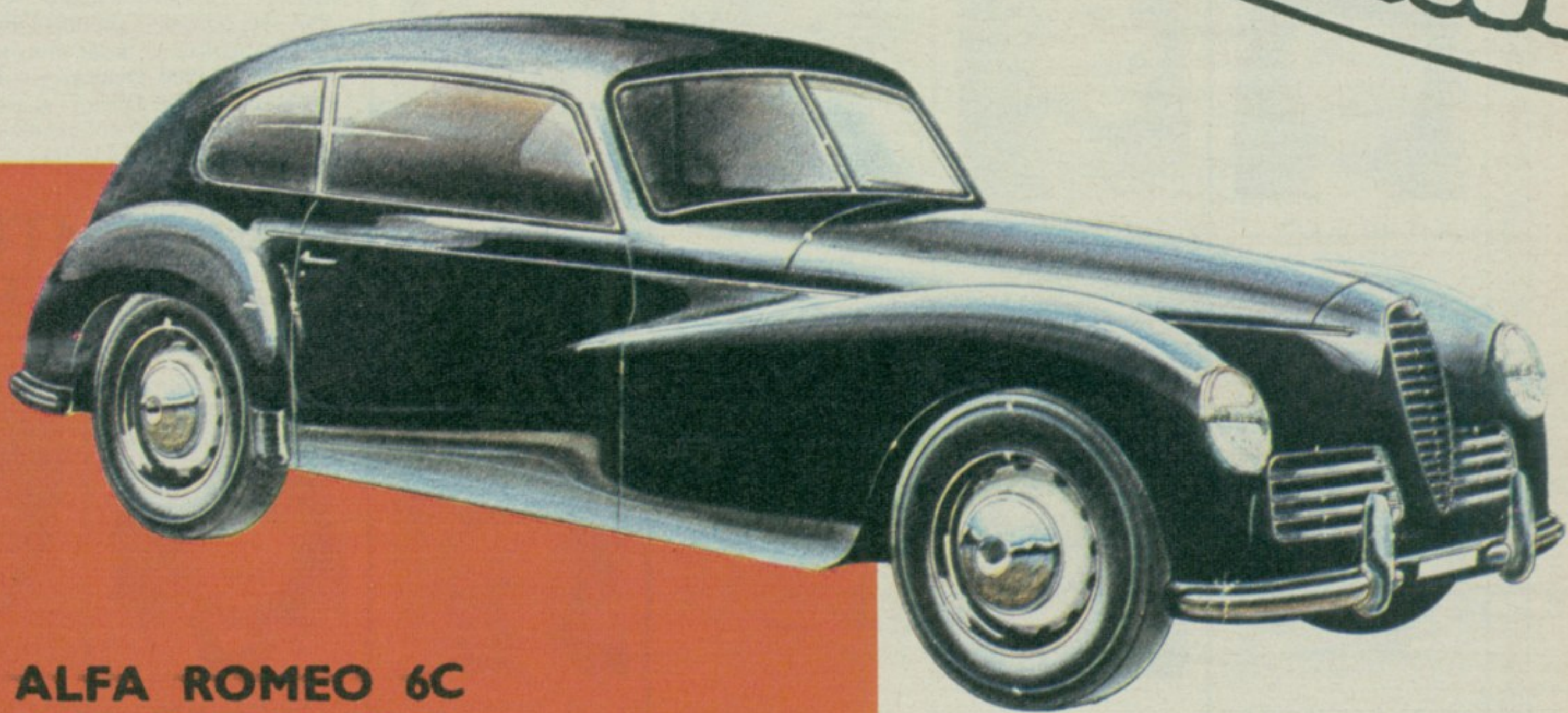
(Улица и број)

У следећем броју Забавника бирамо најслађег дечака.

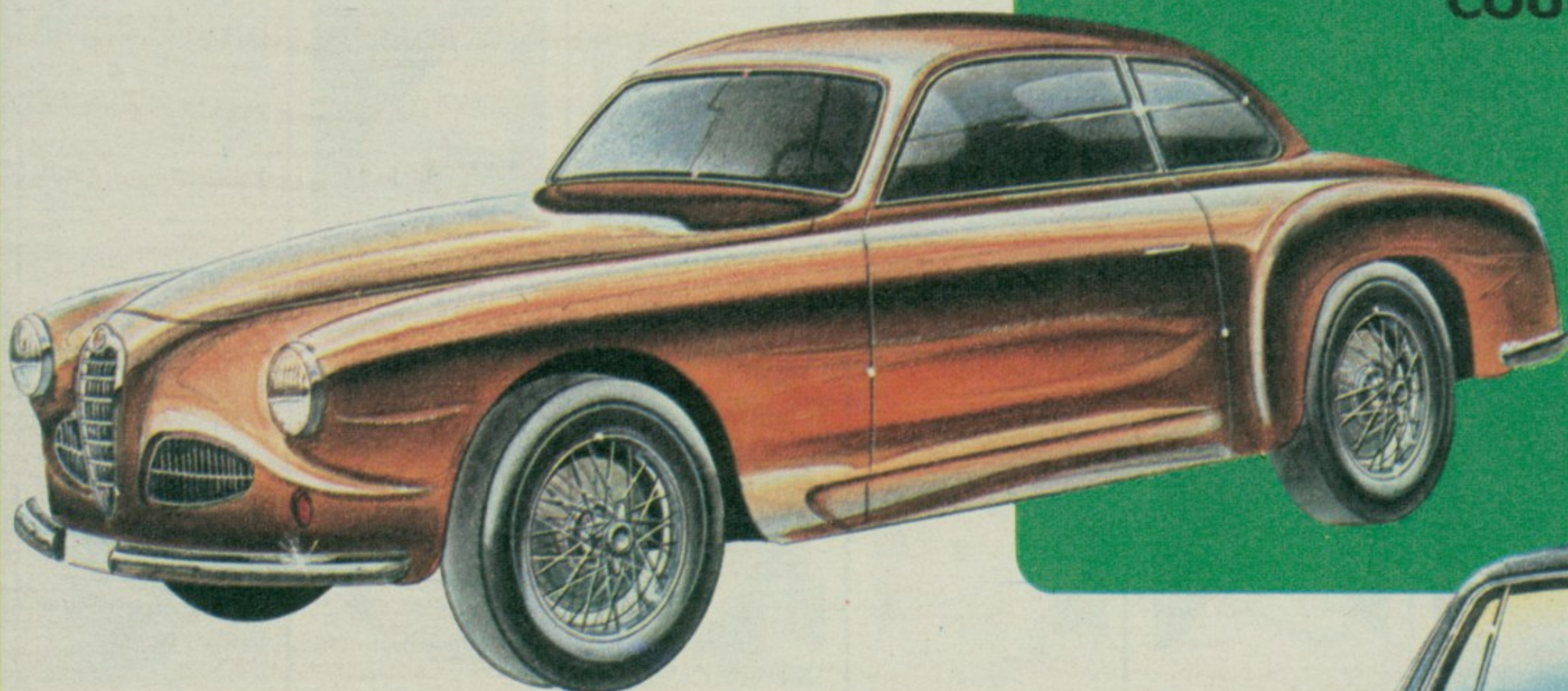
ФАНБО ЗА ВОЛА

Аутомобил на слици је први послератни тип „алфа ромеа“ заснован на моделу „берлини“ 6Ц 2500 из 1939. године. Врло пространи спортски модел остављао је утисак лимузине са двоја врата. Бертоне, Пининфари-на, Загато, Вињале и многи други италијански каросери-сти израдили су за овај ау-томобил тако рећи безброј лепих и луксузних каросе-рија. Од модела на слици, међутим, израђено је до 1952. године само 680 аутомобила. Мотор 6 цилиндара, проврт 72 x 100 mm, запремина 2443 cm³, 90 КС при 4600 о/мин, макс. брзина 155 км на сат.

**ALFA ROMEO 6C
2500 SPORT 1947.**

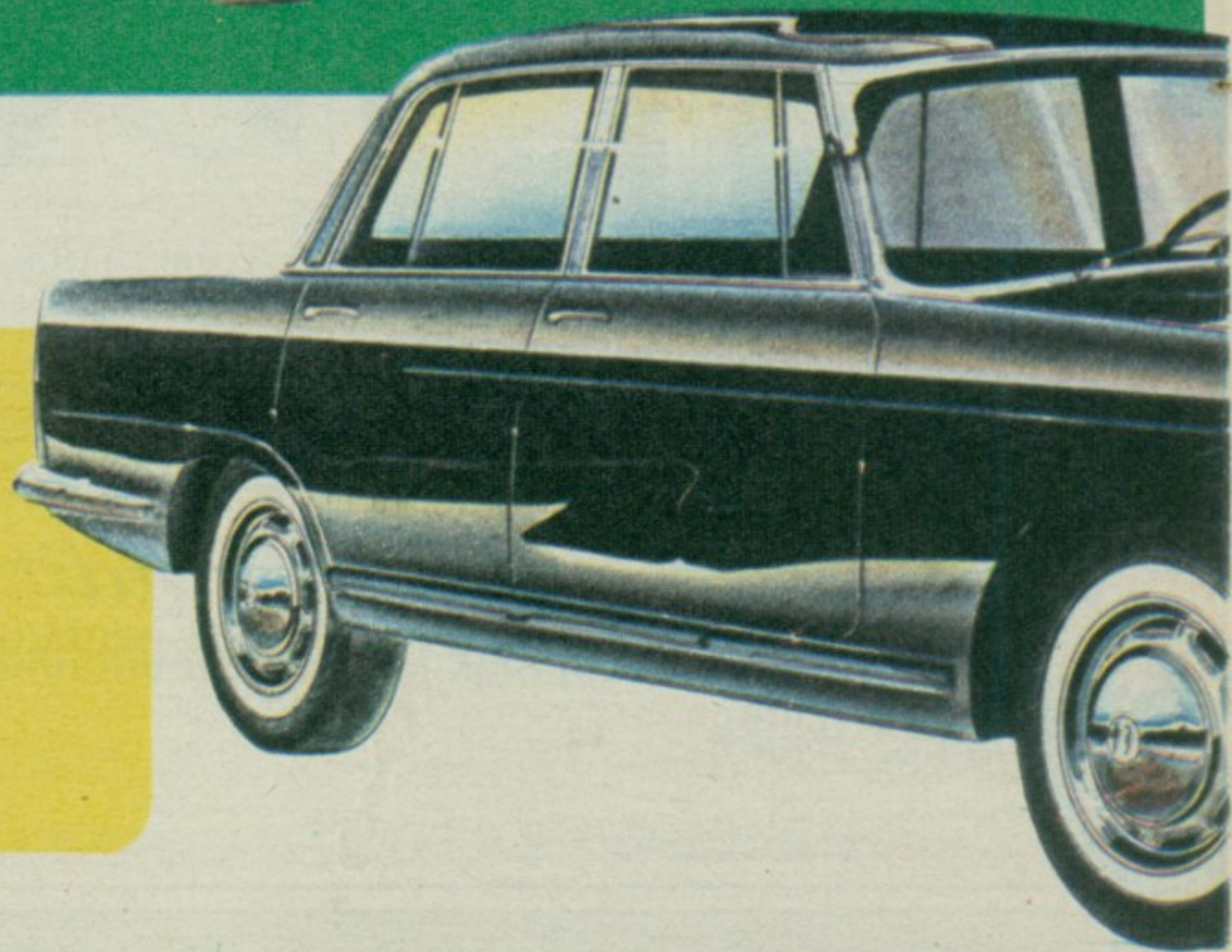
ALFA ROMEO 1900 SUPER SPORT COUPE TOURING 1954.

На основу модела „берлина“ у периоду 1900 — 1950, изра-ђено је више специјалних каросерија. На нашој слици је каросерија торинске фа-брике „Суперлергаре Тоу-ринг“ која је „облачила“ многе моделе Алфе. Ову „бер-лину“ је Пининфарино прет-ворио у спидер који се та-кође добро продавао. Укупно је произведено 1796 купеа и спидера. Мотор 4 цилиндра, проврт 84,5x88 mm, запремина 1975 cm³, 115 КС при 5500 о/мин, макс. брзина 180 км на сат.

ALFA ROMEO 2000 BERLINA 1958.

После дуже паузе, фабрика је покушала да заинтересује купце колима горње средње класе. Међутим, судећи по броју произведених возила (од 1958. до 1961. године само 2892), то јој није успело. Покло-ници Алфа Ромеа били су навикнути на спортске моделе или на лимузине са спортским карактеристикама, што „берлина 2000“ никако није била. Зато већ 1962. године фабрика износи на тржиште „берлину“ 2600 с тако рећи истом каросеријом, али с мотором од 2600 cm³ и 130 КС. Производња овог возила обустављена је 1969. го-дине. Мотор 4 цилиндра, проврт 84,5x88 mm, запремина 1978 cm³, 105 КС при 5300 о/мин, макс. брзина 160 км на сат.

СТАРИ

НОМ

Алфа Ромео прелази 1933. године у државне руне, и постепено престаје да буде значајан учесник на великим спортским такмичењима. После II светског рата изгледало је да ће наставити низ великих успеха на најчувенијим тркама на свету: године 1950. Нино Фарина осваја светско првенство, а следеће године и Хуан Мануел Фанђо, обојица на »алфи Ромеу«. Ипак, била је то лабудова песма ове познате фабрике која и даље производи спортске аутомобиле врхунског квалитета, али све ређе учествује на тркама с фабричним тимом, иако поклоници ове марке и данас с успехом возе »алфе« на различитим спортским такмичењима.

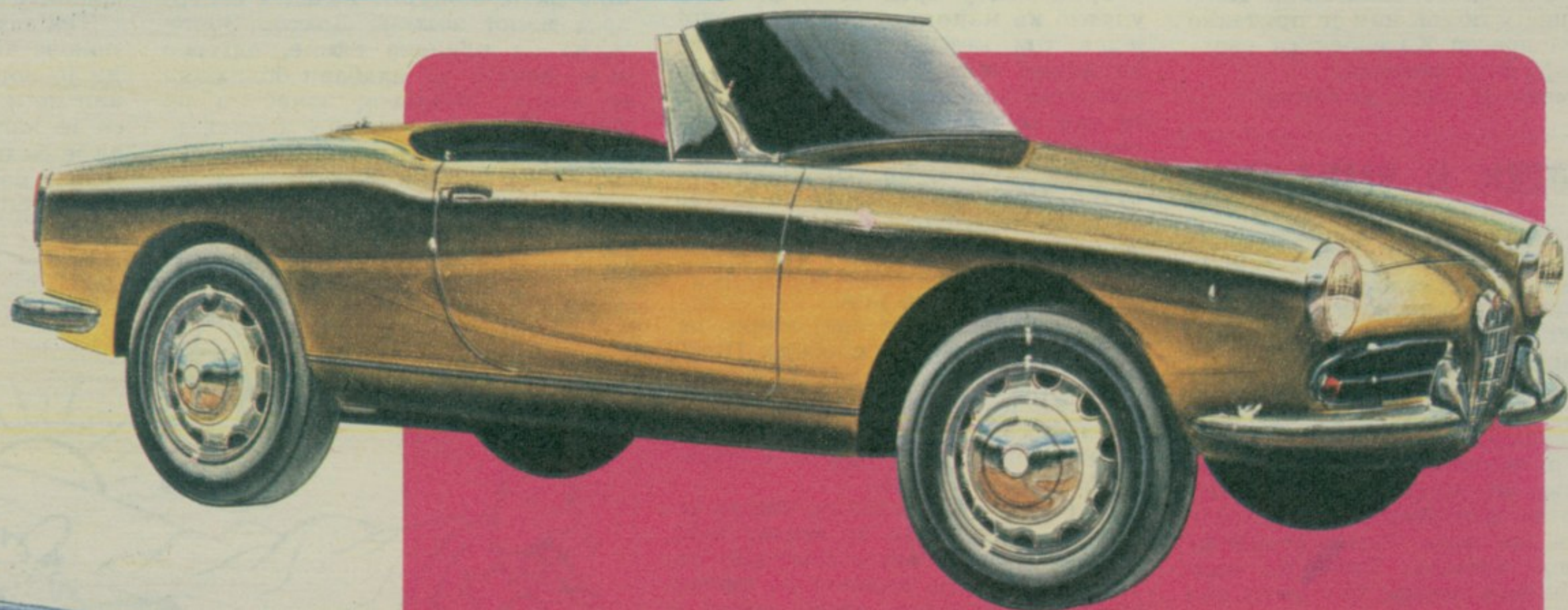
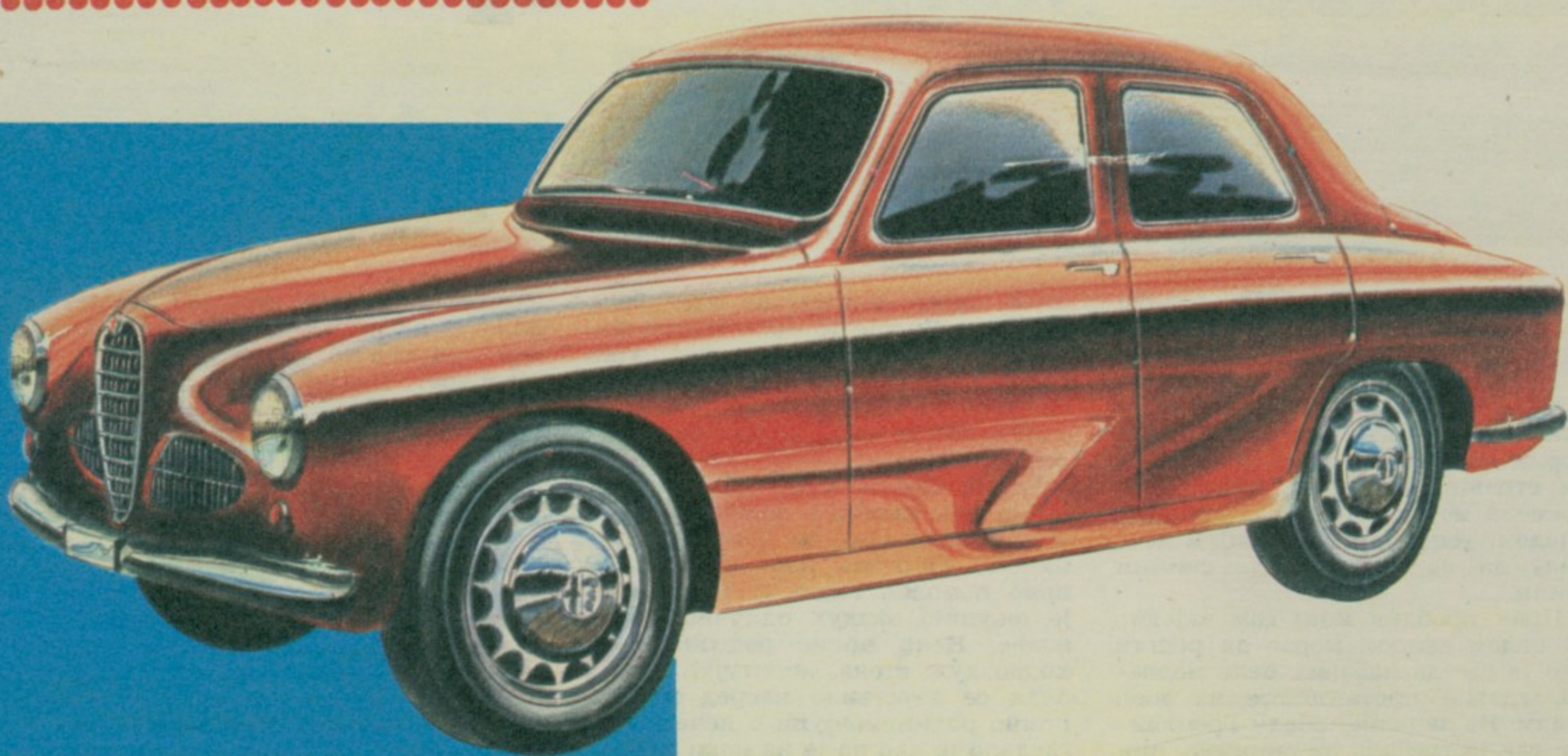
АУТОМОБИЛИ

АЛФЕ

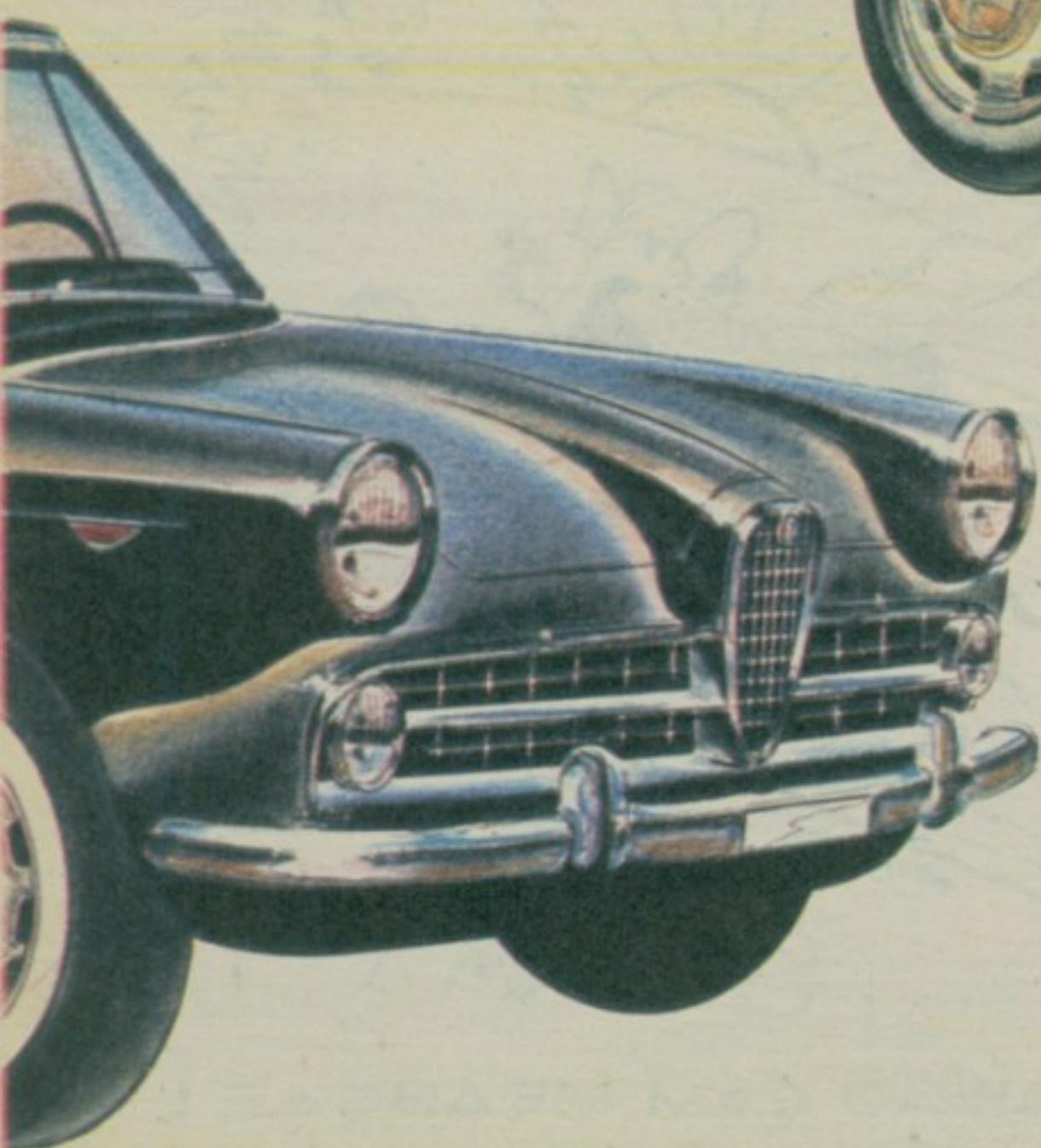
ALFA ROMEO BERLINA 1900 — 1950.

Прва послератна лимузина произведена у великој серији (израђено укупно 16.593 аутомобила) која је такође учествовала на спортским такмичењима и заузела прво место већ 1953. године на трци Ђиро ди Франћа у категорији од 2000 кубика. Мотор 4 цилиндра, проврт 82,5x88 mm, запремина 1884 cm³, 100 КС при 5500 о/мин, брзина 170 км на сат.

ALFA ROMEO GIULIETTA SPIDER 1955.

Један од најлепших и најомиљенијих спортских модела ове фабрике »обукао« је чувени каросеријста Пининфарина прерађујући познату лимузину »Ђулијета«. Други познати каросеријста Бертоне израдио је купе верзију овог модела. С мањим изменама овај аутомобил је произвођен све до 1966. године, мада је и данас веома омиљен међу љубитељима спортских возила. Мотор 4 цилиндра, проврт 74x75 mm, запремина 1290 cm³, 80 КС, при 6300 о/мин, макс. брзина 165 км на сат.

УХВАТИТЕ ЦИМИЈА!

ВЕЛИКИ
БЕЛИ МЕДВЕД, ГЛАВНИ
ЈУНАК ФИЛМА КОЈИ СМО СНИМАЛИ НА
ГРЕНЛАНДУ, НЕОЧЕКИВАНО ЈЕ ПОЧЕО ДА НАМ ПРАВИ ПРОБЛЕМЕ.

Гренланд је 1932. године био „забрањена земља“. Наиме, данске власти су нерадо давале дозволе за боравак на њему јер су Ескимци са острва били веома неотпорни на болести које су доносили странци. Па ипак, после дуго времена моја упорност је уродила плодом: успео сам да добијем дозволу да на Грениланду снимим филм.

Први проблем који сам заједно са целом екипом морао да решим био је где да набавим беле медведе, главне protagoniste за наш филм. На западној обали Грениланда, где је требало да снимимо, они су већ одавно били истребљени а без њих, били смо уверени, филм не би био много занимљив. Неочекивано, у помоћ нам је притекао познати дресер Кагенбек са своја три стара бела медведа.

Снимање је могло да почне.

Кротки и умиљати

Тек што је у наш логор у близини ескимског села Уманака стигао кавез с медведима били смо суочени с новим проблемом: никако се нисмо усуђивали да пустимо на слободу ове опасне звери, на изглед тако кротке и умиљате. А да у снимљеном филму о Грениланду прикажемо медведе у кавезу, нисмо могли. Напокон, одлучили смо да потражимо неки стеновити залив који бисмо оградили жичаном мрежом. Тиме би наш проблем био решен, бар тако смо мислили.

Већ сутрадан, пронашли смо у близини логора залив пречника око 12 метара с уским излазом на море. На нашу велику радост, он је са свих страна био окружен сте нама високим 3—4 метра.

Одмах смо се бадили на посао: излаз на море затворили смо тако што смо између стена затегли челичну сајлу и за њу причврстили жичану мрежу која је досезала до шест метара дубоког дна. Преко дела мреже која је лежала на морском дну набацали смо стене а по површини воде, за сваки случај, развукли бодљикаву жицу.

Затим је требало да у залив пренесемо кавез са Цимијем, најлеп-

шим најкрупнијим од три бела медведа. Био је то врло мучан посао јер је кавез, тежак неколико стотина килограма, уз помоћ черка требало спустити са стена у залив. Но, и то је најзад било готово.

Давид Цог и Ханс Антот стали су на врх кавеза и извукли гвоздене шипке како би Цими изашао напоље. Опрезно, наш љубимац је прво помолио главу и тек пошто је ошнутио ваздух одлучио је да изађе. Неко време радознато је ходао дуж стена, испитујући их а онда се зауставио напред залива помно размисљајући о нечем. Изгледало је као да је на неки чудан, нама недокућив начин осетио да је врло близу слободе.

Тромо, ногу пред ногу, Цими се упутио ка највишој стени, високој једва три метра. Усправивши се на задње ноге покушао је да се успентра уз готово глатки зид али ту сам се налазио ја са дугачком гвозденим шипком у руци. Ударио сам га. Мумлајући, Цими се повукао. Неко време изгледао је као да опет нешто размисља а онда је неочекивано скочио и умало ме није докачио шапама. Овог пута ударио сам га мало јаче.

Схвативши да на овај начин не може да се домогне слободе, Цими се упутио ка обали. Одатле се, само у једном скоку, нашао на обливној санти. С великим задовољством почео је да броди и гризе велике комаде леда.

Кад му је то досадило, сишао је у воду и отпливао до мреже која је затварала залив и покушао да прође. Пошто је налетео на оштре врхове бодљикаве жице, окушао је срећу под водом. Заронио је. Од узбуђења ми је застао дах. Гурнувши плаву под мрежу, Цими ју је лако подигао заједно са комадима стена тежким и по 150 килограма, провукао се испод ње и испливао на отворено море! Да је само видео глупе изразе на нашим лицима док смо запрепашћено зурили за њим.

Не пуцајте!

Шта сад да радимо, питао сам се. Да ли да убијемо ову сјајну животињу пре него што смо успели да

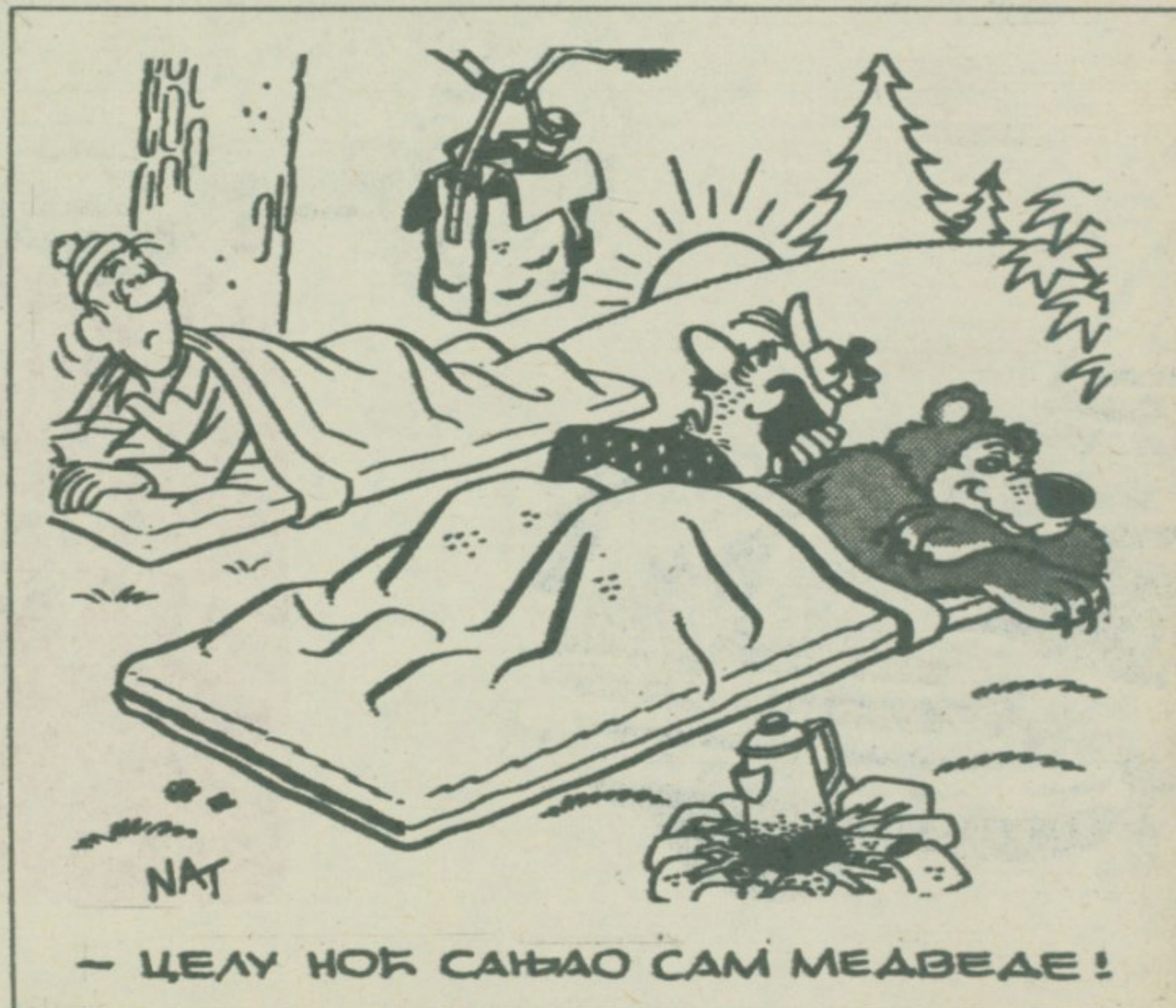
направимо иједан снимак? Изгледало је да другог излаза нема. Осим тога, све нас је притискала одговорност: нисмо смели да дозволимо да се Цими приближи селу и угрози животе Ескимца. И тамо смо после кратког већања одлучили да га убијемо кад нас је траго узвик:

— Не пуцајте! Не пуцајте!

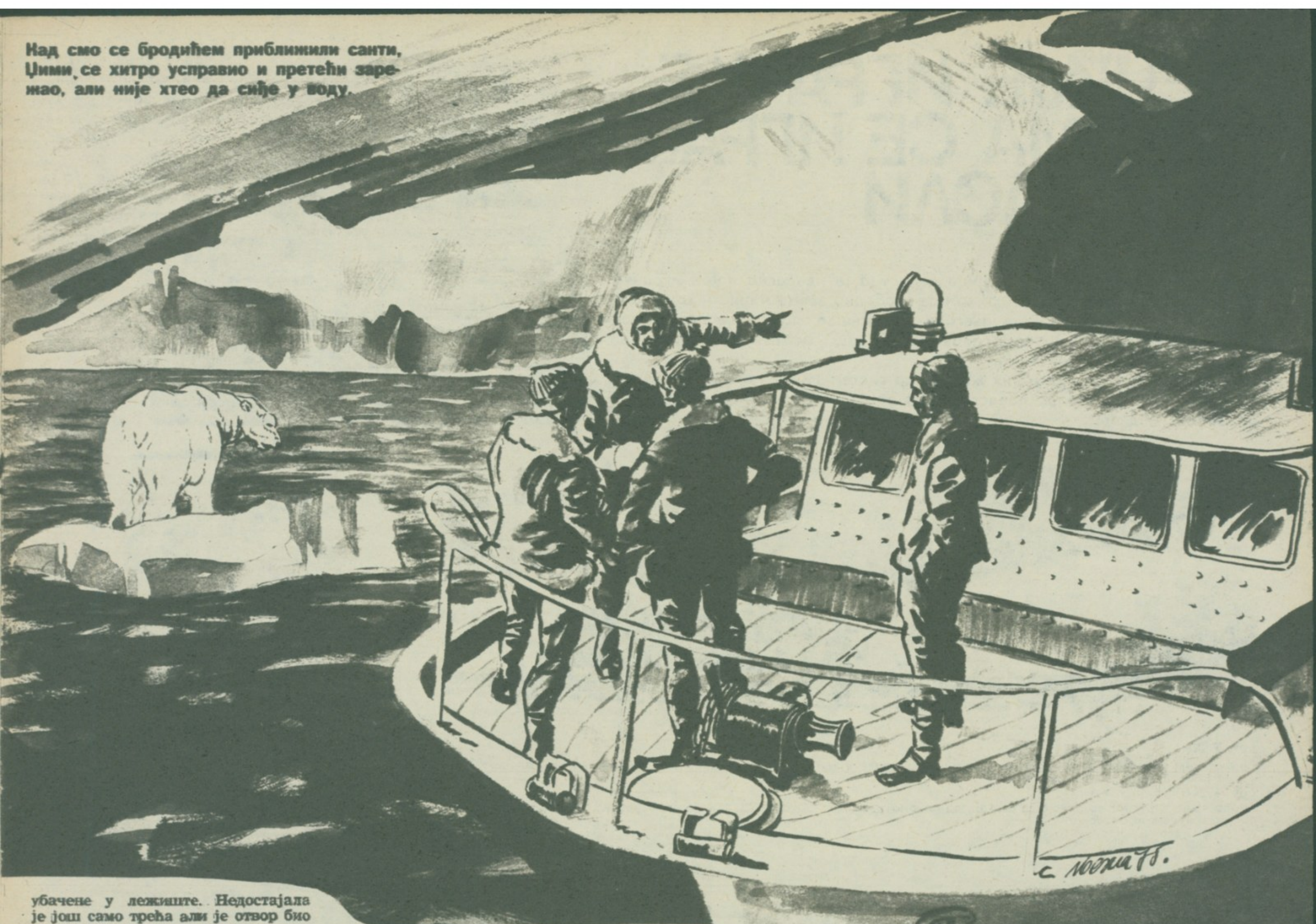
То је викао Тобијасу, становник Уманака, с којим смо се спријатељили и који је највећи део дана проводио са нама. У трен ока ускочио је у чамац и веслајући брзо прстигао медведа. При томе је махао веслима, плускао њима по води, викао и уопште правио такву буку да се наш Цими толико уплашио да је пожурио назад у сигурност малог залива. Доктор Зорге, један од чланова екипе, одјурio је ка чекрцу да олабави бодљикаву жицу. Међутим, закаснио је. Наш „јунак“ се толико журио да се преваљао преко жице не водећи много рачуна о томе што му крзно остаје на оштрим бодљама.

Сада смо извесно време могли да будемо мирни: бар два дана Цими неће покушавати да напусти аалив. Па ипак, сигурности ради, требало је да га опет затворимо у кавез, али како? Да га намамимо комадом фокиног меса? Та идеја се показала као добра: Цими га је одмах осетио и пожурио у кавез али је оставио једну ногу напољу тако да нисмо могли шипке да убацимо у лежишта. Дугачком куком померили смо комад меса више ка средини кавеза. Цими се испружио свом дужином, исплазио језик што је више могао али месо није успевао да дохвати. Као за пакост, један од људи је нехотице испустио гвоздену куку и она се треском зарила у лед. Цими се, уплашен, повукао.

Тек после једног сата медвед се поново толико приближио комаду да је могао језиком да га додирне али не и да га шчепа зубима. Месо је изгледало тако примамљиво да је он најзад заборавио на опрезност и сасвим ушао у кавез. У истом тренутку две шипке су биле

Над смо се бродићем приближили санти, Џими се хитро усправио и претећи зарежао, али није хтео да сиђе у воду.

убачене у лежиште. Недостајала је још само трећа али је отвор био толико узан да смо били сигурни да медвед не може да се провуче кроз њега. Али, Џими је муњевито провукао предње шапе кроз отвор искривив говздене шипке и... опет био напољу!

Поучен свим искуством, наш „момак“ је постао веома неповерљив и не само то — на месо више није обраћао пажњу.

— Донесите конзерву меда! — досетио сам се како да га надмудрим.

Требало је видети како је Џими још издалека намирисао мед! Облизујући се, увукао се у кавез, Траассе... одјекнуло је. Све три шипке биле су убачене у лежишта.

Компас у глави

Нови предлог о томе како да снимимо филм потекао је од камермена Ханса Шнебергера:

— Зашто не бисмо с кавезом исплвали на отворено море и тамо Џимија пустили у воду? Он ће већ пронаћи неку ледену санту да се на њој одмори и ми ћемо без икаквих проблема моћи да направимо снимке.

Овај једноставни предлог сви смо сдушевљено прихватили. Са Џимијем на палуби отиснули смо се на пучину.

Десет сати касније поставили смо кавез на саму ивицу палубе, подигли шипке и — Џими је скочио у ледену воду.

Али њим се напав у мору, почео је да плива у правцу у којем се налазио наш логер! Шта све нисмо покушали не би ли га скренули с тог правца: пролазили смо броди-

ћем тик испред његовог носа, гурали га гвозденим шипкама, бацали му месо. Ништа није вредело. Џими је тврдоглаво пливао у правцу обале, баш као да је у глави имао уграђен компас.

Најзад, после девет часова пливања, уморио се и одлучио да изађе на невелику ледену санту. Први пут смо тада успели да направимо добре снимке.

Неко време Џими је радозналио испитивао санту а онда је легао и заспао. Један, два, три... сати су опсро пролазили. Почео је и ветар да дува а медвед се није будио. Пошто нам је досадило то дуго чекање одлучили смо да предумемо нешто: направили смо омчу и набацали на Џимијев врат. Хтели смо на тај начин да га натерамо да уђе у воду. Али, пресварили смо се. Он се тако укиспао шапама у лед да смо га ми узалуд читавих пола сата вукли и цимали, али без успеха. Врло вешто, као да је то радио целог живота, Џими је смакао с врата омчу и окренуо нам леђа. Пилот хидро-авиона Ернст Удет, такође члан наше екипе, надлетао је неколико пута врло ниско изнад Џимија али то на њега није оставило баш никакв утисак. Он се и даље безбрижно излеђавао.

Један према осам

Кад смо бродићем сасвим пристали уз санту, Џими се хитро усправио и претећи зарежао. С расстојања од једва два метра почели смо да га бодимо гвозденим шипкама. Мумлајући раздражено, мед-

вед се мало повукао а онда изнезда скочио у воду и запливао у правцу обале. На жалост, убрзо је стигао до друге санте, попео се на њу и легао. Очигледно, опет му се спавало.

Нас је почело да обузима очајање: ко зна колико ћемо још морати да чекамо на овом леденом ветру да се „његово величанство“, како смо га још звали, смикује да поново уђе у воду. Међутим, Џими је, као да је слутео шта нас мучи, решио да нам помогне: склизнуо је са санте и запливао даље. Били смо већ близу обале и нашег логора кад се он узвратио на једно стеновито острвце и писиво спремио да спава. Тада је наш продуцент Сеп Рист изгубио стрпљење: скочио је са бродића на стену. Наоружан само бичем, замахнуо је њиме Џимију поред уха. Овом се то очигледно није допало, подигао је главу и замуљао. Супротно нашим очекивањима, на томе се и завршило. Охрабрен, Рист је зграбио комад леда и завитлао га медведу у главу. Збуњен оволиком човековом дрскошћу почеша се по глави и склизну у воду.

Пошто смо се сада налазили већ сасвим близу села, то се спет поставило питање шта урадити са Џимијем. Нисмо желели да га убијемо, а да га ухватимо и стрпамо у кавез нисмо могли из простог разлога што нисмо знали како то да учинимо. Још једном су нам у помоћ притекли Ескимци: позајмили су од нас уже, завеслали ка Џимију, опколили га и набацали му омчу на врат. Научници кажу да је бели медвед у води потпуно беспомоћан уколико је везан и у

то смо имали прилике да се сада уверимо. Џими уопште није покушавао ни да се брани ни да скине уже. Тако смо га без проблема извукли право у кавез смештен на ивици палубе. За тај посао било нам је потребно ни мање ни више него осам људи!

Прошло је већ пуних 36 часова откако смо се отиснули на пучину и сада смо сви присељивали само једно: да попијемо по шољу врелог чаја и завучемо се у кревет.

Мучна одлука

Следећих неколико дана направили смо још безброј снимака, тако да смо имали довољно материјала за наш филм о Гренланду. А онда смо морали да учинимо нешто што нас је све дубоко дирнуло — да поубијемо наше белс медведе.

Ништа не слутећи, Џими је мирно стајао на леденој санти неколико метара од обале кад сам, тешка срца, издао наређење:

— Пали!

Готово истовремено одјекнула су сва три пуцња. Али на моје највеће изненађење и потајну радост, Џими није пао. Скочио је у воду и запливао ка санти удаљеној око 50 метара. Тек кад је покушавао да се извуче на санту пао је. Био је мртав.

Остала два медведа убили смо дум-дум меџима.

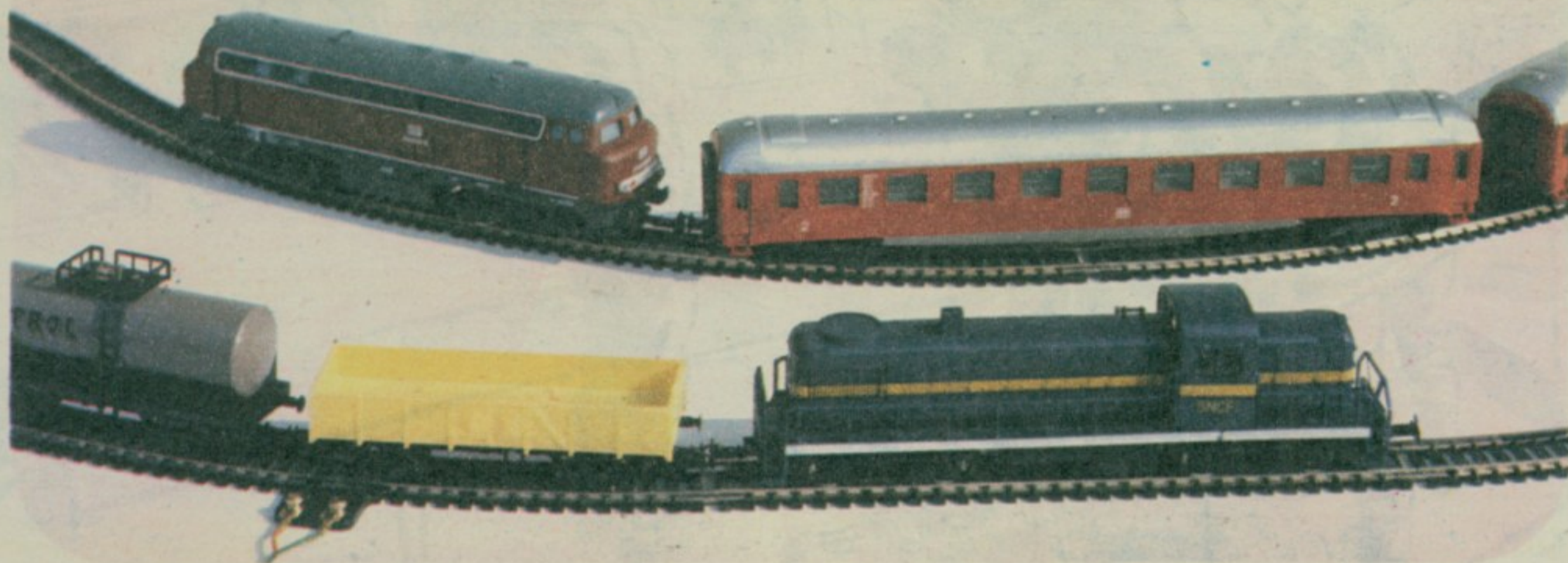
Б. Ш.

ДЕЧИЈЕ ИГРАЧКЕ КОЈИМА СЕ ИГРАЈУ И ОДРАСЛИ

Електрична минијатурна железница већ сада је прерасла појам играчке. Она је постала нешто више, са њом се слободно време мирно и корисно проводи. Звук проласка воза, његово управљање, померање скретница и руковање разним железничким справама најлепши су тренуци које могу да пруже ове играчке хобистима. Од свих система минијатурних железница систем НО је најпопуларнији. Из нашег богатог избора представљамо вам четири гарнитуре одабраних модела.

Све гарнитуре електричних минијатурних железница упаковане су у кутије које садрже: електричну локомотиву, вагоне, делове за пругу и кутију за батерије. То су основни елементи који се могу допуњавати по жељи, и додатним елементима према жељи купаца.

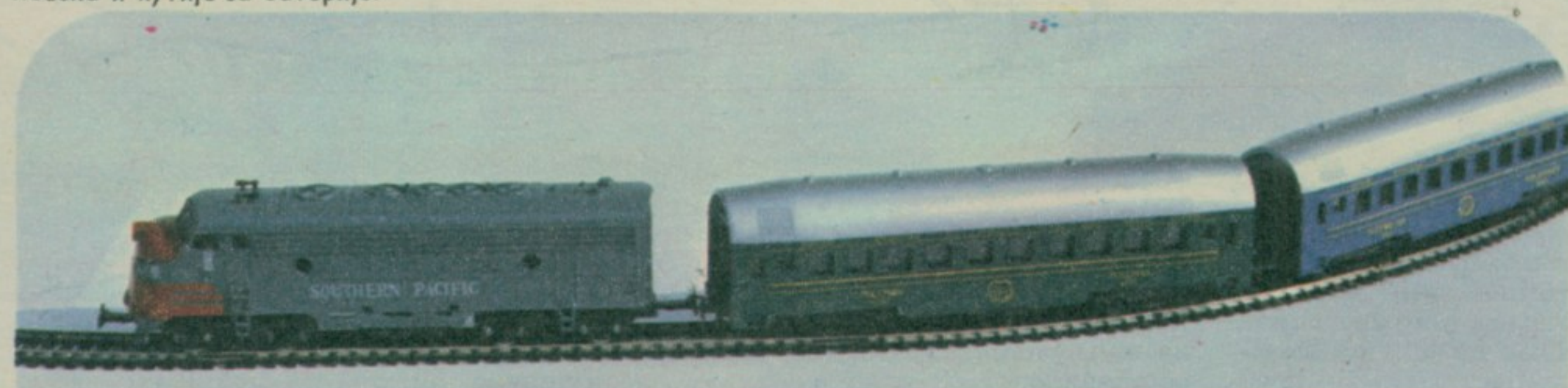

арт. Т 238:

Композиција путничког воза која се састоји од локомотиве V-160, два путничка вагона, 14 елемената колосека и кутије за батерије.

арт. Т 244:

Композиција теретног воза, која се састоји од локомотиве типа Alco RS-2, три теретна вагона, 14 елемената колосека и кутије за батерије.

арт. Т 246:

Путничка композиција која се састоји од локомотиве типа F.T., два путничка вагона, 14 елемената колосека и кутије за батерије.

арт Т 239:

Композиција путничког воза која се састоји од локомотиве тип СС 70000, два путничка вагона, 14 елемената колосека и кутије за батерије.

МЕХАНОТЕХНИКА — 66310 ИЗОЛА НАРУЉБЕНИЦА

Овим неопозиво наручујен играчку (заокружити број), коју ћу платити поштару при преузимању:

1. Арт. Т 244 Теретна гарнитура	185.—
2. Арт. Т 246 Путничка гарнитура	200.—
3. Арт. Т 238 Путничка гарнитура	220.—
4. Арт. Т 239 Путничка гарнитура	220.—
5. Арт. Е 051 Флипер	165.—

АДРЕСА: Име и презиме: _____

Улица и број: _____

Пошт. број: _____ Место: _____

ХИТ
Страна

Недавно је у Лос Анџелесу, на основу гласова читалаца часописа ХИТ, додељен први Оскар за музику. Познато је да је до сада ово признање до-

Алис Купер, Шер и Лабел и др. Уз присуство најпознатијих звезда из света поп-музике на свечаној вечери за коју је речено да је „најблиставији пријем године“ у круговима калифорнијског шоу-бизниса, изведен је спектакуларан шоу-програм. Сви награђени, изузев ансамбла „Ролингстоунс“ присуствовали су подели награда. Специјално за званице прика-

дељивано за филмска остварења, док музика никада значајно није била награђивана на тај начин. На свечаној церемонији уручено је укупно 16 Оскара. Наградне статуе припале су у категорији певача — Стиву Вондеру док је у конкуренцији група награду заслужио ансамбл „Ролингстоунс“. Елтона Џона публика је прогласила за најпопуларнијег певача, док је Роџер Делтри добио признање за песму „Tommy“. Награде су још добили Чак Бери, Ен Маргарет,

зана је и једна премијера, најновији филм о Микку Цегеру и друговима. Тако је протекао овај велики спек-

такл који је изједначио музику са филмском уметношћу.

ХУ (WHO)

Један од првих поп-састава који је успео да се већ читав низ година одржи у самом врху, јесте група ХУ, која је својевремено изванредно режираним шоу-про-

грамом доводила до делиријума хиљаде младих. У време највеће популарности групи су предвиђали да ће по популарности надмашиити славне Битлсе и Ролингстоунсе, што се није догодило, али што није било и немогуће јер су „Хуовици“ стварно добро знали да публици пружи све оно што су им могућности дозвољавале. У последње време о групи се није много чуло. Говорило се о дефинитивном распаду и немоћи самих чланова да одговоре на захтеве данашње генерације. После албума QUADROPHENIA, снимљеног још 1973. и нешто касније издате плоче ODDS' N' SODS, која се састојала од старих сини мака, група је крајем лета пријатно изненадила албумом THE WHO BY NUMBERS који нам је донео девет нових песама PETA TOWNSHENDA и једну JOHNА ENTWISTELA. Према првим реакцијама музичких стручњака и броју продатих плоча највероватније да ни овај албум неће заостати за претходним.

ГОРАН
ШКЕРЛЕП

У току ове јесени одржана су три фестивала. Домаћи певачи забавне музике прво су се окупили у Скопљу, затим у Загребу и на крају, пре недељу дана, у нашем главном граду на традиционалном Војничком фестивалу. Све ове манифестације које, морамо признати, губе свој првобитни значај, имале су своје јунаке и победнике, али мислим чији квалитет нису задовољили захтеве жирија. Међутим, могу и они бити задовољни првим реакцијама слушаалаца и тиме што су њихове песме често на Радио-програмима. Данас ћемо говорити о неким од оних који, по нашој оцени, заслужују да их боље упознате.

Име Горана Шкерлепа није непознато љубитељима домаће забавне музике... већ неколико година Горан се бави музиком али је стицајем околности и жељом да обезбеди сигурнију животну ситуацију у неколико наврата био дуже одсутан из музичких збивања.

Тек ове године указала му се прилика да први пут учествује на Загребачком фестивалу. Рођен у Шибенику, музиком почиње да се бави из хобија да би му ускоро она постала главна преокупација. Учествоје на Омладинском фестивалу у Суботици, а своју прву награду освојио је пре неколико година у Београду на Фестивалу протестне музике. Прва награда додељена му је и на „Постирским фрајама“. Са успехом дебитује и на Београдском

пролећу. На свим овим фестивалима представљао се сопственим композицијама.

У жељи да заврши студије на Стоматолошком факултету у Београду, Горан се за неко време повлачи и потпуно посвећује свом позиву. Али, љубав према музици враћа га на сцену и он има неколико успешних концерата у земљи и Совјетском Савезу. У рекордно кратком времену излазе му четири мале плоче које је публика изврсно примила. Сарадња са истакнутим композиторским именима домаће забавне музике, Белом Јусићем и Ђорђем Новковићем, уродила је познатим акомпаницијама као што су: „Једна се љубав брине“, „Сунце моје“, „Доста ми је да те видим“, „Добру ноћ ти желим, мила“, „Зашто ме чекаш“ и „Ти мораш доћи“. Ове године имао је два запажена наступа, и то на фестивалима „Силит 75“ и „Загреб 75“. Горан се однедавно преселио у Загреб.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ДОСТА МИ ЈЕ
ДА ТЕ ВИДИМ

Музика: Ђорђе Новковић
Текст: Жељко Сабољ
Изводи: Горан Шкерлеп

Ти си једног дана посве тихо рекла
да те зову мора и лутања дуга
суза на мом лицу све је јаче пекла
тако оде радост тако дође туга.

Ти си једне ноћи после свега хтјела
да се сетим макар боје неког цвета
гледала си поља далека и бијела
тамо смо се дуго скривали од
свијета.

Ти си једног јутра отишла у кину
ја сам знао зашто и како се
спремаш
сва се свијетла гасе и сијена
бришу
сада кад је касно и кад никог
нема.

Нек ми јесен каже док су дани
краћи,
гдје те могу срести, гдје ме
чекаш, гдје те могу наћи.

Доста ми је да те видим
не треба ми ништа више
доста ми је да те чујем
покрај мене како дишеш.

Доста ми је да те видим
и да опет сретан будем
доста ми је да те чујем
не треба ми ништа више.

ПОП
ЗАНИМЉИВОСТИ

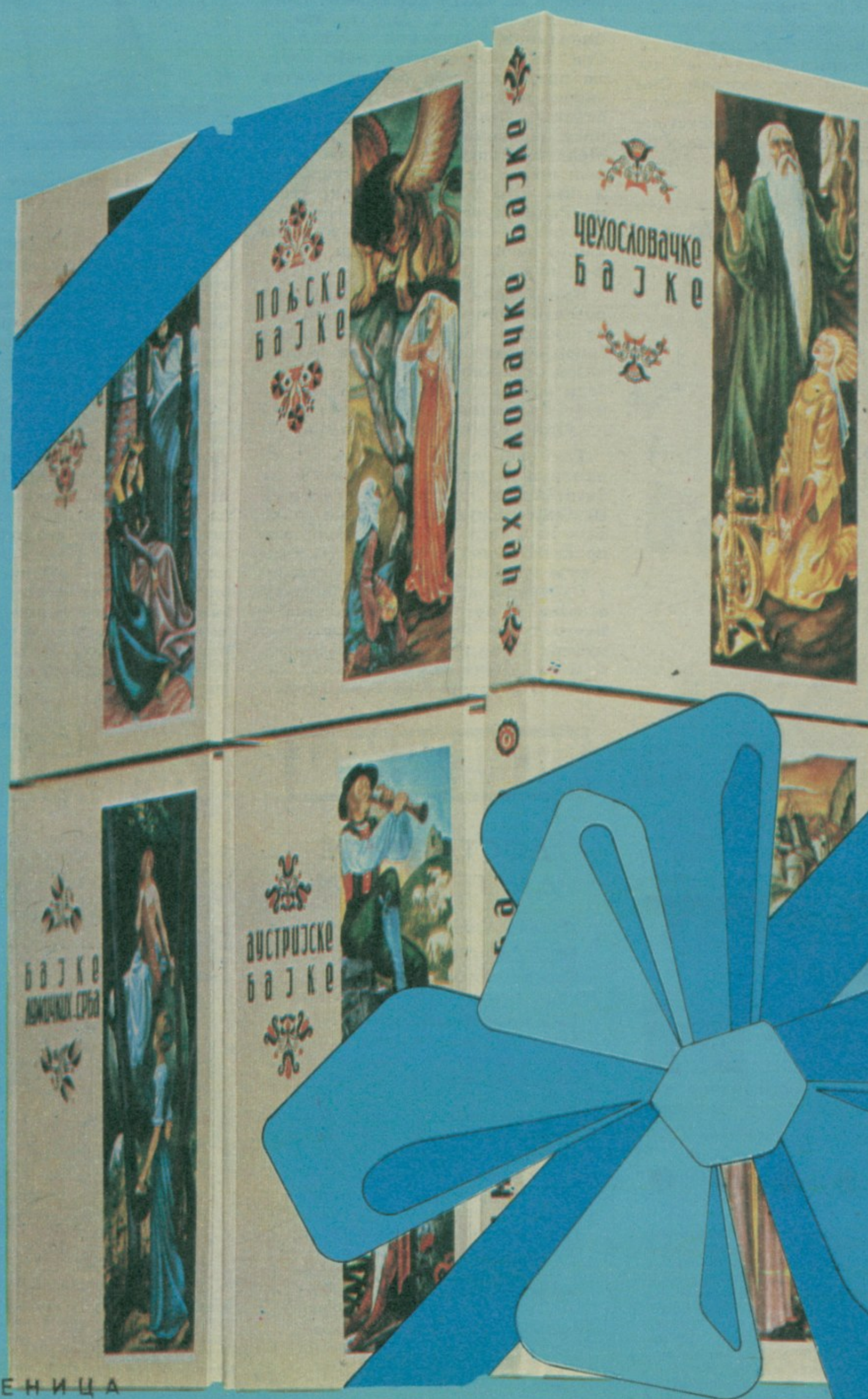
Великим концертном у Дворани дома синдиката у Београду одржана је 12. овог месеца промоција првог албума групе ОПУС. ЈП плоча, првенац ове београдске групе, под називом ОПУС I, у потпуности је задовољила све присутне и према првим реакцијама слушаалаца може се очекивати добра продаја. Композиторски тандем двојице чланова састава, Мине Окриглића и Сло-

бодана Орлића, потражио је помоћ популарног београдског певача Душана Прелевића који се на плочи појављује као солиста. Једну композицију отпевао је и Златко Манојловић што је албуму дало посебну боју. Занимљиво је поменути да је ово први албум у земљи који је снимљен без гитаре. Истовремено са ЈП ОПУС I у продаји се појавио и сингл са композицијама „Долина бисера“ и „Виђење по Бригу“.

Загребачка група TIME, која се у неколико година свог постојања доста пута мењала, дефинитивно више не постоји. Чланови првобитне поставе популарних „тајмоваца“ су се разишли свако на своју страну. Бране Живковић пише искључиво музику за филмове, Марио Маурин свира у џез-групи Бошка Петровића, бубњар Пецо Петреј ради у Лондону са групом Foundation, а како смо обавештени позвао је и Даду Тотина да им се придружи.

најлепши ПОКЛОН најмлађима

НОВО

ОСМО КОЛО БАЈКИ

први пут
на нашем
језику

Шест књига осмог кола бајки:

1. МАЂАРСКЕ БАЈКЕ
2. БАЈКЕ ЛУЖИЧКИХ СРБА
3. ЧЕХОСЛОВАЧКЕ БАЈКЕ
4. АУСТРИЈСКЕ БАЈКЕ
5. ПОЉСКЕ БАЈКЕ
6. РУМУНСКЕ БАЈКЕ

Овим колом најлепших бајки објављених први пут на нашем језику пружићете нова знања најмлађима.
Цена целог кола бајки износи 180 динара.
Књиге можете купити за готово и на отплату у шест месечних рата по 30 динара.
При куповини за готово дајемо 5% пописа (каса сконта).
Књиге су повезане у пуно платно са илустрацијама на корици.
Штампане су ћирицом.

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво наредбуем Осмо коло Бајки.

1. ЗА ГОТОВО по цени од 180,00 динара. Платићу поштару кад ми донесе књиге.

2. НА ОТПЛАТУ по цени од 180,00 динара у четири месечне рате по 45,00 динара. Прву рату од 45,00 динара платићу поштару кад ми донесе књиге.

(Купац)

(Пошт. број, место, улица и број)

(Овера предузета за купце на отплату)

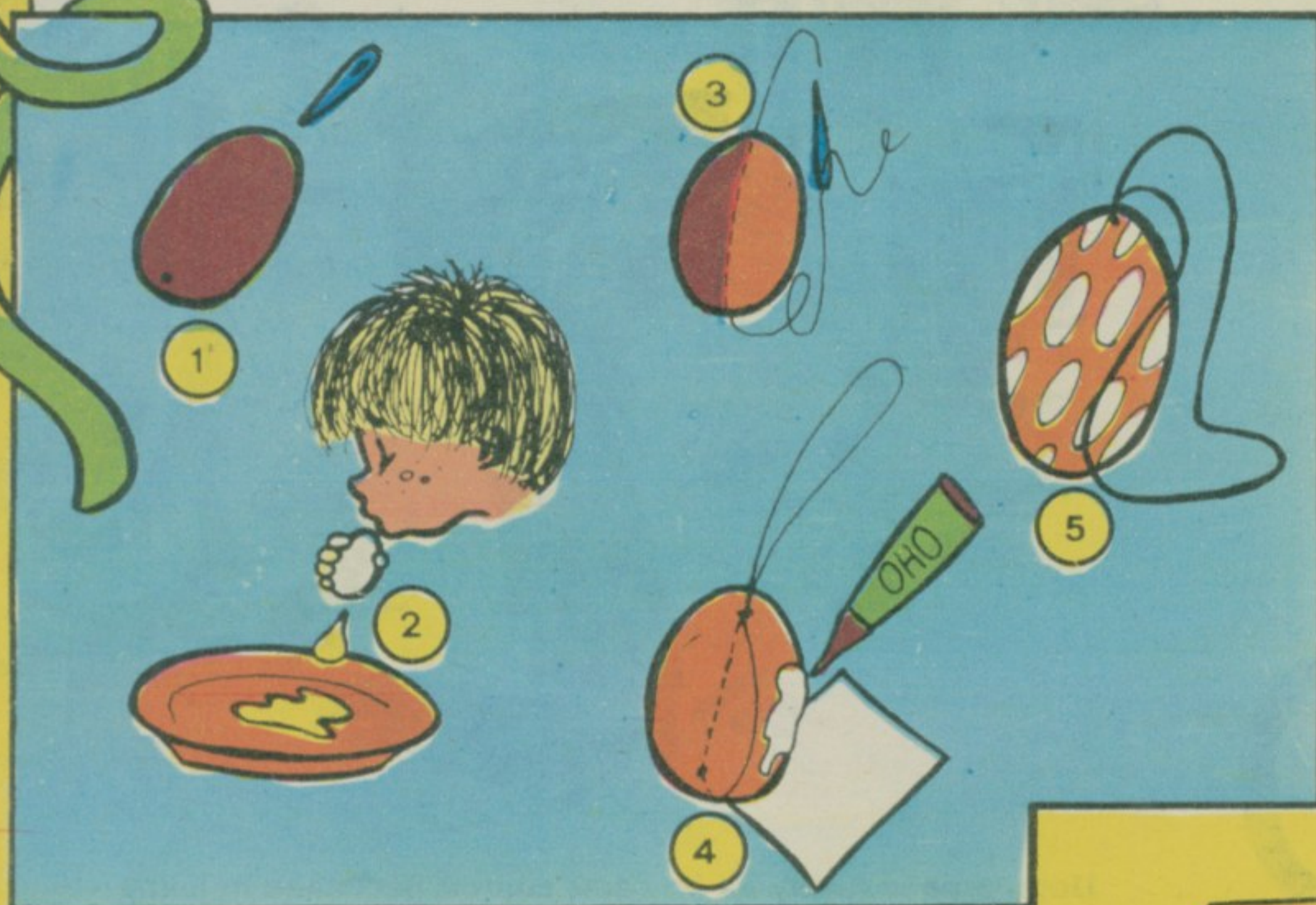
(Потпис)

Попуни, изрежи, залепи на молбену и пошаљи на адресу: ИД "НАРОДНА КЊИГА" 11000 БЕОГРАД, Шафарикова 11.

направите сами

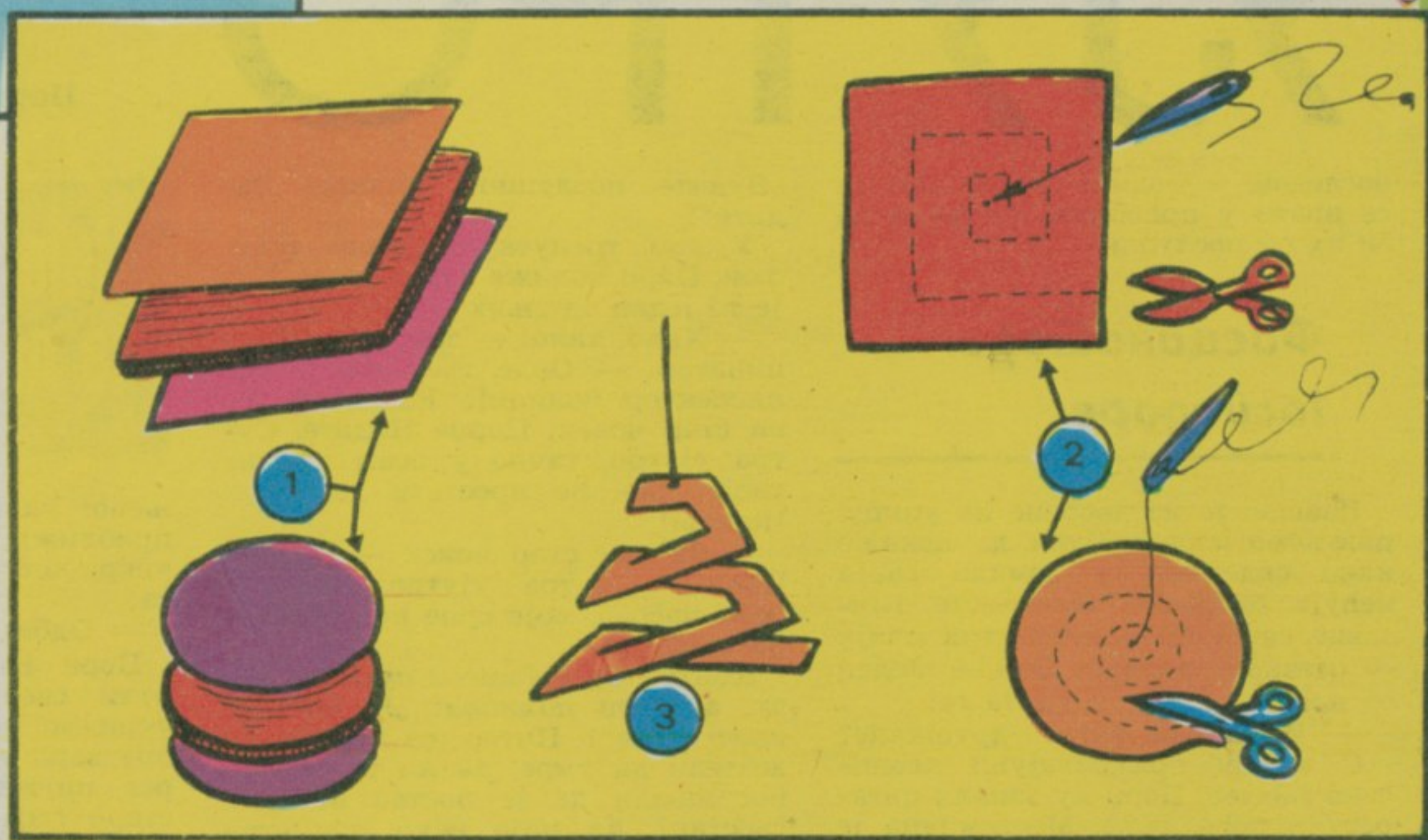
УКРАСЕ ЗА НОВОГОДИШЊУ ЈЕЛКУ

ЦРТЕЖ А

ЦРТЕЖ Б

Цртеж А: пробушите јаје на врху и на дну (1). Издувајте садржај (2) и кроз шупљу љуску провуците конач (3) који доле вежите у чвор а на врху у омчу (4). Премањите јаје лепком и преко налепите хартију. Балон је готов (5).

Цртеж Б: сложите «сендвиче» од два шарена папира и картона у средини (1). Маказама исеците по цртицама и кроз средину провуците конач тако да добијете омчу (2). Над дигнете конач добићете «хармонику» кружног или четвртастог облика (3).

Ово су само два предлога, а ви ћете уз помоћ маште лако правити серију сличних украса.

На крају представе, кинотизер нареди гледаоцима: — Пробудите се! Међутим, догодило се нешто неочекивано. Један од присутних се потпуно пробудио, што се никада раније није десило.

Човек се звао Џорџ Нидат. Жмиркао је посматрајући остале гледаоце у сали. У почетку није приметио ништа необично, али онда је у публици са ужасом уочио туђинце, Фасцинаторе. Наравно, они су ту били читаво време, али само се Џорџ потпуно пробудио и само их си видео онаквим какви стварно јесу.

У магновењу је све схватио, укључивши и чињеницу да би му Фасцинатори — уколико би се одао ма и најмањим покретом или

ФАНТАСТИЧНА

ПРИЧА

РЕЈ НЕЛСОН

ОСАМ САТИ УЈУТРО

погледом — одмах наредили да се врати у првобитно стање и да би их он послушао.

Фасцинатори iociodare

Изашао је из дворане на улицу, пажљиво избегавајући да покаже како сведе-онде у гомили света међује одвратне зеленкасте гмизавце са безброј жућкастих очију — остварне владаре Земље. Један од њих му приђе и упита га:

— Имаш ли ватре, друшкане? С мукком прикривајући неопипљиво гађење, Џорџ му запали цигарету и пође даље. Местимично је на улици наишао на плакате са фототретијама Фасцинатора и записима у виду потписа испод слике: „Осам сати рада, осам сати забаве, осам сати одмора!“ „Венчавајте се и размножавајте!“

На телевизијском екрану у излогу неке радње Џорџ за тренутак угледа Фасцинатора, али одмах скрете поглед да би се лакше одупро наредби: „Гледајте овај програм!“

Живео је сам у малом стану. Чим је дошао кући искључио је телевизор, али је из суседних станова до њега допирао звук осталих пријемника.

Гласови спикера били су већином људски, али би с времена на време чуо и чудно крештање туђинаца које је подсећало на птичије крике: „Слушајте нас! Ми смо ваши пријатељи, а ви ћете све учинити за пријатеље“...!

„Будите послушни! Радите! Радите!“

У том тренутку зазвони телефон. Џорџ подиже слушалицу. Био је то један од „њих“.

— Хало, хало! — закрешта Фасцинатор. — Овде твој контролор, инспектор полиције Родинсон. Ти си стар човек, Џорџе Нидате. Сутра ујутро, тачно у осам часова, твоје срце ће престати да куца! Понови!

— Ја сам стар човек — понови Џорџ — сутра ујутро, тачно у осам часова, моје срце ће престати да куца.

Контролор Родинсон прекиде везу, а Џорџ помисли: „Е, баш за инат неће!“ Питао се зашто су желели да умре, да ли су можда посумњали да је постао потпуно свестан? Да није неко приметио како реагује другачије од осталих људи? Или их је чињеница да је искључио телевизор упозорила на то да нешто није у реду? Можда су сви пријемници повезани са полицијом?

У сваком случају, ако Џорџ Нидат буде и даље жив сутра ујутро, у осам часова и један минут, Фасцинаторима ће бити јасно шта се догодило.

„Нема никакве сврхе да овде сачекам крај“, закључи Џорџ. Поново је изашао на улицу. Плакати, телевизијски екрани и повремене заповести туђинаца који су пролазили поред њега више нису, изгледа, утицали на Џорџа Нидата, али он је још осећао извесну потребу да се повинује, да ствари сагледава на начин на који су то хтели господари земље.

У некој пустој улици приметио је усамљеног туђинца насло-

Џорџ зграби циглу да би свом снагом распалио пијанца.

Није вештина учити непријатеља. Вештина је покренути пријатеље да му смрсе конце.

њеног на зид. Џорџ му се полако приближи, а гмизавац проокта упиривши своје ледене очи у њега:

— Одбиј!

Џорџ Нидат осети како му се мути свест. За тренутак му се учинило да се глава гмизавца претвара у лице симпатичног старог пијанца. Па наравно, добри стари гмизавац мора да буде симпатичан! Џорџ зграби једну циглу и свом снагом распали „доброд пијанца“ по глави! Лик пред њим за тренутак се замагли, а онда низ лице гуштера поче да се слива зеленкаста „крв“. Гуштер убрзо паде на тротоар — био је мртав.

Џорџ одвуче тело у помрчину и претражи га. Нашао је мали примспредајник и неку врсту виљушке и нека необичног облика. Из радија је допирао глас на неразумљивом језику. Џорџ остави пријемник уз гуштера, али сачува прибор за јело.

Био је у великој недоумици. Помислио је како нема никаквих изгледа за бекство, а још мање за борбу. Али ипак, можда би му пошло за руком да пробуди и освести остале? То би доиста вредело покушати.

Ерзо се упутио према кући своје девојке Лил и одлучно закуцао

на њена врата. Чим му је отворила, Џорџ улете у собу и викну:

— Одмах се пробуди!

— Па будна сам! — узврати она збуњено.

Сам ђроџиб улеза!

Џорџ искључи телевизор и опет повика:

— Не, ниси! Господари ти наређују да се гробудиш!

— Па ти си луд, Џорџе! — узвикну оваг пута и она. — Шта ти пада на памет? Какви господари?

У том тренутку неко закуца на врата. Џорџ отвори и пред собом угледа једног од њих!

— Шта треба да значи та галама? — упита гмизавац хладно.

Лик гмизавца замагли се пред Нидатовим очима и он виде пунакиш, средовечног човека у кошуљи са кратким рукавима и шорцу. Још је лично на човека кад му Џорџ зари нож у груди, али се претворио у гмизавца када је пао на под. Џорџ увуче тело у стан и затвори врата.

— Шта видиш на поду? — упита

он Лил показујући јој гмизавца са безброј очију који је непомицно лежао.

— Мог су... сусе... да Ми... Милера — промуца она ужаснуто. — Ти... ти си га... ти си га управо убио... из чиста мира...

— Немој да вичеш — рече Џорџ полако јој се приближавајући.

— Кунем се да нећу, драги, — рече она узмичући престашено према углу собе.

— Мораћу да те вежем, али немој да се плашиш, ништа ти се неће догодити — настојао је Џорџ да умири Лил. — Најпре ми реци где станује твој сусед Милер?

— Сиђи низ степенице до првих врата на левој страни — узврати девојка, још неспособна да се поврати од ужаса.

Џорџ ју је брзо привезао за столицу и запушио јој уста марамом, а затим претресе Фасцинатора. И код њега је нашао мали припокривач и прибор за јело, али ништа друго.

Када је нешто касније закуцао на врата „Милеровог“ стана, неко изнутра поче да крешти:

— Ко је то?

— Пријатељ господина Милера — рече Џорџ.

— Он је изишао на час, али брзо ће се вратити — рече туђинац отпкривући врата. — Ходете ли да уђете и да га сачекате?

— Добро, хвала — одговори Џорџ не гледајући туђинца у очи.

Брзо се окренувши, он зададе туђинцу смртоносан ударац, а затим хитро претражи стан. Одмах је приметио два необична пиштоља, типа какав никад није имао прилику да види. Нехотице је притиснуо ороз на једном од њих и он опали, срећом бешумно. Изгледа да је оружје избацивало неку врсту отровних стрелица.

Ставио је пиштољ у џеп и понео неколико кутија стрелица које је нашао у фијоци писаћег стола, а затим се хитро вратио у девојчин стан.

— Не бој се, драга, — умири је он отварајући њену ташну. — Само бих желео да позајмим кључеве од твојих кола.

Џорџ узме кључеве, журно сиђе низ степенице и изиђе на улицу. Лилин аутомобил био је паркиран на уобичајеном месту, па није морао да га тражи. Ушао је у кола, упалио мотор и почео бесциљно да вози улицама града.

Туђинци се ђлаше

Возио је сатима, размишљајући о свему што се догодило, очајнички покушавајући да нађе неко решење, неки излаз из ситуације кључиво вести о Џорџу Нидату, која му се чинила потпуно нерешивом. Укључио је радио да би се мало смирио слушајући музику, али све станице су емитовале исцрпљиве манијаке.

Спикер је, наравно, био један од господара, али Џорџ са задовољством открио извесан страх у његовом гласу. Али, зашто би се туђинац плашио? Како зло може његовој врсти да нанесе усамљени појединац?

Нимало се није изненадио када је у даљини угледао полицијску препреку на путу, па зато одмах скрену у бочну улицу. Било је очигледно да су већ открили шта се догодило у Лилиној кући и да знају да вози њена кола.

Џорџ заустави аутомобил у мање осветљеном делу улице и брзо се упуту према подземној железници у којој, зачудо, није било ниједног туђинца. Можда се они не возе метроом, а можда је већ било касно за њихов начин живота...

Изишао је из метроа после не-

колико станица и ушао у обличјни бар. На екрану телевизора један Фасцинатор је непрекидно понављао:

— Ми смо ваши пријатељи! Ми смо ваши господари...!

Глупи гмизавац је заиста био преплашен. Џорџ се питао зашто, и шта може само један човек против свих њих?

Џорџ наручи криглу пива, а онда одједном схвати да Фасцинатор на екрану више нема никакву моћ над њим. Поново је погледао лик туђинца на телевизору. Да, Фасцинатори очигледно морају да буду убеђени у то да су у стању да приволе човека да поступа онако како они желе. Џорџ је сада био уверен у то да Фасцинатор губи хипнотску моћ када се боји и када се осећа мање сигурним у себе.

У тренутку када се на екрану појавила његова, Џорџова слика, он се журно повуче у телефонску гворницу у дну бара и позва свог контролора.

— Хало, да ли могу да говорим са инспектором Робинсоном? — упита он.

— Да, ја сам — узврати инспектор.

— Овде је Џорџ Нидат. Јављам вам се да бих вам саопштио како сам смислио начин да пробудим све људе из хипнозе.

— Шта кажеш?! — узвикну Робинсон готово хистерично. — Џорџе, одакле се јављате?

Нидат одмах прекиде везу, плати своје пиво и журним корацима напусти бар. Знао је да су они сигурно успели да утврде одакле телефонира, па зато поново сиђе у подземну железницу и упуту се према центру града.

Пробудиће се! Пробудиће се!

Већ је свитало када је Џорџ Нидат ушао у зграду највећег телевизијског студија у граду. Погледао је у таблу са називима појединих редакција и студија, ушао у лифт и одвезао се до четрдесет другог спрата.

На улазу у студио из кога су емитоване вести, Џорџа препознаде дежурни полицајац-туђинац и узвикну:

— Стој! Ти си Џорџ Нидат! Џорџ није имао другог избора — убио је полицајца отровном стрелицом из пиштоља.

Морао је да ликвидира још неколицину туђинаца пре него што је успео да се пробије у студио, док су се улице допирали звуци полицијских сирена, а из саме зграде узвици и ужурбани кораци у ходницима и са степеништа.

Спикер-туђинац седео је пред телевизијским камерама и понављао:

— Ми смо ваши пријатељи! Ми смо ваши господари...!

Фасцинатор није приметио Џорџа. Када га је овај усмртио хицем из пиштоља, туђинац застаде у пола реченице и клону у фотељу.

Подржавајући крештање Фасцинатора што је боље умео, али добро пазећи да не доспе у видокруг камере, Џорџ узвикну:

— Пробудите се! Пробудите се! Видите нас снажним какви јесмо и све нас поубијајте...!

Уснули град је тог јутра чуо глас Џорџа Нидата, али је на телевизијском екрану видео лик Фасцинатора. Први пут после много времена, цео град се заиста пробудио и тада је почео рат до истребљења.

Џорџ Нидат није доживео победу човечанства за коју је сам био највише заслужан.

Умро је од срчаног удара тачно у осам часова истог јутра.

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕГ ПРИПОВЕДАЧА-РЕАЛИСТЕ (види слику!), 12) наш композитор и диригент (Бојан), 13) беспослица, доколица, 14) популарна децја ТВ емисија, 15) планина у Македонији, 17) ноћна птица, 18) очајање, 19) део мотора, 21) ауто-ознака за Ваљево, 23) и један и други, 24) мера за површину, 25) град у Далмацији, 26) једнако, 28) иницијали нашег сликара, 29) умокац, 30) хемијски знак за никал, 33) милилитар, 34) спис, 36) слово старословенске азбуке, 38) прсдоран позик, 40) ПРИПОВЕТКА КЊИЖЕВНИКА ПОД 1) ВОДОРАВНО, 46) нота солмизације, 47) спраге, 48) гребен, 49) наш књижевник (Бихаљи Мерин), 51) Обри, 52) обор, 53) седлар, 54) књижевно или научно дело, 55) врста коњског хода, 56) црквена слика, 57) немачки књижевник (Гомас).

УСПРАВНО:

1) Војне вежбе, 2) мисао, 3) усор, 4) једногодишње ждребе, 5) алкохолно пиће, 6) наш књижевник мађарске националности (Карољ), 7) измет стоке, 8) празан ход возила, 9) држава у Азији, 10) образац, узорак, 11) иницијали балерине, жене Јесељина, 15) предлог, 16) врста обуке, 20) света птица старих Египћана, 22) славење, 24) део молекула, 25) град у Гвинеји, 27) иницијали нашег комедиографа („Зона Занфирска“), 31) риблиа јаја, 32) брзоплетост, пренаглашеност, 35) лична заменица, 37) јувелир, 39) тер, 41) индијанско племе, 42) обруб, ивица, 43) огуза љубавне поезије, 44) добитак (турц), 45) наука о моралу, 48) ПРИПОВЕТКА РЕАЛИСТЕ ПОД 1) ВОДОРАВНО, 50) римски бог смрти и подземља, 52) екипа.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Конфедерација, в. с, 10) наран, 11) нар, 13) Алжир, 14) кла, 16) преп, 18) Нра, 19) дроб, 20) Естен, н, 22) свита, р, 23) вreo, 25) сјај, м, 26) ТВА, 28) слике, 29) ада, а, 31) ала, 32) она, у, 33) Ика, 35) Аварн, 36) сри, р, 38) дина, 40) онаг, р, 42) карта, м, 45) атари, 47) уред, 48) пук, 50) алаз, 51) тас, 52) калун, 54) рно, с, а, 55) Итана, о, в, 56) карикатуриста.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Манастирска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ“ Вукосав Букатовић. Главни и одговорни уредник „Политичког забавника“ Живојин Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дина, полугодишња 88,00 дина, тримесечна 44,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дина, полугодишња 176,00 дина, тримесечна 88,00 дина. Уплате на текући рачун број 60001-601-822. Годишња претплата у страниј валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шил. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60011-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-071, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Отласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу нишленија Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се порез на промет.

ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ

НОВА СВЕТСКА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА ЗА МЛАДЕ

ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ је нова серија књига која опште и вечите теме историје и науке, културе и уметности приближава младим читаоцима. То су приче о нашој цивилизацији, испричане на узбудљив и маштовит начин, с много научних података, у којима су спојени занимљивост и учење, поука и забава.

Омиљени Дизнијеви јунаци само су водичи кроз прошле векове и будуће просторе. Они воде младог човека величанственим путевима којима је корачао човек — истраживач, научник, уметник, стваралац, пустолов и визионар. Прво коло чине три тома, а сваки том обухвата по две области које нарочито интересују младе читаоце.

Први том: ВЕЛИКЕ АВАНТУРЕ И ПЕТ КОНТИНЕНАТА
Други том: ВЕЛИКИ МИТОВИ И ЛЕГЕНДЕ И ОД ПЕЋИНЕ ДО ОБЛАКОДЕРА
Трећи том: БЕСКРАЈНО ЦАРСТВО МАШТЕ И ПРИЧЕ ЈЕДНОГ МАШТОВЊАКА

Овај нови комплет Дизнијевог свезнања наставак је раније серије комплета „ЧУДЕСНИ СВЕТОВИ ВОЛТА ДИЗНИЈА” и доживео је изванредан успех у Америци, многим земљама Европе, а сада и у нас.

Комплет од три књиге штампан је ћирилицом и латиницом, тврдо повезан, с пластифицираним корицама и украсном поклон-кутијом.

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЦИЋ”, Београд, Краљевића Марка 9
Овим неопозиво купујем комплет „ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ” (три књиге) по цени од 600.— динара, ћирилицом или латиницом.
ЗА ГОТОВО-ПОУЗЕЋЕМ по повлашћеној цени од 500.— динара за цео комплет. Уплату ћу извршити поштару приликом пријема пакета.
НА ОТПЛАТУ — по цени од 600.— динара за цео комплет, који ћу износ уплатити у 10 редовних месечних рата по 60.— динара месечно, после пријема књига, рачуна и уплатница, почев од _____ 197____ године.
Књиге ми испоручите на предузеће, стан (Непотребно прецртати)
У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

КУПАЦ (презиме, име и очево име)	Место и поштански број
Улица и број	Назив и адреса радне организације
Овера запослења за купце на отплату	КУПАЦ
(жиг и потпис овлашћеног лица)	(својеручни потпис)
Бр. личне карте	Издате од СУП-а

Наруџбеница се оверава само при куповини књига на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак од пензионског чека.

НАРУЏБЕНИЦА

ПОДПИШИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД

МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Гради Забавнике,

ТРГОВИНА ПОСРЕДНИКА

Хтео бих да знам шта је берза?
Будимир Гудељ, Ријека

Берза је стално организовано тржиште на којем трговци и други пословни људи закључују трговачке послове по утврђеним правилима, углавном преко берзанских посредника. Роба се не доноси него се послови закључују на основу стандарда, типова или марки појединих артикала или на основу описа робе.

Пре другог светског рата у Југославији су постојале београдска, загребачка, љубљанска, новосад-

КО ЈЕ ПЕТКО?

Редовни сам читалац и молио бих те да ми одговорим како се зове цртач смејних ликова у твојем листу, а потпише се са „Петко“.

Бранко Петковић,
Бањалука

„Цртач смејних ликова“ у Забавнику, који се потпише са Петко, члан је наше редакције. Име му је Зоран Петканић.

ДВАНАЕСТИ ДАН — ДОКТОР ЦУДА

Да ли знаш како је настао цудо, ко је његов творац, кад је одржано прво такмичење и степене које цудисти могу освојити?

Стојадин Јовић,
Лесковац

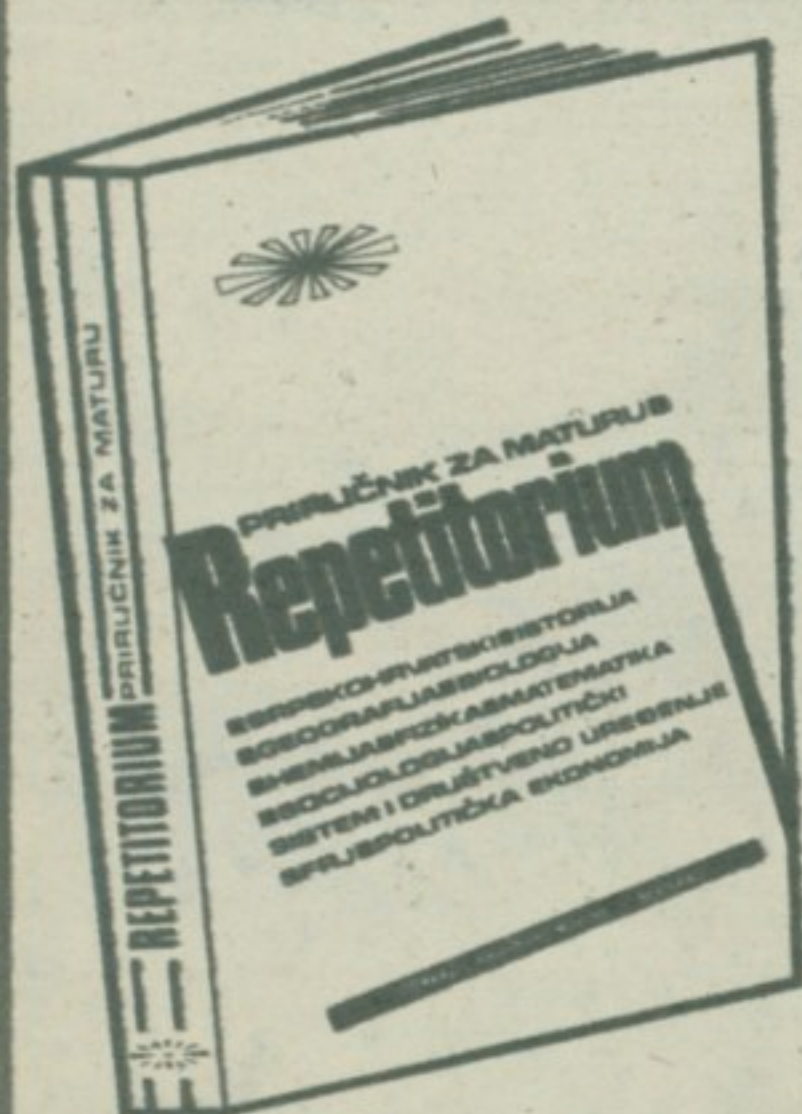
Цудо је метод за физичко и психичко васпитање. Повикао је у Јапану а 1892. године Џигоро Канно поставља темеље савременог цуда. За цудо важе два основна закона: с минимумом снаге максимум ефекта и понусти да би победио! Године 1909. цудо први пут прелази границе Јапана да би се прво такмичење у Европи

ска, солборска и скопљанска берза. У СФРЈ је предвиђена могућност оснивања само робне берзе за куповину и продају пољопривредних производа и њихових прерађевина. Девизним пословима бави се Народна банка и специјализоване банке.

Црна берза је недопуштена шпекулантска трговина која доноси велику зараду. Цвета у време ратова, елементарних непогода и нестајица животних намирница.

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ! ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биотогије, хемије, физике, математике, социологије, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда.

Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

Репетиторијум можете добити поужећем, по цени од 60.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НЧП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, пошт. факс 23.

ИЗАБЕРИ НАГРАДУ

ЖВАКАЋЕ

ГУМЕ VALI

— да би добио занимљиву играчку мајмунче VALI, испуни разгледницу VALI коју ћеш добити под трговца бесплатно

— за коленцију наших слаткиша треба испуни албум мајмунчета VALI који можеш купити у трговини

У СВАКОЈ КЕСИ ЖВАКАЋЕ ГУМЕ

VALI

налази се једна од 62 различите самолепливе сличице животиња. Мајмунче VALI пружа ти могућност да без извлачења добијеш обе награде.

Испуњену разгледницу или албум шаљи на адресу: VALI, ЖИТО Љубљана, Шмартинска 154.

одржало 1918. године, у Лондону. Кад нас се прва јавна такмичења организују 1953. године.

У цуду борци се такмиче у кимону на мекој простирици. Подељени су у три категорије: лака до 68 кг, средња до 80 кг а тешка преко 80 кг. По степену вештине и квалитета борци се деле на ученичку групу која има шест степени (1. бели појас, 2. жути, 3. наранџасти, 4. зелени, 5. плави и 6. мрки — кандидат мајстора) и мајсторску групу са 12 степени (назив степена је дан), последњи, дванаести дан је доктор цуда. До 1964. године највиши освојени степен је десети дан.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поужећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

ЈАНУАР						
П		5	12	19	26	
У		6	13	20	27	
С		7	14	21	28	
Ч	1	8	15	22	29	
П	2	9	16	23	30	
С	3	10	17	24	31	
Н	4	11	18	25		

ФЕБРУАР						
П		2	9	16	23	
У		3	10	17	24	
С		4	11	18	25	
Ч		5	12	19	26	
П		6	13	20	27	
С		7	14	21	28	
Н	1	8	15	22	29	

МАРТ						
П	1	8	15	22	29	
У	2	9	16	23	30	
С	3	10	17	24	31	
Ч	4	11	18	25		
П	5	12	19	26		
С	6	13	20	27		
Н	7	14	21	28		

АПРИЛ						
П		5	12	19	26	
У		6	13	20	27	
С		7	14	21	28	
Ч	1	8	15	22	29	
П	2	9	16	23	30	
С	3	10	17	24		
Н	4	11	18	25		
МАЈ						
П		3	10	17	24	31
У		4	11	18	25	
С		5	12	19	26	
Ч		6	13	20	27	
П		7	14	21	28	
С	1	8	15	22	29	
Н	2	9	16	23	30	
ЈУН						
П		7	14	21	28	
У	1	8	15	22	29	
С	2	9	16	23	30	
Ч	3	10	17	24		
П	4	11	18	25		
С	5	12	19	26		
Н	6	13	20	27		
ЈУЛ						
П		5	12	19	26	
У		6	13	20	27	
С		7	14	21	28	
Ч	1	8	15	22	29	
П	2	9	16	23	30	
С	3	10	17	24	31	
Н	4	11	18	25		
АВГУСТ						
П		2	9	16	23	30
У		3	10	17	24	31
С		4	11	18	25	
Ч		5	12	19	26	
П		6	13	20	27	
С		7	14	21	28	
Н	1	8	15	22	29	
СЕПТЕМБАР						
П		6	13	20	27	
У		7	14	21	28	
С	1	8	15	22	29	
Ч	2	9	16	23	30	
П	3	10	17	24		
С	4	11	18	25		
Н	5	12	19	26		
ОКТОБАР						
П		4	11	18	25	
У		5	12	19	26	
С		6	13	20	27	
Ч		7	14	21	28	
П	1	8	15	22	29	
С	2	9	16	23	30	
Н	3	10	17	24	31	
НОВЕМБАР						
П	1	8	15	22	29	
У	2	9	16	23	30	
С	3	10	17	24		
Ч	4	11	18	25		
П	5	12	19	26		
С	6	13	20	27		
Н	7	14	21	28		
ДЕЦЕМБАР						
П		6	13	20	27	
У		7	14	21	28	
С	1	8	15	22	29	
Ч	2	9	16	23	30	
П	3	10	17	24	31	
С	4	11	18	25		
Н	5	12	19	26		

1976.